

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΣ – ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΜΠΟΛΗ – ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Αρχιτέκτονες Μηχ. ΕΜΠ – Αναστηλωτές MA in Conservation Studies IoAAS, University of York, UK

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ : ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΙΝΑΤΣΗ
ΕΛΕΝΗ ΜΠΟΥΣΔΡΑ

Αρχιτέκτων Μηχ. ΕΜΠ – Αναστηλώτρια MA in Conservation Studies IoAAS, University of York, UK

Αρχιτέκτων Μηχ. Ε.Μ.Π. – Αναστηλώτρια Specializzazione in Restauro dei Monumenti, Università "La Sapienza", Roma

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2004

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΣ – ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΜΠΟΛΗ – ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Αρχιτέκτονες Μηχ. ΕΜΠ - Αναστηλωτές MA in Conservation Studies IoAAS, University of York, UK

**ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ : ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΙΝΑΤΣΗ
ΕΛΕΝΗ ΜΠΟΥΣΔΡΑ**

*Αρχιτέκτων Μηχ. ΕΜΠ - Αναστηλώτρια MA in Conservation Studies IoAAS, University of York, UK
Αρχιτέκτων Μηχ. Ε.Μ.Π. – Specializzazione in Restauro dei Monumenti, Università "La Sapienza", Roma*

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2004

KEIMENA

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

A. Το Μνημείο

A.1 Εισαγωγικά - Βιβλιογραφία

A.2 Περιγραφή – Οικοδομικό Χρονικό

B. Διάγνωση

B.1 Αξιολόγηση

B.2 Κατάταξη και αξιολόγηση προβλημάτων

B.3 Καταγραφή των προβλημάτων

Γ. Πρόταση

Γ.1 Στόχοι και αρχές της επεμβάσεως

Γ.2 Παρουσίαση της επεμβάσεως

Γ.3 Τεχνική περιγραφή

Γ.4 Πορεία εργασιών

Κατάλογος εικόνων

Κατάλογος σχεδίων

Εικόνες

Σχέδια

Πίνακας Ανοιγμάτων - Κουφωμάτων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αντικείμενο της μελέτης που ακολουθεί είναι η στερέωση, συντήρηση και αποκατάσταση του Καθολικού της Ιεράς Μονής Αγίου Λαυρεντίου Πηλίου.

Η μελέτη εκπονήθηκε, μετά από σχετική ανάθεση από τη μοναστική αδελφότητα, από το Γραφείο Αρχιτεκτονικών Μελετών «Σταύρος Μαμαλούκος – Αναστασία Καμπόλη - Μαμαλούκου & Συνεργάτες, Αρχιτέκτονες Μηχανικοί – Αναστηλωτές», με τη συνεργασία των Χρ. Πινάτση, αρχιτέκτονα ΕΜΠ - αναστηλώτριας (MA in Conservation Studies, IoAAS University of York, UK) και Ελ. Μπούσδρα, αρχιτέκτονα Ε.Μ.Π. – αναστηλώτριας (Università di Roma "La Sapienza").

Για τις ανάγκες της μελέτης έγινε νέα πλήρης αναλυτική αποτύπωση του μνημείου. Η εργασία πεδίου πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 2004, από τους Στ. Μαμαλούκο, Χρ. Πινάτση, Ελ. Μπούσδρα και Κ. Δημητριάδη, σπουδαστή Ε.Μ.Π. Η τοπογραφική υποστήριξη της αποτυπώσεως έγινε από την Αν. Αναστασίου, τοπογράφο μηχ. ΕΜΠ. Η σχεδίαση έγινε από τους Χρ. Πινάτση, Ελ. Μπούσδρα και Γ. Μανό, αρχιτέκτονα Α.Π.Θ. Η τεκμηρίωση των ζημιών και η μελέτη εκπονήθηκε από τον Σταύρο Μαμαλούκο με τη συνεργασία της Χρ. Πινάτση.

Τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος κ.κ. Ιγνάτιο και από τη θέση αυτή ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη του καθώς και για το χρόνο που διέθεσε σε συζητήσεις μαζί μας για ζητήματα της μελέτης. Στην Αγία Καθγουμένη, οσιολογιωτάτη μοναχή Μαριάμ και στην αδελφότητα της Ιεράς Μονής Αγίου Λαυρεντίου οφείλονται θερμές ευχαριστίες για την παροχή κάθε δυνατής βοήθειας κατά την εκπόνηση της μελέτης. Επίσης, οι μελετητές ευχαριστούν την κ. Ασπασία Ντίνα, διευθύντρια της 7^{ης} ΕΒΑ, τον κ. Ι. Βλαχοστέργιο, αρχιτέκτονα της 7^{ης} ΕΒΑ, καθώς και τον κ. Νίκο Χαρκιολάκη, τμηματάρχη του Τμήματος Αναστηλώσεων Βυζαντινών Μνημείων της ΔΑΒΜΜ, οι οποίοι συζήτησαν μαζί τους ζητήματα της μελέτης στα πλαίσια των υπηρεσιακών τους καθηκόντων.

A. ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ

A.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Το καθολικό της ιστορικής Μονής του Αγίου Λαυρεντίου, η οποία βρίσκεται στο ομώνυμο χωριό του Πηλίου, είναι ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της Μαγνησίας και αναμφίβολα ο σπουδαιότερος από τους σωζόμενους βυζαντινούς ναούς της περιοχής αυτής. Με την ιστορία της Μονής έχουν από παλιά ασχοληθεί πολυάριθμοι ιστοριοδίφες και άλλοι μελετητές, χωρίς, ωστόσο, να μπορεί να θεωρηθεί ότι η μελέτη της έχει εξαντληθεί. Η αρχιτεκτονική του καθολικού δεν έχει ως τώρα μελετηθεί συστηματικά, αν και δε λείπουν αξιόλογες προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή¹.

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

Στη σημερινή του μορφή, η οποία είναι αποτέλεσμα διαφόρων κατά καιρούς επεμβάσεων και, κυρίως, μιας εκτεταμένης ανοικοδομήσεως, η οποία χρονολογείται από διάφορες επιγραφές το 1764, ο ναός θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ιδιόμορφη τρουλλαία βασιλική με ευρύ διώροφο νάρθηκα. Οι εξωτερικές του διαστάσεις του είναι περίπου 9.20 X 18.30 μ., χωρίς τις κόγχες του ιερού.

Το ιερό είναι τριμερές. Οι τρεις χώροι του καλύπτονται με κατά μήκος διατεταγμένους ημικυλινδρικούς θόλους, από τους οποίους εκείνος του αγίου βήματος είναι ελάχιστα ψηλότερος. Το άγιο βήμα επικοινωνεί με την πρόθεση μέσω μιας σχετικά στενής τοξωτής διόδου και με το διακονικό μέσω χαμηλής θύρας με κατεστραμμένο εν μέρει σήμερα λίθινο ορθογωνικό πλαίσιο διαμορφωμένο στην προς την πλευρά του αγίου βήματος παρειά του τοίχου. Το διακονικό χωρίζεται από τον κυρίως ναό με τοίχο. Ο κάθε ένας από τους τρεις χώρους του ιερού φωτίζεται από ένα στενό μονόλοβο παράθυρο που ανοίγεται στην κόγχη του, στη θέση, όπως φαίνεται, άλλων, παλαιών παραθύρων, ενός τριλόβου στην κόγχη του αγίου βήματος και δύο διλόβων στις κόγχες της προθέσεως και του διακονικού.

Η κάλυψη του κυρίως ναού είναι δωδεκαμερής, καθώς η θολοδομία φέρεται από τους περιμετρικούς τοίχους και από τρία ζεύγη κιόνων. Καθώς τα διάχωρα της μεσαίας κατά τον άξονα ανατολής – δύσεως και της δεύτερης από τα ανατολικά κατά τον άξονα βορρά – νότου σειράς έχουν μεγαλύτερο πλάτος από τους υπόλοιπους στη θολοδομία αναγνωρίζεται μια σταυροειδής διάταξη, στο κέντρο της οποίας υψώνεται ο τρούλλος. Όλα τα άλλα διάχωρα καλύπτονται με φουρνικά. Σε αρκετά διάχωρα, προκειμένου να διασκεδασθεί η ανισότητα μεταξύ του μήκους και του πλάτους τους, μεταξύ των φουρνικών και των τόξων που φέρουν τη θολοδομία παρεμβάλλονται άλλα τόξα. Η προσπέλαση στο εσωτερικό του κυρίως ναού γίνεται από τρεις θύρες. Οι δύο από αυτές, που ανοίγονται στο δυτικό άκρο του βόρειου και του νότιου τοίχου επιτρέπουν την απευθείας προσπέλαση στο χώρο από την αυλή. Η άλλη, που ανοίγεται στο μέσον του δυτικού τοίχου συνδέει τον κυρίως ναό με το νάρθηκα. Το εσωτερικό του κυρίως ναού φωτίζεται στοιχειωδώς από τέσσερα μικρών διαστάσεων ορθογωνικά παράθυρα που ανοίγονται ψηλά στους πλάγιους τοίχους, ένα στο βόρειο και τρία στο νότιο, καθώς και από τα οκτώ διπλά καθ' ύψος, στενά μονόλοβα παράθυρα του τρούλλου. Οι κίονες που φέρουν τη θολοδομία, εκτός από το νοτιοδυτικό που είναι κτιστός, όπως συνήθως συμβαίνει σε μνημεία της Τουρκοκρατίας, είναι μαρμάρινοι. Τόσο οι κίονες, όσο και οι βάσεις και τα κιονόκρανά τους είναι σπolia.

Το δάπεδο του ναού είναι κατασκευασμένο από ορθογωνισμένες σχιστόπλακες, τοποθετημένες σε σειρές («αράδα»). Κάτω από τον τρούλλο υπάρχει αστεροειδές ομφάλιο. Το εσωτερικό του είναι εξ ολοκλήρου επιχρισμένο. Πρόσφατες έρευνες που έγιναν από την 7^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων απεκάλυψαν τοιχογραφίες μόνο σε ορισμένες επιφάνειες των τοίχων και των θόλων του ιερού.

Το ισόγειο του δυτικού τμήματος του κτιρίου καταλαμβάνει ο νάρθηκας, ένας επιμήκης, μάλλον ευρύς αλλά χαμηλός ενιαίος χώρος. Το μήκος του είναι 7.50 και το πλάτος του 3.15 μ. περίπου. Το ύψος του είναι 3 μ. περίπου. Ο χώρος καλύπτεται με την ξύλινη φέρουσα κατασκευή του πατώματος του υπερκείμενου ορόφου, την οποία αποκρύπτει οροφή από μπαγδατί που φέρει γραπτό διάκοσμο. Στο νότιο άκρο του χώρου υπάρχει απλής αλλά στιβαρής κατασκευής ξύλινη κλίμακα που οδηγεί στον όροφο. Η προσπέλαση του νάρθηκα γίνεται από τα δυτικά μέσω μιας θύρας που ανοίγεται στο μέσον του δυτικού τοίχου του. Η επικοινωνία του με τον κυρίως ναό εξασφαλίζεται μέσω της θύρας που ανοίγεται στο μέσον του ανατολικού του τοίχου. Το εσωτερικό του φωτίζεται υποτυπωδώς από δύο μικρά ορθογωνικά παράθυρα που ανοίγονται στο δυτικό του τοίχο, εκατέρωθεν της θύρας. Το δάπεδο του νάρθηκα είναι από ορθογωνισμένες σχιστόπλακες. Οι τοίχοι του είναι εξ ολοκλήρου επιχρισμένοι.

Η κάλυψη του ορόφου του νάρθηκα γίνεται με τρία φουρνικά. Στα δύο πλάγια διάχωρα, προκειμένου να διασκεδασθεί η ανισότητα μεταξύ του μήκους και του πλάτους τους, εκατέρωθεν των φουρνικών είναι διατεταγμένα τόξα. Ο χώρος φωτίζεται στοιχειωδώς από ένα ορθογωνικό παράθυρο που ανοίγεται στον άξονα του δυτικού του τοίχου. Το πάτωμα του ορόφου του νάρθηκα είναι από σανίδια. Οι επιφάνειες των τοίχων και της θολοδομίας του καλύπτονται εξ ολοκλήρου με επιχρίσματα. Στο κεντρικό τμήμα του χώρου είναι διαμορφωμένο παρεκκλήσιο. Ένα απλής μορφής ξύλινο τέμπλο χωρίζει τον κυρίως ναό από το ιερό του. Δύο μικρές κόγχες ανοίγονται στο πάχος του ανατολικού του τοίχου.

Ο ναός παρουσιάζει εξωτερικά απλούστατη διάταξη όγκων. Το κτίριο καλύπτεται με μια κατά μήκος διατεταγμένη δίρριχτη στέγη με αποτετμημένα αετώματα, η οποία αλληλοτέμνεται με δύο στενότερες αλλά επίσης δίρριχτες με αποτετμημένα αετώματα στέγες, διατεταγμένες εγκάρσια, εκατέρωθεν του τρούλλου. Η σύνθεση των όψεων του ναού είναι μάλλον απλή. Η δυτική όψη είναι εντελώς επίπεδη και αδιάρθρωτη. Ποικίλλεται μόνο από τα ανοίγματα των θυρών και των παραθύρων της. Η βόρεια και η νότια όψη είναι επίσης βαριές και συμπαγείς, ποικίλλονται, όμως, από προέχοντα δομικά τόξα, διαρθρωμένα αμέσως ανατολικά του άξονά τους. Στην ανατολική όψη κυριαρχούν πλήρως οι τρεις τρίπλευρες κόγχες του ιερού, οι οποίες, σημειωτέον, έχουν μικρή διαφορά ύψους. Ο ανατολικός και μέρος του βόρειου και του νότιου τοίχου του ναού σε μήκος 15.30 μ. περίπου, βαίνουν σε κρηπίδα, κατασκευασμένη από μεγάλο μεγέθους λαξευτούς τοπικούς πράσινους λίθους. Όπως έχει παρατηρηθεί, το δυτικό τμήμα της κρηπίδας είναι διαμορφωμένο χαμηλότερα από το ανατολικό. Ας σημειωθεί ότι η κρηπίδα δεν είναι οριζόντια, αλλά παρουσιάζει ισχυρή απόκλιση προς δυσμάς, ακολουθώντας κατά κάποιον τρόπο την κλίση του εδάφους.

¹ Ρ. Λεωνιδόπουλου-Στυλιανού, «Παρατηρήσεις στο μοναστήρι του Αγίου Λαυρεντίου Πηλίου», ΔΧΑΕ 4/9 (1977-1979), σ.223-248, Ν. Νικονάνος, *Βυζαντινοί ναοί της Θεσσαλίας από το 10ο αιώνα ως την κατάκτηση της περιοχής από τους Τούρκους το 1393*, Αθήναι 1979, 116-117, σημ.400, Ν. Νικονάνος, «Παρατηρήσεις στην αρχιτεκτονική των βυζαντινών εκκλησιών της Μαγνησίας», ΘΗΜ 19 (1991), σ.3-14, Μ. Χατζηγιάννης, «Συμπληρωματικές παρατηρήσεις στο βυζαντινό ναό του Αγίου Λαυρεντίου στο Πήλιο», ΘΗΜ 21 (1992), σ.49-80, Χ. Μπούρας – Λ. Μπούρα, *Η Ελλαδική Ναοδομία κατά τον 12^ο αιώνα*, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2002, Π. Ανδρούδης - Μ. Κοντογιαννοπούλου, «Βυζαντινά γλυπτά του 10^{ου}-12^{ου} αιώνα σε ναούς του Πηλίου», *Εν Βόλω* 12 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2004), σ.40-43 και Στ. Μαμαλούκος, «Οι Βυζαντινοί ναοί της Μαγνησίας», *Εν Βόλω* 12 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2004), σ. 34-35 και εικ.4,5.

Στις όψεις του ναού διαπιστώνεται η χρήση διαφόρων συστημάτων δομής. Οι γωνίες είναι γενικά διαμορφωμένες από μεγάλου μεγέθους, αμελώς λαξευμένους πράσινους τοπικούς λίθους. Το κατώτερο τμήμα της ανατολικής όψεως, ως τη στάθμη του πώρινου κοσμήτη που διαρθρώνει τις τρεις κόγχες, είναι κατασκευασμένο από μεγάλου μεγέθους, αμελώς λαξευμένους πράσινους τοπικούς λίθους μεταξύ των οποίων παρεμβάλλονται από λαξευτοί πωρόλιθοι και πλίνθοι κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα δομής. Οι τρεις όψεις της κόγχης του αγίου βήματος, καθώς και οι κύριες όψεις των κογχών των παραβημάτων είναι κατασκευασμένες από εξαιρετικής ποιότητας λαξευτή τοιχοποιία. Οι υπόλοιπες επιφάνειες του ανατολικού τοίχου είναι κατασκευασμένες κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα. Τμήματα των τοίχων στη νότια και στη βόρεια όψη του ναού είναι κατασκευασμένα από πλακοειδείς τοπικούς λίθους μεταξύ των οποίων παρεμβάλλονται στους οριζόντιους αρμούς απλές σειρές πλίνθων και στους κατακόρυφους οριζόντια πλινθία. Οι υπόλοιπες επιφάνειες των όψεων αυτών καθώς και η επιφάνεια της δυτικής όψεως είναι διαμορφωμένες κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα, το οποίο, όμως, χαρακτηρίζεται από σχετική αμέλεια κατασκευής και έντονα προέχον αρμολόγημα. Οδοντωτή ταινία διαρθρώνει τη νότια, τη βόρεια και τη δυτική όψη στο μέσον περίπου του ύψους τους. Η κατασκευή της ταινίας διαφέρει κατά τύπους. Στη δυτική όψη και στις διαμορφωμένες κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα δομής περιοχές των πλαγίων όψεων αυτή είναι κατασκευασμένη σχετικά αμελώς. Το προέχον δομικό τόξο της νότιας όψεως είναι πώρινο, διπλό. Το εσωτερικό είναι διαμορφωμένο εν εσοχή από λαξευτούς θολίτες. Το εξωτερικό τόξο έχει σύνθετη διατομή με διαδοχικά βεργία και σκοτίες. Περιβάλλεται από καλοφτιαγμένη ταινία δισέψιλλον. Το προέχον δομικό τόξο της βόρειας όψεως είναι επίσης διπλό. Το εσωτερικό είναι διαμορφωμένο εν εσοχή από πώρινους λαξευτούς θολίτες. Το εξωτερικό τόξο είναι πλίνθινο. Περιβάλλεται από ταινία στοιχείων S, η οποία στα κατώτερα τμήματά του αντικαθίσταται από αμελούς κατασκευής οδοντωτή ταινία. Τα τόξα και οι θόλοι του ναού είναι κατασκευασμένα από αμελώς λαξευμένους πωρόλιθους. Σύστημα ισχυρών ξύλινων ελκυστήρων, το οποίο αναμφίβολα συνδέεται με αφανείς ξυλοδεσιές υπάρχει στη στάθμη γενέσεως των τόξων. Τα γείσα των στεγών του ναού είναι κατασκευασμένα από σχιστόπλακες εν επεξεργασία.

Παρά τη δραστική αλλοίωση που το μνημείο έχει υποστεί είναι δυνατόν να γίνουν σε αυτό αρκετές παρατηρήσεις σε ζητήματα τυπολογικά καθώς και μορφολογικά και κατασκευαστικά. Στην αρχική του μορφή ο ναός φαίνεται ότι ήταν ένας μεγάλων διαστάσεων (9.30 X 15.30 περίπου μ.) σταυροειδής εγγεγραμμένος τετρακίδιος ναός του συνθέτου τύπου με νάρθηκα. Όπως πολύ σωστά έχει παρατηρηθεί ο αρχικός δυτικός του τοίχος βρισκόταν σε απόσταση 3 περίπου μ. ανατολικά του σημερινού δυτικού τοίχου του ναού. Ο αρχικός νάρθηκας του ναού φαίνεται ότι ήταν ενοποιημένος με τον κυρίως ναό, καθώς στη θέση του δυτικού τοίχου του τελευταίου υπήρχαν εξ αρχής δύο κίονες, από τους οποίους, όπως ήδη σημειώθηκε, μόνον ο ένας, ο νότιος, διατηρείται ακόμη κατά χώραν. Φαίνεται επίσης ότι το διακονικό του λειτουργούσε εξ αρχής ως ένα είδος κλειστού σκευοφυλακίου, καθώς χωριζόταν από τον κυρίως ναό με τοίχο και επικοινωνούσε με το άγιο βήμα με στενή δίοδο. Τα δύο παραπάνω στοιχεία απαντούν σχετικά συχνά σε ναούς της ύστερης κυρίως βυζαντινής περιόδου.

Όσον αφορά τη διαμόρφωση των στεγών του κυρίως ναού είναι προφανές ότι αυτή ήταν εξ αρχής ιδιόμορφη : καθώς τα ύψη των τριών χώρων του ιερού παρουσιάζουν πολύ μικρή διαφορά δεν είναι δυνατόν να είχε εφαρμοσθεί στις στέγες του ναού η συνήθης στους σταυροειδείς εγγεγραμμένους ναούς της βυζαντινής εποχής κλιμάκωση των υψών. Η λύση αυτή, τυπική της εποχής της Τουρκοκρατίας, συναντάται, αν και σπάνια, ήδη στην υστεροβυζαντινή εποχή. Διάφορα μορφολογικά και κατασκευαστικά του στοιχεία, όπως τα προέχοντα στις πλάγιες όψεις δομικά τόξα, τα πώρινα τόξα και πλαίσια των παραθύρων, η λιθοξοική εν γένει, η μορφή της τοιχοποιίας, οι ταινίες δισέψιλλον κ.α., συνδέουν το καθολικό με την ελλαδική αρχιτεκτονική του 12^{ου} αιώνας, τα περισσότερα από τα στοιχεία της οποίας επιβίωσαν, όπως φαίνεται, και στην υστεροβυζαντινή εποχή.

Η οικοδόμηση του καθολικού της Μονής του Αγίου Λαυρεντίου έχει από τους διάφορους μελετητές του τοποθετηθεί από τα «τέλη του 12^{ου} αιώνα» ως «μετά την τρίτη δεκαετία του 13^{ου} αιώνα». Η χρονολόγηση της πρώτης αυτής οικοδομικής φάσεως του μνημείου χωρίς συστηματική μελέτη της αρχιτεκτονικής και της γλυπτικής του αλλά και της ζωγραφικής που πρόσφατα αποκαλύφθηκε στην κόγχη του ιερού είναι δύσκολη. Με τα διαθέσιμα πάντως στοιχεία μια χρονολόγηση του ναού περί τα μέσα του 13^{ου} αιώνα φαίνεται αρκετά πιθανή. Ανοικτά παραμένουν ακόμη τα δυσεπίλυτα προβλήματα που θέτει η ερμηνεία της επιγραφής του 1378.

B. ΔΙΑΓΝΩΣΗ

B.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το Καθολικό της Μονής Αγίου Λαυρεντίου αποτελεί εξαιρετικής σημασίας μνημείο, τόσο της βυζαντινής όσο και της μεταβυζαντινής αρχιτεκτονικής της ευρύτερης περιοχής, αφού διατηρεί υψηλής ποιότητας μορφολογικά και κατασκευαστικά στοιχεία αμφοτέρων των οικοδομικών φάσεων κατασκευής του. Η σημασία του σπουδαίου αυτού μνημείου και θρησκευτικού προσκυνήματος, γίνεται ακόμη μεγαλύτερη καθώς αυτό βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τα σημαντικά τουριστικά κέντρα του Πηλίου, και καθώς και το εξαιρετικού φυσικού κάλλους άμεσο περιβάλλον του διατηρείται αδιατάρακτο. Από τον συνδυασμό των παραπάνω στοιχείων το μνημείο παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον όχι μόνο για τους ειδικούς, αλλά και για τον μέσο επισκέπτη.

B.2 ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Τόσο εξ αιτίας της ηλικίας και της σύνθετης οικοδομικής του ιστορίας, όσο και εξ αιτίας των φθορών που του έχουν προκαλέσει εξωγενείς παράγοντες, όπως λ.χ. παλαιές διαφορικές καθιζήσεις και οι κατά καιρούς σεισμοί, το μνημείο βρίσκεται σήμερα σε μέτρια γενικά κατάσταση διατηρήσεως με κατά τόπους, όμως, σημαντικά προβλήματα.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το μνημείο είναι ποικίλα και κάποτε αρκετά σοβαρά, και αναμφίβολα απαιτούν άμεση αντιμετώπιση.

Αυτά κατατάσσονται σε πέντε κατηγορίες:

α. Δομικά προβλήματα

Πέρα από μια γενική καταπόνηση του φέροντος οργανισμού του, το μνημείο αντιμετωπίζει αρκετά εκτεταμένα αν και, όπως φαίνεται, όχι πολύ σοβαρά δομικά προβλήματα. Οι τοίχοι και οι θόλοι παρουσιάζουν κατά τόπους αρκετά σημαντικές ρηγματώσεις, αποκλίσεις και παραμορφώσεις, που οφείλονται σε παλαιούς σεισμούς ή και σε παλαιές και μάλλον ανενεργές πλέον μετακινήσεις του εδάφους.

Τα δομικά προβλήματα του ναού δεν μπορούν να θεωρηθούν άμεσα επικίνδυνα, απαιτούν, όμως, άμεση και ριζική αντιμετώπιση για να μην υπάρξει επιδείνωση της καταστάσεως τους σε περίπτωση δυναμικής καταπόνησεως του μνημείου.

β. Οικοδομικά προβλήματα

Το μνημείο αντιμετωπίζει πιο εκτεταμένα οικοδομικά προβλήματα. Συγκεκριμένα, οι τοίχοι και η θολοδομία παρουσιάζουν τοπικά περιορισμένες φθορές εξ αιτίας παλαιών κυρίως αλλά και νέων ρηγματώσεων, τα επιχρίσματα παρουσιάζουν σοβαρές φθορές για τους ίδιους λόγους. των αρμολογημάτων και των επιχρισμάτων που κατά τόπους φθάνουν την απόπλυση των αρμών. Φθορά στο μνημείο προκαλεί η κατερχόμενη υγρασία, που εισχωρεί στη θολοδομία λόγω της πλημμελούς στεγανώσεως της στέγης και της φυσικής φθοράς και γήρανσης των υλικών της επικαλύψεως. Τα ξύλινα κουφώματα των παραθύρων παρουσιάζουν φθορές, όπως σαπίσματα και τοπική αποδιοργάνωση της δομής τους.

Τα οικοδομικά προβλήματα παρουσιάζονται κατά τόπους ιδιαίτερα σοβαρά καθώς συνδέονται και με τη δημιουργία νέων ή την επιδείνωση υπαρχόντων δομικών προβλημάτων. Όμως, ακόμη και στις περιπτώσεις όπου αυτά δεν είναι τόσο σοβαρά προς το παρόν η αντιμετώπισή τους επιβάλλεται για να αποτραπεί η προϊούσα επιδείνωσή τους.

γ. Αισθητικά προβλήματα

Το μνημείο αντιμετωπίζει περιορισμένα αισθητικά προβλήματα, εξ αιτίας των φθορών που προαναφέρθηκαν.

δ. Προβλήματα αναδείξεως της ιστορικής & αρχαιολογικής αξίας του μνημείου

Αν και αρκετά ευκρινής έστω και στον μη ειδικό επισκέπτη του, η μεγάλη καλλιτεχνική και αρχαιολογική αξία του μνημείου δεν αναδεικνύεται επαρκώς, κυρίως εξ αιτίας των αισθητικών προβλημάτων που προαναφέρθηκαν.

ε. Λειτουργικά προβλήματα

Το μνημείο αντιμετωπίζει περιορισμένα λειτουργικά προβλήματα, που οφείλονται κατά κύριο λόγο στην παρουσία πρόχειρων υποστυλώσεων στο εσωτερικό του ναού, που καταλαμβάνουν χώρο και περιορίζουν τις κινήσεις του εκκλησιάσματος.

B.3 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή των προβλημάτων που εντοπίστηκαν στο μνημείο.

B.3.1 Θεμέλια

Από τις παρατηρήσεις στην ανωδομή του μνημείου, όπου εμφανίζονται ρηγματώσεις, αποκλίσεις των τοίχων από την κατακόρυφο, αλλά και της κρηπίδας από την οριζόντιο, δημιουργείται η υπόνοια ότι κατά τη διάρκεια της μακράς ιστορίας του το κτήριο έχει υποστεί καθιζήσεις, οφειλόμενες σε μετακινήσεις του εδάφους. Φαίνεται, όμως, ότι το φαινόμενο από παλιά έχει σταματήσει και το μνημείο πλέον βρίσκεται σε θέση ισορροπίας, αφού δεν εμφανίζονται ενδείξεις πρόσφατων μετακινήσεων.

B.3.2 Τοίχοι

Οι λίθινοι φέροντες τοίχοι του κτιρίου είναι σε μέτρια κατάσταση. Το μεγάλο πάχος και η καλή δομή τους αποτελούν σοβαρούς παράγοντες χάρη στους οποίους οι τοίχοι διατηρούν τη φέρουσα ικανότητά τους.

Τα δομικά και οικοδομικά προβλήματά τους είναι τοπικά περιορισμένα. Συγκεκριμένα, παρουσιάζουν ελαφρές αποκλίσεις από την κατακόρυφο, χωρίς όμως να απειλείται η ευστάθειά τους άμεσα, αφού το κέντρο βάρους παραμένει εντός της βάσης στηρίζεως του τοίχου. Επίσης, παρατηρούνται κατά τόπους αρκετά σοβαρές ρηγματώσεις που οφείλονται σε σεισμική δράση και σε καθιζήσεις που έχει υποστεί από παλιά ο ναός, σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια των ξύλινων ελκυστήρων που συνδέουν τα κατακόρυφα φέροντα στοιχεία (τοίχους και κίονες) στη στάθμη γενέσεως της τοξοδομίας και θολο-δομίας.

B.3.3 Κίονες – Υποστυλώματα

Οι κίονες του ναού, τόσο οι αρχικοί μαρμαρίνοι όσο και ο μεταγενέστερος κτιστός και τα κιονόκρανά τους παρουσιάζουν ελαφρές όχι επικίνδυνες αποκλίσεις από την κατακόρυφο και είναι καλυμμένοι με μεταγενέστερα ασβεστώματα.

B.3.4 Τόξα

Εξ αιτίας της επικαλύψεώς τους με επιχρίσματα, τα τόξα του ναού δεν προσφέ-ρονται για αναλυτικές παρατηρήσεις. Είναι ωστόσο προφανές ότι αντιμετωπίζουν ορισμένα δομικά προβλήματα. Συγκεκριμένα αυτά εμφανίζουν ρηγματώσεις και παραμορφώσεις, που οφείλονται σε σεισμική δράση και στις καθιζήσεις που έχει υποστεί από παλιά ο ναός.

Τα προέχοντα δομικά τόξα των όψεων διατηρούνται σε καλή κατάσταση, με περιορισμένες τοπικές φθορές των αρμολογημάτων.

B.3.5 Θόλοι

Εξ αιτίας της επικαλύψεώς τους με επιχρίσματα, οι θόλοι του ναού δεν προσφέρονται για αναλυτικές παρατηρήσεις. Είναι ωστόσο προφανές ότι αντιμετωπίζουν κατά τόπους αρκετά σοβαρά δομικά προβλήματα. Συγκεκριμένα, εμφανίζουν αρκετά σημαντικές ρηγματώσεις και παραμορφώσεις, που οφείλονται και πάλι σε σεισμική δράση και στις καθιζήσεις που έχει υποστεί από παλιά ο ναός.

B.3.6 Συστήματα ενισχύσεως

Το σύστημα των ξυλοδεσιών και των ξύλινων ελκυστήρων που ενίσχυαν τη δομή του ναού είναι σε μέτρια κατάσταση, καθώς εμφανίζουν επιφανειακή φθορά του υλικού και πιθανά σπασίματα στα σημεία πάκτωσής τους στους τοίχους, με αποτέλεσμα να μην ανταποκρίνονται πλέον στο στατικό τους ρόλο. Εξ άλλου, υπάρχουν περιπτώσεις όπου έχουν κοπεί οι ελκυστήρες, όπως στον όροφο του νάρθηκα.

Το σύστημα των σιδηρών ελκυστήρων, που τοποθετήθηκε στο μνημείο μετά τους σεισμούς της δεκαετίας του 1950, πρέπει να θεωρηθεί ανεπαρκές για την διασφάλιση της ευστάθειας του κτιρίου, καθώς παρουσιάζει τοπικές φθορές και οξείδωση σε επιμέρους στοιχεία του. Δημιουργεί εξ άλλου και σοβαρά αισθητικά προβλήματα στο μνημείο.

B.3.7 Στέγες

Η στέγη του ναού έχει διαμορφωθεί με γεμίσματα επάνω από τα εξωράχια της θολοδομίας, και έχει δεχθεί επισκευές κατά τη διάρκεια επεμβάσεων συντήρησης μετά τους σεισμούς της δεκαετίας του 1950, οπότε η επικάλυψη της στέγης ανακατα-σκευάσθηκε κατά τον παραδοσιακό τρόπο, με την επανατοποθέτηση, δηλαδή, των σχιστοπλακών με χώμα επάνω στις από παλιά διαμορφωμένες με γεμίσματα επάνω στα εξωράχια της θολοδομίας ρύσεις. Σήμερα, η επικάλυψη της στέγης είναι σε κακή κατάσταση με ιδιαίτερα σοβαρά κατά τόπους προβλήματα με συνέπεια την εισροή ομβρίων σε αρκετά σημεία, τα οποία, εκτός των λειτουργικών προβλημάτων που δημιουργούν στο ναό, επιτείνουν και τα ήδη υπάρχοντα δομοστατικά και οικοδομικά προβλήματα τα οποία εκδηλώνονται με τις ρηγματώσεις στους τοίχους και στη θολοδομία και τις φθορές στα επιχρίσματα.

B.3.8 Πατώματα

Το διαμορφωμένο απλά, επάνω σε επιχώσεις, πάτωμα του ναού διατηρείται σε καλή γενικά κατάσταση.

Ο φέρων οργανισμός του ξύλινου πατώματος του γυναικωνίτη, άνωθεν του νάρθηκα, δεν είναι ορατός. Έτσι, πλήρης εκτίμηση της καταστάσεως διατηρήσεώς του (ιδιαίτερα των σημείων εδράσεως των δοκών στους τοίχους) θα γίνει μετά από τις αναγκαίες αποξηλώσεις. Από τα διαθέσιμα στοιχεία φαίνεται ότι τα πατώματα είναι σε μέτρια κατάσταση. Τα προβλήματα που εμφανίζονται εξωτερικά είναι διάφορες παραμορφώσεις που οφείλονται στις γενικές παραμορφώσεις του κτιρίου αλλά, πιθανότατα, και στη γήρανση και τη φθορά που έχουν υποστεί τα φέροντα στοιχεία.

B.3.9 Στοιχεία όψεων

Τα μορφολογικά στοιχεία των όψεων του ναού (οδοντωτές ταινίες, κεραμικός διάκοσμος, εντοιχισμένα γλυπτά, τόξα και επίκρανα παραστάδων) είναι γενικά σε καλή κατάσταση, με περιορισμένες τοπικές φθορές από ρηγματώσεις και ασβεστώματα.

B.3.10 Επιχρίσματα

Τα παλαιά τοιχογραφημένα επιχρίσματα του ναού αντιμετωπίζουν προβλήματα επιφανειακής φθοράς, που οφείλονται στα δομικά προβλήματα των τοίχων (ρηγματώσεις) και δευτερευόντως στην υγρασία (τοπικές αποσαθρώσεις και απόθεση αλάτων στις τοιχογραφημένες επιφάνειες).

Τα πατητά επιχρίσματα που καλύπτουν τις επιφάνειες των τοίχων και της θολοδομίας στο εσωτερικό του ναού διατηρούνται σε κακή κατάσταση. Παρουσιάζουν εκτεταμένες ρηγματώσεις και αποσάθρωση, που οφείλονται κυρίως στην κατερχόμενη υγρασία, καθώς και στις μετακινήσεις και στις παραμορφώσεις που έχει υποστεί το κτήριο.

B.3.11 Αρμολογήματα

Τα παλαιά αρμολογήματα (αρχικά και μεταγενέστερα) στο εξωτερικό του ναού διατηρούνται σε καλή γενικά κατάσταση. Πολύ περιορισμένα τοπικά προβλήματα παρουσιάζουν κυρίως στις περιοχές των ρηγματώσεων (ρωγμές) καθώς και σε περιοχές όπου υπήρχε παλαιότερα υγρασία (αποσάθρωση). Κατά τόπους, ιδίως κατά μήκος των ρηγματώσεων, έχουν γίνει επισκευές με τσιμεντοκονίαμα, που προκαλεί αισθητικά προβλήματα στο μνημείο, αλλά και επιβαρύνει τα αυθεντικά ασβεστοκονιάματα, καθώς δεν επιτρέπει την εξάτμιση της υγρασίας.

B.3.12 Ανοίγματα

Βλ. Πίνακα Ανοιγμάτων - Κουφωμάτων

B.3.13 Κουφώματα

Βλ. Πίνακα Ανοιγμάτων - Κουφωμάτων

B.3.14 Δάπεδα

Το δάπεδο του μνημείου από σχιστόπλακες είναι γενικά σε καλή κατάσταση. Σε ορισμένες θέσεις παρουσιάζουν τοπικές παραμορφώσεις της γενικής τους μορφής και ρηγματώσεις που οφείλονται στην παραμόρφωση των ίδιων των πατωμάτων. Ορισμένες από τις σχιστόπλακες αλλά και από τους αρμούς του δαπέδου παρουσιάζουν περιορισμένες φθορές από θραύσεις και αποσάθρωση στην επιφάνειά τους, εξ αιτίας της ανερχόμενης υγρασίας και της τριβής.

Η κατάσταση διατήρησης του ξύλινου δαπέδου του γυναικωνίτη είναι μέτρια. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται είναι φθορά των σανίδων (εξ αιτίας της χρήσεως, της υγρασίας ή της προσβολής από έντομα), χαλάρωση της δομής (εξ αιτίας της φυράνσεως των σανίδων και της χαλαρώσεως των ηλώσεων) και τοπικές μετακινήσεις ή καθιζήσεις σανίδων (εξ αιτίας φθορών και παραμορφώσεων του φέροντος οργανισμού).

B.3.15 Οροφές

Η ξύλινη οροφή του νάρθηκα διατηρείται σε μέτρια κατάσταση, με έντονες παραμορφώσεις και κατά τόπους σοβαρότερα προβλήματα, όπως ρηγματώσεις, εξ αιτίας των καθιζήσεων και της σεισμικής δράσεως που έχει υποστεί το κτήριο, αλλά και επιφανειακή φθορά του υλικού εξ αιτίας της υγρασίας.

B.3.16 Κλίμακες

Η παλαιά ξύλινη κλίμακα του νάρθηκα παρουσιάζει περιορισμένα προβλήματα, λόγω φθοράς του υλικού της.

B.3.17 Στοιχεία εσωτερικού – Εξοπλισμός

Κοσμήτες

Οι κοσμήτες από κονίαμα στη γένεση της θολοδομίας είναι σε κακή κατάσταση, καθώς παρουσιάζουν παραμορφώσεις, ρωγμές, αποσαθρώσεις και θραύσεις κατά τόπους.

Επίκρανα - Υφαψίδια

Τα λαξευτά επίκρανα και υφαψίδια στη γένεση των τόξων διατηρούνται σε καλή γενικά κατάσταση, αν και είναι καλυμμένα με μεταγενέστερα ασβεστώματα.

Τέμπλα

Το αξιόλογο παλαιό ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού διατηρείται σε μέτρια κατάσταση. Αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα από την προσβολή της ξυλείας του από έντομα και μικροφθορές από σαπίσματα.

Το ξύλινο τέμπλο του γυναικωνίτη διατηρείται σε μέτρια κατάσταση. Αντιμετωπίζει εκτεταμένες φθορές και καταστροφές εξ αιτίας φυσικών παραγόντων αλλά και άστοχων ανθρώπινων επεμβάσεων, κυρίως κατά τη διάρκεια των επισκευών μετά τους σεισμούς της δεκαετίας του 1950.

B.3.18 Χρωματισμοί

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τοιχογραφίες του ναού σχετίζονται με εκείνα των επιχρισμάτων των εσωτερικών του επιφανειών (κυρίως ρηγματώσεις, επιφανειακή φθορά και αποσάθρωση).

Ο χρωματισμός της οροφής από μπαγδατί επίσης παρουσιάζει προβλήματα επιφανειακής φθοράς και αποσαθρώσεως, καθώς και μικρορηγματώσεων εξ αιτίας των μετακινήσεων και παραμορφώσεων που έχει υποστεί το κτήριο.

Τέλος, η κάλυψη μαρμάρινων ή πώρινων μελών με ασβεστώματα, τόσο στο εσωτερικό όσο και στις όψεις του ναού, αλλοιώνουν το χαρακτήρα του μνημείου.

B.3.19 Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

Οι εγκαταστάσεις ηλεκτροδοτήσεως που εξυπηρετούν το ναό έχουν γίνει πρόχειρα και, όχι μόνο δεν καλύπτουν λειτουργικά το ναό, αλλά δημιουργούν και αισθητικό πρόβλημα στο μνημείο.

Στο ναό υπάρχει εγκατάσταση κεντρικής θερμάνσεως, η οποία καλύπτει λειτουργικά το ναό, δημιουργεί όμως σοβαρό αισθητικό πρόβλημα η εναέρια τοποθέτηση των σωλήνων παροχής του ύδατος, κάθετα στη νότια όψη.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΗ

Γ.1 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΣ

Όπως σαφώς φάνηκε στην ανάλυση και τη διάγνωση που προηγήθηκαν, το Καθολικό της Μονής Αγίου Λαυρεντίου Πηλίου αντιμετωπίζει ποικίλα προβλήματα, που απαιτούν αντιμετώπιση προκειμένου το σημαντικό αυτό μνημείο να συντηρηθεί και να αναδειχθεί, κατά τρόπο ανάλογο με την ιστορική και αρχαιολογική αξία του.

Στόχοι της επεμβάσεως είναι :

- α. Η δομική ενίσχυση του κτηρίου, με σκοπό την απάλειψη των εν δυνάμει κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει.
- β. Η αντιμετώπιση των οικοδομικών προβλημάτων, προκειμένου να σταματήσει η φθορά και να επανορθωθούν κατά το δυνατόν οι ζημιές που έχει υποστεί το κτήριο.
- γ. Η αισθητική αναβάθμιση του μνημείου, ιδίως του εσωτερικού του χώρου.
- δ. Η ανάδειξη της ιστορικής, καλλιτεχνικής και αρχαιολογικής αξίας του.
- ε. Η λειτουργική αξιοποίηση του ναού ως χώρου θείας λατρείας και ως αρχαιολογικού αξιοθέατου.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, στα πλαίσια των κανόνων της συντηρήσεως και αποκαταστάσεως των μνημείων, η προτεινόμενη επέμβαση βασίζεται στις γενικά παραδεκτές αρχές του Χάρτη της Βενετίας, σε συνδυασμό με τις ειδικές συνθήκες και τα δεδομένα του υπό συζήτηση μνημείου. Οι βασικότερες από τις αρχές αυτές είναι :

- α. Η διατήρηση κατά το δυνατόν περισσότερων από τα αυθεντικά αρχιτεκτονικά του στοιχεία που έχουν διασωθεί.

β. Ο σεβασμός των αξιόλογων ιστορικών φάσεων. Η απάλειψη φάσεων επιτρέπεται κατ' εξαίρεση προκειμένου περί νεωτέρων και χωρίς καλλιτεχνική αξία αρχιτεκτονικών στοιχείων τα οποία αλλοιώνουν σημαντικά αυθεντικά στοιχεία.

γ. Η χρήση, όπου είναι δυνατόν, παραδοσιακών υλικών και τρόπων δομής, βελτιωμένων αν αυτό θεωρηθεί απαραίτητο. Όπου τα παραδοσιακά υλικά και οι τρόποι δομής κρίνονται ανεπαρκή, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν δοκιμασμένα νέα υλικά και σύγχρονες μέθοδοι.

δ. Η κατά το δυνατόν αναστρεψιμότητα των επεμβάσεων.

ε. Η ένταξη με διάκριση των νέων κατασκευών από τις παλαιές.

Γ.2 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΣ

Για την επίτευξη των στόχων της επεμβάσεως, όπως αυτοί τέθηκαν στα προ-ηγούμενα, προτείνονται:

- α. Η συντήρηση και διατήρηση της γενικής μορφής του κτηρίου, όπως αυτό έφθασε ως τις μέρες μας
- β. Η δομική ενίσχυση του φορέα του ναού και η διασφάλιση της στατικής του επάρκειας. Συγκεκριμένα, προτείνεται η δομική ενίσχυση του μνημείου με εγκατάσταση συστήματος χαλύβδινων ελκυστήρων στη στάθμη γενέσεως της θολοδομίας, μετά την απομάκρυνση των υφισταμένων σιδηρών ελκυστήρων, καθώς και η αποκατάσταση της συνέχειας της τοιχοποιίας και της θολοδομίας στις περιοχές των ρηγματώσεων με ενέματα.
- γ. Η συντήρηση του μνημείου, μέσω της αντιμετώπισεως των οικοδομικών προβλημάτων του και της απαλοιφής των αιτίων που τα δημιουργούν, κυρίως μέσω της στεγάνωσης και της επισκευής της επικάλυψης της στέγης.
- δ. Η ανάδειξη του εσωτερικού χώρου, μέσω της συντήρησης και αποκατάστασης των επιμέρους μορφολογικών στοιχείων και του διακόσμου. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η καθαίρεση των φθαρμένων επιχρισμάτων και η κατασκευή νέων, καθαρισμός των μαρμάρινων αρχιτεκτονικών μελών από τα ασβεστώματα, διατήρηση και συντήρηση των αξιόλογων παλαιών κουφωμάτων και κατασκευή νέων στη θέση των κατεστραμμένων παλαιών και συντήρηση των τοιχογραφιών και των τέμπλων από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών.

Γ.3 ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΣ

Ακολουθεί αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινομένων από τη μελέτη επεμβάσεων στο μνημείο.

Γ.3.1 Θεμέλια

Από όσα αναφέρθηκαν ήδη δε φαίνεται να υπάρχει ανάγκη ενισχύσεως των θεμελίων του ναού. Ωστόσο, ενίσχυσή τους ενδέχεται να αποφασισθεί, αν αυτό κριθεί απαραίτητο, μετά από τη διενέργεια ανασκαφικών τομών στα βόρεια του μνημείου.

Γ.3.2 Τοίχοι

Για την αντιμετώπιση των δομικών προβλημάτων των τοίχων προτείνονται συρραφές των ρωγμών με ανοξείδωτα στοιχεία σχήματος Π που θα τοποθετηθούν εγκάρσια στη διεύθυνση της ρωγμής, και λιθοσυρραφές με λίθινα «κλειδιά» στις μεγαλύτερες ρωγμές στην εσωτερική παρειά του τοίχου.

Γ.3.3 Κίονες – Υποστυλώματα

Για τους κίονες και τα κιονόκρανα του ναού προβλέπεται καθαρισμός από τα ασβεστώματα από ειδικευμένο συνεργείο συντηρητών.

Γ.3.4 Τόξα

Στις περιπτώσεις τόξων που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα προτείνεται να γίνει ενίσχυση και στερέωση με επέμβαση στα εσωράχια ως εξής : Μετά την αντιμετώπιση των δομικών προβλημάτων του μνημείου που δημιουργούν και τα προβλήματα των τόξων, τις εργασίες στερεώσεως των τοιχογραφημένων επιχρισμάτων ή την αποξήλωση των μεταγενέστερων φθαρμένων επιχρισμάτων και την κατασκευή, αν κριθεί σκόπιμο από την επίβλεψη, ξυλοτύπου προσωρινής υποστυλώσεώς τους, προβλέπεται καλός καθαρισμός των ρωγμών και των διευρυμένων αρμών, που θα περιλαμβάνει απομάκρυνση των χαλαρών υλικών, καθαρισμό με αέρα / και έκπλυση με νερό και στη συνέχεια εξυγίανση και ενίσχυση της κατασκευής των τόξων με ενσφήνωση μικρών λίθων ή πλίνθων και βαθύ αρμολόγημα με ασβεστοκονίαμα με προσθήκη μικρής ποσότητας λευκού τσιμέντου.

Γ.3.5 Θόλοι

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα της θολοδομίας που δημιουργεί στο μνημείο η κακή κατάσταση της επικάλυψης της στέγης του, προτείνεται η άμεση αποξήλωση της επικάλυψης και η ανακατασκευή της (βλ. σχετικά Γ.3.7 Στέγες).

Στις περιπτώσεις θόλων που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα προτείνεται να γίνει ενίσχυση και στερέωση με επέμβαση στα εσωράχια ως εξής : Μετά την αντιμετώπιση των δομικών προβλημάτων του μνημείου που δημιουργούν και τα προβλήματα της θολοδομίας, τις εργασίες στερεώσεως των τοιχογραφημένων επιχρισμάτων ή την αποξήλωση των μεταγενέστερων φθαρμένων επιχρισμάτων και την κατασκευή, αν κριθεί σκόπιμο από την επίβλεψη, ξυλοτύπου προσωρινής υποστυλώ-σεώς τους, προβλέπεται καλός καθαρισμός των ρωγμών και των διευρυμένων αρμών, που θα περιλαμβάνει απομάκρυνση των χαλαρών υλικών, καθαρισμό με αέρα / και έκπλυση με νερό και στη συνέχεια εξυγίανση και ενίσχυση της κατασκευής των τόξων με ενσφήνωση μικρών λίθων ή πλίνθων και βαθύ αρμολόγημα με ασβεστοκονίαμα με προσθήκη μικρής ποσότητας λευκού τσιμέντου.

Γ.3.6 Συστήματα ενισχύσεως

Για τη βελτίωση εν γένει της στατικής συμπεριφοράς του και κυρίως για την εξασφάλιση έναντι δυναμικής καταπονήσεως, προτείνεται η τοποθέτηση συστήματος τενόντων από ανοξείδωτο χάλυβα Φ20 στη στάθμη της γενέσεως των θόλων. Οι ελκυστήρες θα τοποθετηθούν μετά την αφαίρεση του υφιστάμενου συστήματος σιδηρών ελκυστήρων και με διάτρηση των τοίχων με διατρητικό, όχι κρουστικό, τρυπάνι. Τα εκ των προτέρων διαμορφωμένα σε σπείρωμα άκρα των ελκυστήρων θα στερεωθούν με παξιμάδια σε εμφανείς ανοξείδωτες πλάκες αγκυρώσεως διαμέτρου Φ 100 στις οποίες θα στερεωθούν τα διαμορφωμένα σε σπείρωμα άκρα των ελκυστήρων με περικόχλιο M20.

Γ.3.7 Στέγες

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα σοβαρά προβλήματα που δημιουργεί στο μνημείο η κακή κατάσταση της επικάλυψης της στέγης του, προτείνεται η άμεση ανακατασκευή της ως εξής :

Κατ' αρχάς προβλέπεται αποξήλωση της υφιστάμενης επικάλυψης και έλεγχος της καταστάσεως της υποδομής της. Θα γίνει προσεκτική αποξήλωση των σχιστοπλακών και διαλογή τους, ώστε οι υγιείς από αυτές να επαναχρησιμοποιηθούν. Στη συνέχεια θα απομακρυνθεί το χώμα και η υποδομή της επικάλυψης θα καθαριστεί καλά με σκούπισμα και φύσημα. Μετά τη στερέωση της θολοδομίας και την επικάλυψη των εξωραχίων με οπλισμένο ασβεστοτσιμεντοκονίαμα, προβλέπεται ανακατασκευή της επικάλυψης της στέγης από σχιστόπλακες. Θα χρησιμοποιηθούν οι υγιείς παλαιές σχιστόπλακες και νέες προελεύσεως Πηλίου. Οι σχιστόπλακες θα τοποθετηθούν, κατά τον παραδοσιακό τρόπο, εν ξηρώ ως εξής : Αρχικά τοποθετούνται «κολυμβητές», με ασβεστοκονίαμα, οι ακραίες σχιστόπλακες, περιμετρικά της στέγης. Κατόπιν τοποθετούνται «εν ξηρώ», με μικρή ποσότητα κονιάματος στο πίσω μέρος κάθε σειράς πλακών, προκειμένου να διευκολύνεται η τοποθέτηση της επομένης σειράς. Οι μαχιάδες προτείνεται να διαμορφωθούν και πάλι «πλεκτοί». Οι κορφιάδες θα διαμορφωθούν και πάλι με σχιστόπλακες.

Γ.3.8 Πατώματα

Προκειμένου να ελεγχθεί η κατάσταση διατηρήσεως του πατώματος του γυναικω-νίτη προβλέπεται να γίνει προσεκτική αποξήλωση του σανιδώματος, αφού αυτό αποτυπωθεί και αριθμηθούν οι σανίδες του και διαλογή του υλικού το οποίο θα αποθηκευθεί προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό ποσοστό. Αν από την επιθεώρηση η κατάσταση του φέροντος οργανισμού του πατώματος αποδειχθεί γενικά ικανοποιητική, η συντήρηση και αποκατάστασή του θα γίνει με περιορισμένες τοπικές επεμβάσεις. Οι ενισχύσεις των φερόντων στοιχείων (περαστών) του πατώματος θα γίνουν με κατάλληλης μορφής γαλβανισμένα σιδηρά ελάσματα.

Αν η κατάσταση μιας δοκού κριθεί από την επίβλεψη ως μη επιδεχόμενη συντήρηση θα γίνεται αντικατάστασή της. Σε περιπτώσεις φθοράς τμήματος ενός δοκαριού προτείνεται η αποκοπή και αντικατάστασή του με ξυλουργική εργασία και κατάλληλη ενίσχυση με γαλβανισμένα σιδηρά ελάσματα.

Όλα τα παλαιά και τα νέα ξύλα θα προστατευθούν με βερνίκι εμποτισμού τύπου Sandolin. Στα άκρα των δοκών προβλέπεται να προστατευθούν με πιασάρισμα.

Γ.3.9 Στοιχεία όψεων

Δεν προβλέπονται επεμβάσεις στα στοιχεία του διακόσμου του ναού, πέραν του καθαρισμού των μαρμάρινων εντοιχισμένων μελών από τα ασβεστώματα, από ειδικευμένο συνεργείο συντηρητών.

Γ.3.10 Επιχρίσματα

Τα μεταγενέστερα ρηγματωμένα και φθαρμένα επιχρίσματα θα αποξηλωθούν, εκτός, φυσικά, από όσα φέρουν ζωγραφικό διάκοσμο. Η αποξήλωση των επιχρισμάτων θα γίνει μέχρι πλήρους αποκαλύψεως και καθαρισμού του προσώπου των λίθινων τοίχων. Όπου το αρμολόγημα των τοίχων από λιθοδομή είναι σαθρό, θα γίνει επί πλέον απόξεση των αρμών σε βάθος και καθαρισμός με συρματόβουρτσα.

Εν συνεχεία, θα κατασκευαστούν νέα επιχρίσματα, σε τρία χέρια: πρώτο χέρι («πεταχτό») αποκλειστικά από ασβέστη και ελάχιστη άμμο (4 : 1) (γιαγλί), ενισχυμένο με ίνες πολυπροπυλενίου, δεύτερο χέρι («χονδρό») από ασβεστοκονίαμα με σύσταση 2 άμμος : 1 ασβέστη : 1/2 τσιμέντο, χωρίς οδηγούς και τρίτο χέρι («ψιλό») από ασβεστο-κονίαμα με σύσταση 2 μαρμαρόσκονη : 1 ασβέστη : 1/2 τσιμέντο, πατητό με το μυστρί.

Τα τοιχογραφημένα επιχρίσματα του ναού θα διατηρηθούν και θα συντηρηθούν από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών.

Γ.3.11 Αρμολογήματα

Μετά τον καθαρισμό των όψεων από τα ασβεστώματα και την ολοκλήρωση των εργασιών δομικής ενισχύσεως του ναού, προβλέπεται η επισκευή των φθαρμένων αρμο-λογημάτων του μνημείου.

Τα αξιόλογα παλαιά αρμολογήματα του επιβάλλεται να διατηρηθούν στο μέγιστο δυνατό ποσοστό τους. Αποξήλωση των παλαιών αρμολογημάτων προβλέπεται να γίνει μόνο στις περιοχές των ρηγματώσεων ή των απολήξεων των ελκυστήρων, όπου αυτά έχουν σχεδόν καταστραφεί ή έχουν αποσαθρωθεί σε μεγάλο βαθμό.

Η αποξήλωση των αρμολογημάτων θα γίνει με μεγάλη προσοχή με σφυρο-κάλεμο. Θα περιλαμβάνει βαθύ καθαρισμό των αρμών από τα σαθρά αρμολογήματα και τα κονιάματα δομήσεως σε ικανό βάθος, δηλαδή άνοιγμα των αρμών και καθάρισμα, αφαίρεση χαλαρών μικρών λίθων και κονιαμάτων και έκπλυση των αρμών σε όλο το βάθος με νερό.

Μετά τις επισκευές της τοιχοποιίας, στις περιοχές όπου τα παλαιά αρμολογήματα έχουν αποξηλωθεί, θα κατασκευασθούν νέα αρμολογήματα με ασβεστοκονίαμα με σύσταση: 1 ασβέστη : 2,5 άμμο: 1 θηραϊκή γη, 0,5 κεραμάλευρο, πατητό με το μυστρί, σύμφωνα με οδηγίες της επιβλέψεως. Το κονίαμα θα στρωθεί με το μυστρί και στη συνέχεια, όταν «τραβήξει» θα σκουπισθεί με σκούπα ώστε να αποκτήσει την τραχεία υφή των παλαιών φθαρμένων από τον καιρό αρμολογημάτων.

Γ.3.12 Ανοίγματα

Βλ. Πίνακα Ανοιγμάτων - Κουφωμάτων

Γ.3.13 Κουφώματα

Βλ. Πίνακα Ανοιγμάτων - Κουφωμάτων

Γ.3.14 Δάπεδα

Το δάπεδο από σχιστόπλακες που θα διατηρηθούν θα συντηρηθούν επί τόπου με αρμολόγημα με ασβεστοκονίαμα.

Το διατηρούμενο ξύλινο δάπεδο του γυναικωνίτη θα επισκευαστεί ως εξής. Μετά την προσεκτική αποξήλωση των σανίδων για τον έλεγχο του υποκείμενου φέροντος οργανισμού του πατώματος, θα επανατοποθετηθούν όσες διατηρούνται σε καλή κατάσταση, με περιορισμένες αντικαταστάσεις. Η ξυλεία, παλαιά και νέα, θα εμποτισθεί με προστατευτικό ξύλου τύπου SADOLIN. Κατόπιν θα γίνει τρίψιμο και βερνίκωμα με βερνίκι εμποτισμού «ματ».

Γ.3.15 Οροφές

Μετά από τις εργασίες ενίσχυσης του πατώματος του γυναικωνίτη και πριν την επανατοποθέτηση του σανιδώματος του δαπέδου, προτείνεται στερέωση της οροφής από μπαγδατί του νάρθηκα στον ξύλινο φέροντα οργανισμό του πατώματος και στη συνέχεια θα γίνει συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου της οροφής από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών.

Γ.3.16 Κλίμακες

Η παλαιά ξύλινη κλίμακα του νάρθηκα προβλέπεται να διατηρηθεί και να συντηρηθεί με τρίψιμο και βαφή με βερνίκι εμποτισμού.

Γ.3.17 Στοιχεία εσωτερικού – Εξοπλισμός

Για τα δύο ξύλινα τέμπλα του ναού (κυρίως ναού και γυναικωνίτη) προβλέπεται διατήρηση και συντήρηση από συνεργείο εξειδικευμένων συντηρητών.

Τα επίκρανα παραστάδων και τα υφαψίδια των τόξων προτείνεται να καθαριστούν από τα ασβεστώματα από συνεργείο εξειδικευμένων συντηρητών.

Οι κοσμήτες από κονίαμα στη γένεση των θόλων προτείνεται να ανακατασκευαστούν, μαζί με τα επιχρίσματα του ναού.

Γ.3.18 Χρωματισμοί

Προβλέπεται ο καθαρισμός και η συντήρηση των παλαιών τοιχογραφιών του ναού από συνεργείο ειδικών συντηρητών έργων τέχνης.

Επίσης, προβλέπεται ο καθαρισμός των γλυπτών μαρμαρινών μελών από ασβεστώματα, από συνεργείο συντηρητών.

Γ.3.19 Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

Προτείνεται η αποξήλωση της υπάρχουσας ηλεκτρικής εγκατάστασης και η κατασκευή νέας στοιχειώδους (πρίζες και φωτισμός στα αναλόγια των ψαλτών) με σωληνώσεις ενσωματωμένες στα επιχρίσματα χαμηλά στους τοίχους του.

Η εγκατάσταση θέρμανσης προτείνεται να διατηρηθεί, με μεταφορά των σωλήνων παροχής ύδατος κάτω από το κατάστρωμα της αυλής.

Δεν προβλέπεται η κατασκευή άλλων, νέων Η/Μ εγκαταστάσεων στο ναό.

Γ.4 ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Κατασκευή ικριωμάτων

Αποξήλωση επικάλυψης στέγης

Κατασκευή νέας επικάλυψης στέγης

Αποξήλωση εσωτερικών επιχρισμάτων

Στερεώσεις θολοδομίας

Αφαίρεση συστήματος σιδηρών ελκυστήρων

Καθαρισμοί από ασβεστώματα

Τοποθέτηση νέου συστήματος χαλύβδινων ελκυστήρων

Επισκευή – Στερέωση ξύλινου φ.ο. πατώματος

Κατασκευή νέας ηλεκτρικής εγκατάστασης

Μεταφορά σωλήνων εγκατάστασης θέρμανσης

Κατασκευή νέων επιχρισμάτων

Επισκευή αρμολογημάτων

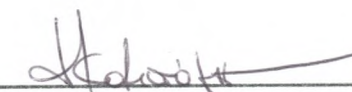
Συντήρηση οροφής νάρθηκα

Συντήρηση δαπέδων

Συντήρηση ξύλινης κλίμακας

Συντήρηση τοιχογραφιών

Συντήρηση τέμπλων

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Δ. ΚΑΜΠΟΛΗ
ΔΙΠΛΩΜ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.
ΜΕΛΟΣ Τ.Ε.Ε. ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ 50727
ΕΚΤΟΡΟΣ 9 , ΒΡΙΛΗΣΣΙΑ Τ.Κ. 152 35
ΑΦΜ. 040131461 - ΔΟΥ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ
ΤΗΛ. 6132821 - 6138185 FAX: 6135071

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικ. 1 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Άποψη από ανατολικά.
- Εικ. 2 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Άποψη από νοτιοανατολικά.
- Εικ. 3 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Άποψη από νοτιοδυτικά.
- Εικ. 4 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Άποψη από βορειοανατολικά.
- Εικ. 5 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Το παράθυρο της κόγχης του Διακονικού.
- Εικ. 6 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Το παράθυρο της κόγχης του Ιερού.
- Εικ. 7 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Το παράθυρο της κόγχης της Προθέσεως.
- Εικ. 8 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Το νότιο παράθυρο της δυτικής όψης.
- Εικ. 9 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Το δυτικό παράθυρο της νότιας όψης.
- Εικ. 10 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Η δυτική θύρα του νάρθηκα.
- Εικ. 11 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Η δυτική θύρα του νάρθηκα εσωτερικά.
- Εικ. 12 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Η νότια θύρα του κυρίως ναού.
- Εικ. 13 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Λεπτομέρεια του βορείου δομικού τόξου.
- Εικ. 14 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Λεπτομέρεια του νοτίου δομικού τόξου.
- Εικ. 15 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Εσωτερική άποψη του κυρίως ναού προς τα ανατολικά.
Φαίνονται το τέμπλο και το δάπεδο του ναού.
- Εικ. 16 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Εσωτερική άποψη του κυρίως ναού προς τα δυτικά.
Φαίνονται η θύρα που οδηγεί στο νάρθηκα και το παράθυρο του γυναικωνίτη.

- Εικ. 17 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Η θύρα μεταξύ νάρθηκα και κυρίως ναού.
- Εικ. 18 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Το παράθυρο της κόγχης του Ιερού.
Διακρίνεται το όριο του παλαιού τριλόβου παραθύρου.
- Εικ. 19 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Άποψη του ζωγραφικού διακόσμου του ναού
- Εικ. 20 Ι. Μονή Αγ.Λαυρεντίου Πηλίου. Καθολικό
Η οροφή του νάρθηκα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ

ΣΧ.Ο.Φ.Ν.01	Κάτοψη Α	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.02	Κάτοψη Β	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.04	Κάτοψη Δ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.05	Τομή ΑΑ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.06	Τομή ΒΒ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.07	Τομή ΓΓ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.08	Τομή ΔΔ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.09	Τομή ΕΕ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.10	Τομή ΣΤ ΣΤ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.11	Τομή ΖΖ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.12	Τομή ΗΗ	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.13	Όψη Ανατολική	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.14	Όψη Δυτική	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.15	Όψη Βόρεια	Κλ. 1:75
ΣΧ.Ο.Φ.Ν.16	Όψη Νότια	Κλ. 1:75

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΣΧ.ΥΚ.Ν.01	Κάτοψη Α	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.02	Κάτοψη Β	Κλ. 1:40 / 1:75
(ΣΧ.ΥΚ.Ν.03	Κάτοψη Γ	Κλ. 1:40 / 1:75*
ΣΧ.ΥΚ.Ν.04	Κάτοψη Δ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.05	Τομή ΑΑ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.06	Τομή ΒΒ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.07	Τομή ΓΓ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.08	Τομή ΔΔ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.09	Τομή ΕΕ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.10	Τομή ΣΤ ΣΤ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.11	Τομή ΖΖ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.12	Τομή ΗΗ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.13	Όψη Ανατολική	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.14	Όψη Δυτική	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.15	Όψη Βόρεια	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΥΚ.Ν.16	Όψη Νότια	Κλ. 1:40 / 1:75

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.01	Κίονας 1	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.02	Κίονας 2	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.03	Κίονας 3	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.04	Κίονας 4	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.05	Κίονας 5	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.06	Κίονας 6	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Λ.07	Κλίμακα Νάρθηκα	Κλ. 1:20

ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ/ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.01 α, β, γ	Θ-101	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.02 α, β, γ	Θ-102	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.03 α, β, γ	Θ-103	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.04 α, β, γ	Θ-104	Κλ. 1:20 / 1:2

ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.05	Π-101	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.06	Π-201	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.07	Π-202	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.08	Π-203	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.09	Π-204	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΥΚ.Ν.Α/Κ.10	Π-208	Κλ. 1:20

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΣΧ.ΠΡ.Ν.01	Κάτοψη Α	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.02	Κάτοψη Β	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.03	Κάτοψη Γ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.04	Κάτοψη Δ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.05	Τομή ΑΑ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.06	Τομή ΒΒ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.07	Τομή ΓΓ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.08	Τομή ΔΔ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.09	Τομή ΕΕ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.10	Τομή ΣΤ ΣΤ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.11	Τομή ΖΖ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.12	Τομή ΗΗ	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.13	Όψη Ανατολική	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.14	Όψη Δυτική	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.15	Όψη Βόρεια	Κλ. 1:40 / 1:75
ΣΧ.ΠΡ.Ν.16	Όψη Νότια	Κλ. 1:40 / 1:75

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

ΣΧ.ΠΡ.Ν.Λ.01	Στέγη επί θολοδομίας	Κλ. 1:10
--------------	----------------------	----------

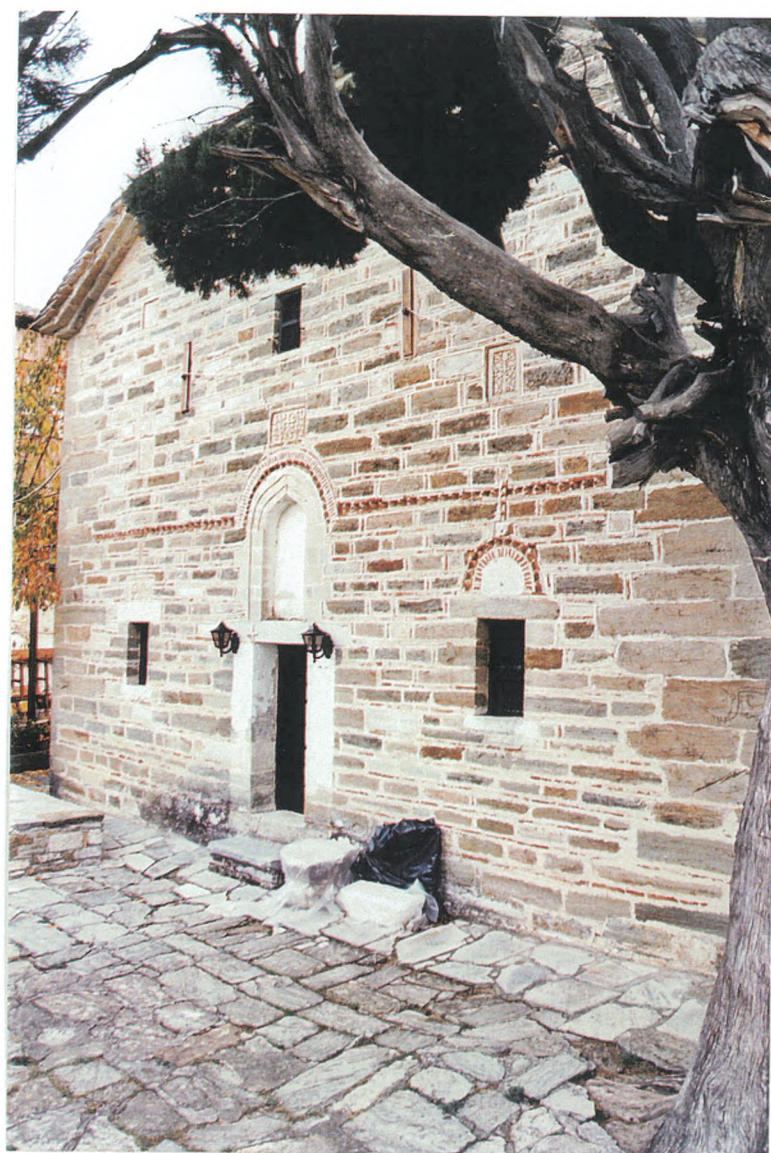
ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ/ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.01 α,β,γ	Θ-101	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.02 α,β,γ	Θ-102	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.03 α,β,γ	Θ-103	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.04 α,β,γ	Θ-104	Κλ. 1:20 / 1:2
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.05	Π-101	Κλ. 1:20
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.06	Π-201	Κλ. 1:20 / 1:1
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.07	Π-202	Κλ. 1:20 / 1:1
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.08	Π-203	Κλ. 1:20 / 1:1
ΣΧ.ΠΡ.Ν.Α/Κ.09 α, β, γ	Π-204	Κλ. 1:20 / 1:1

EIKONEΣ

1.

3.

2.

4.

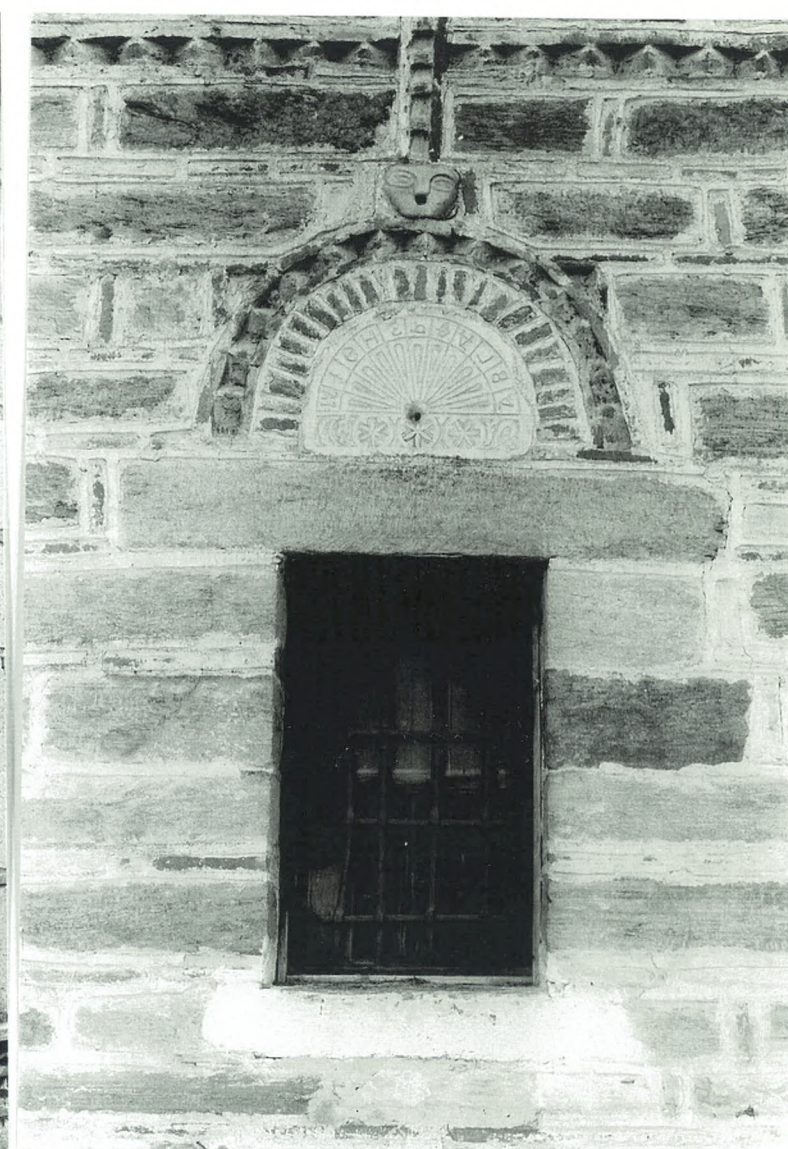
5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

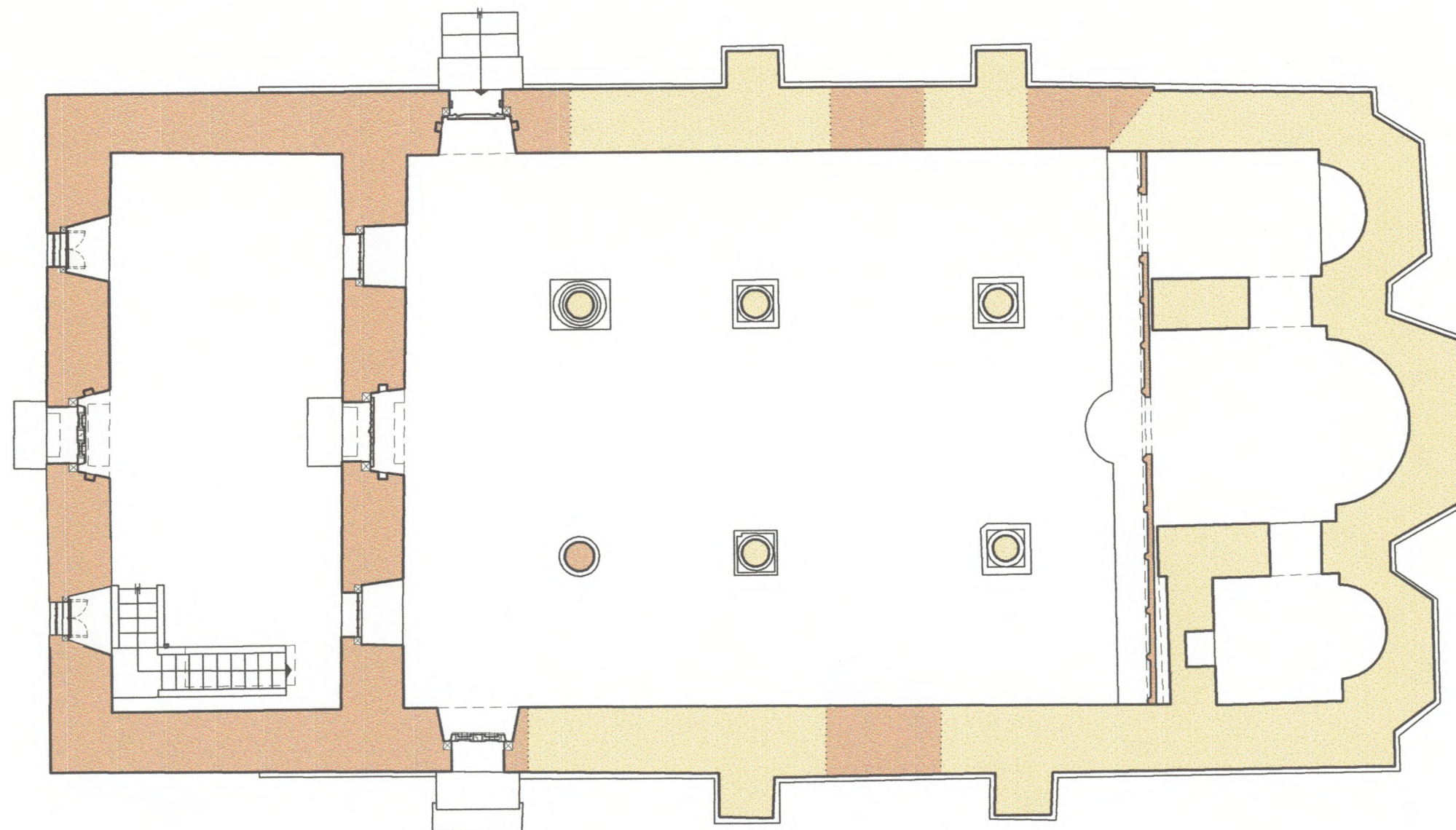
19.

20.

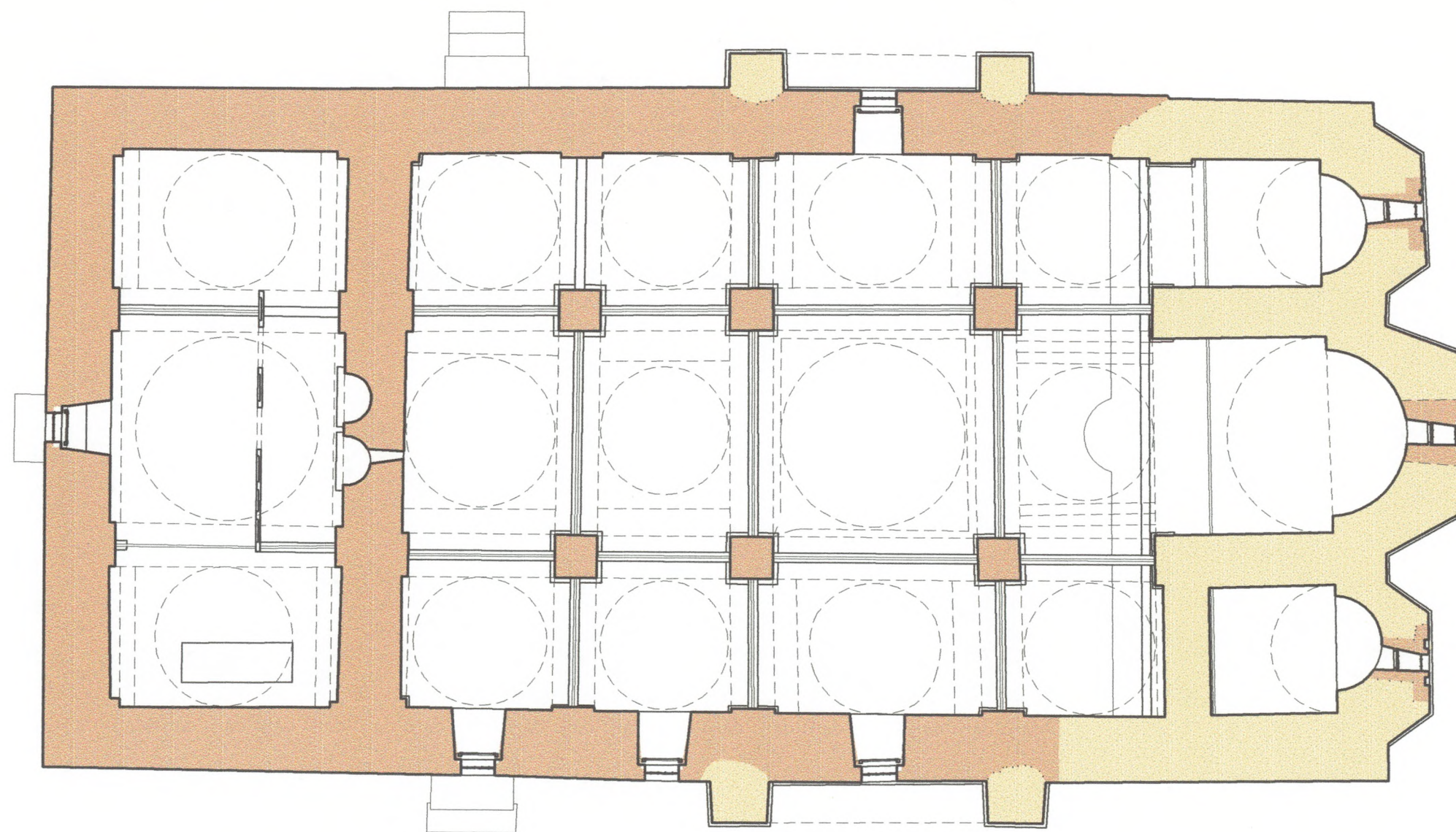
ΣΧΕΔΙΑ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ

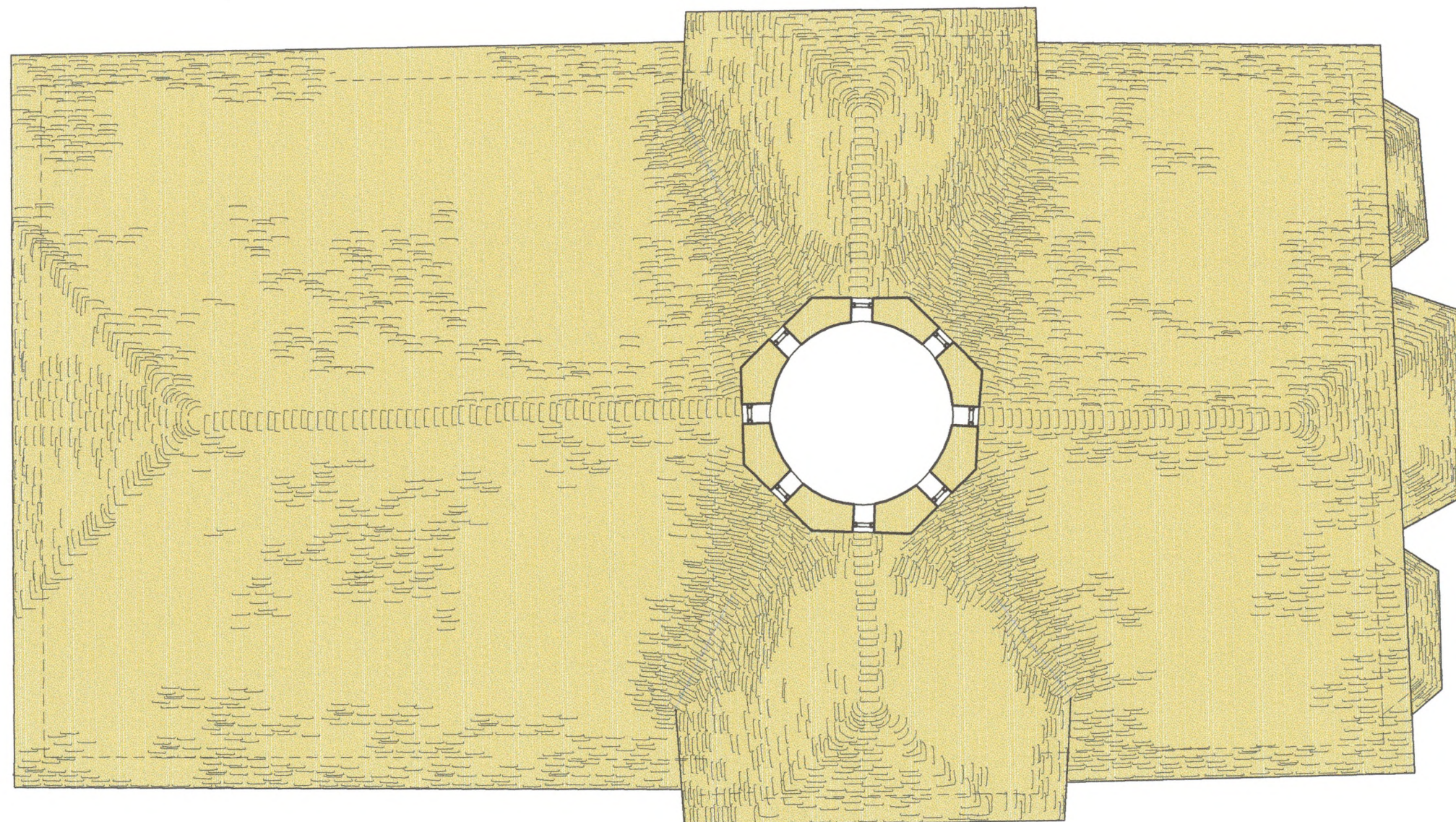
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

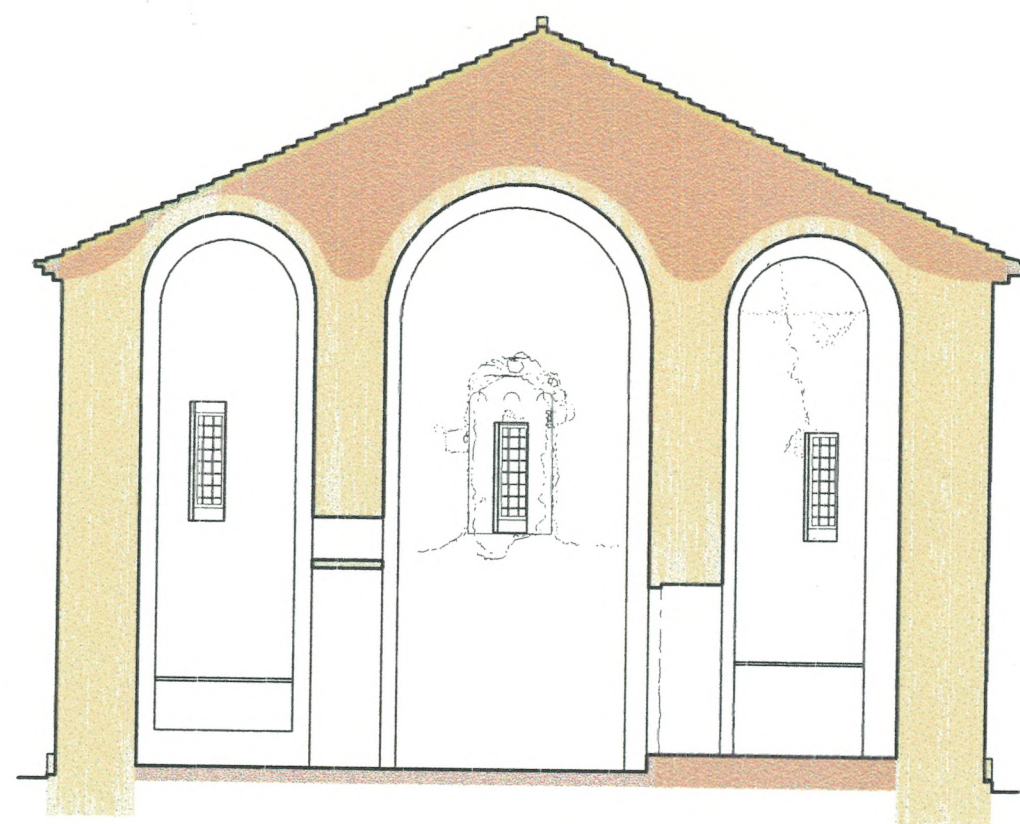
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

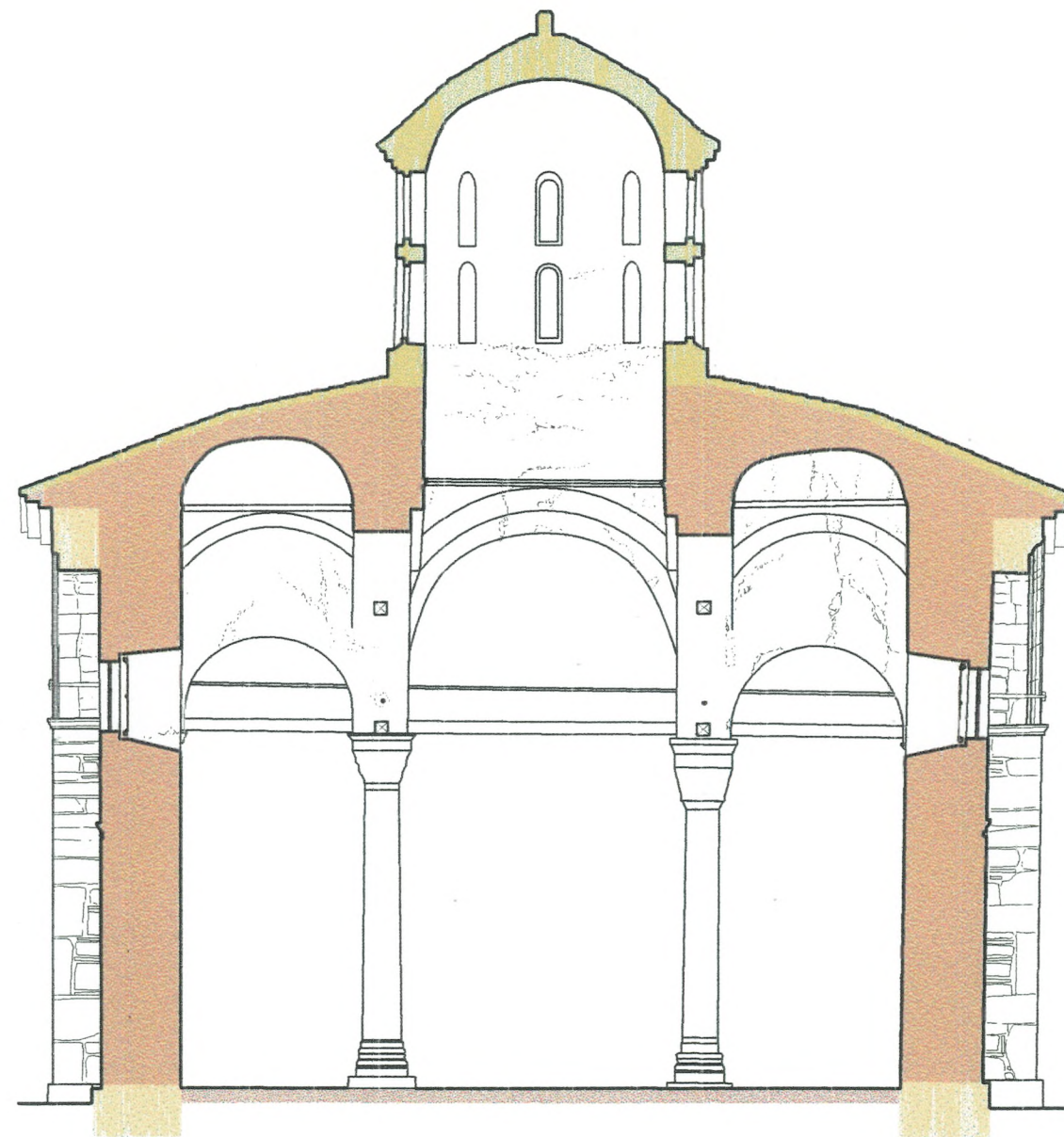
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

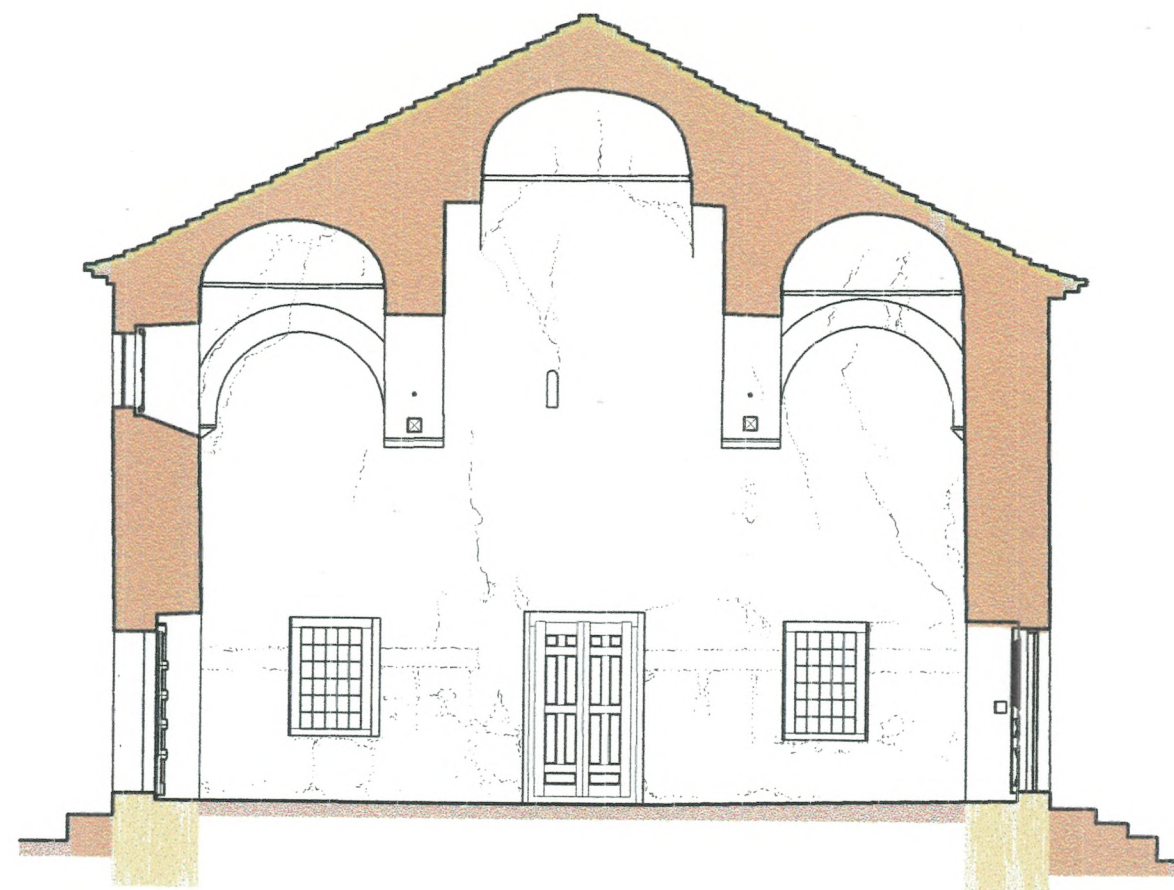
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

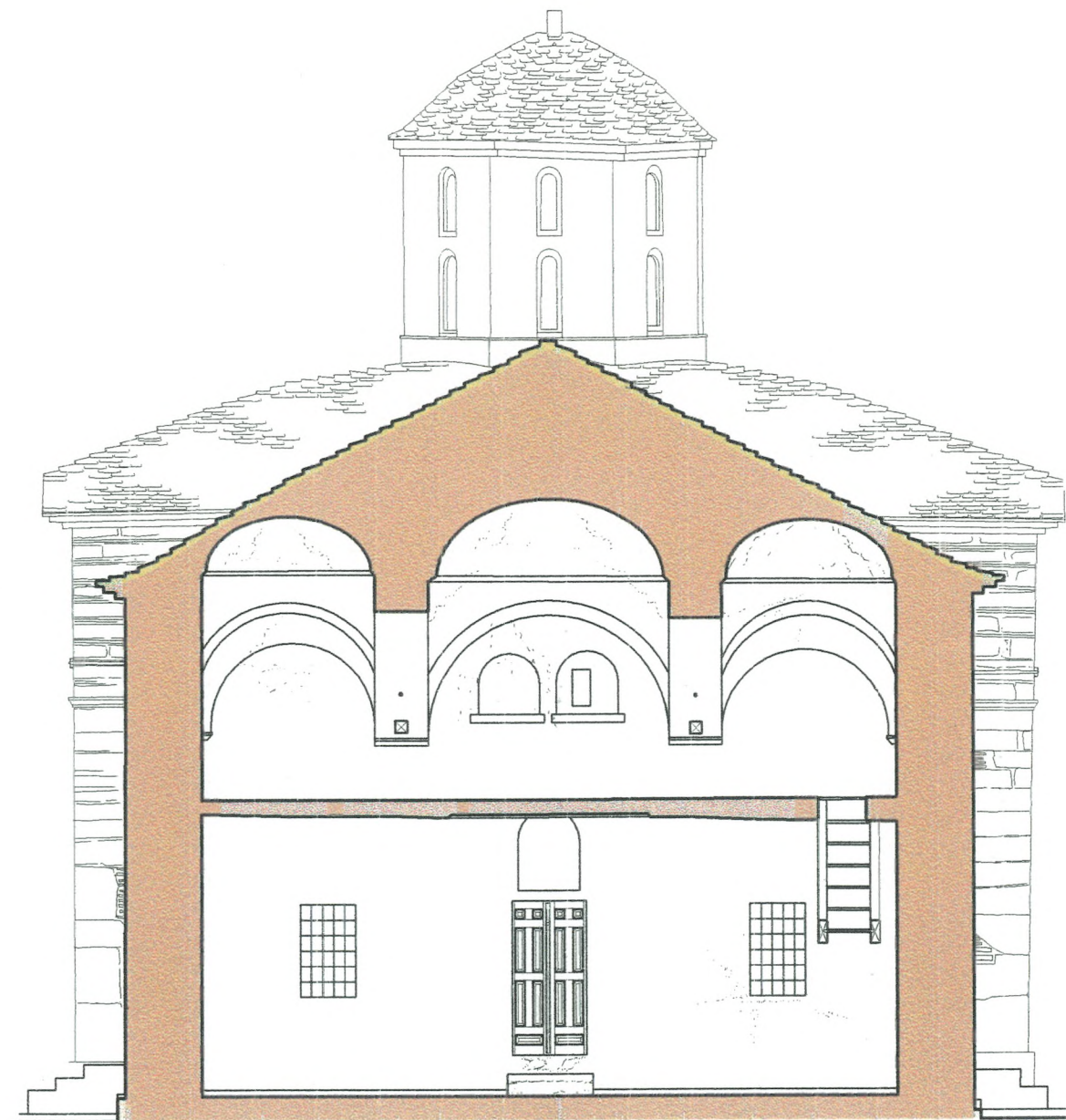

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

13ος ΑΙΩΝΑΣ

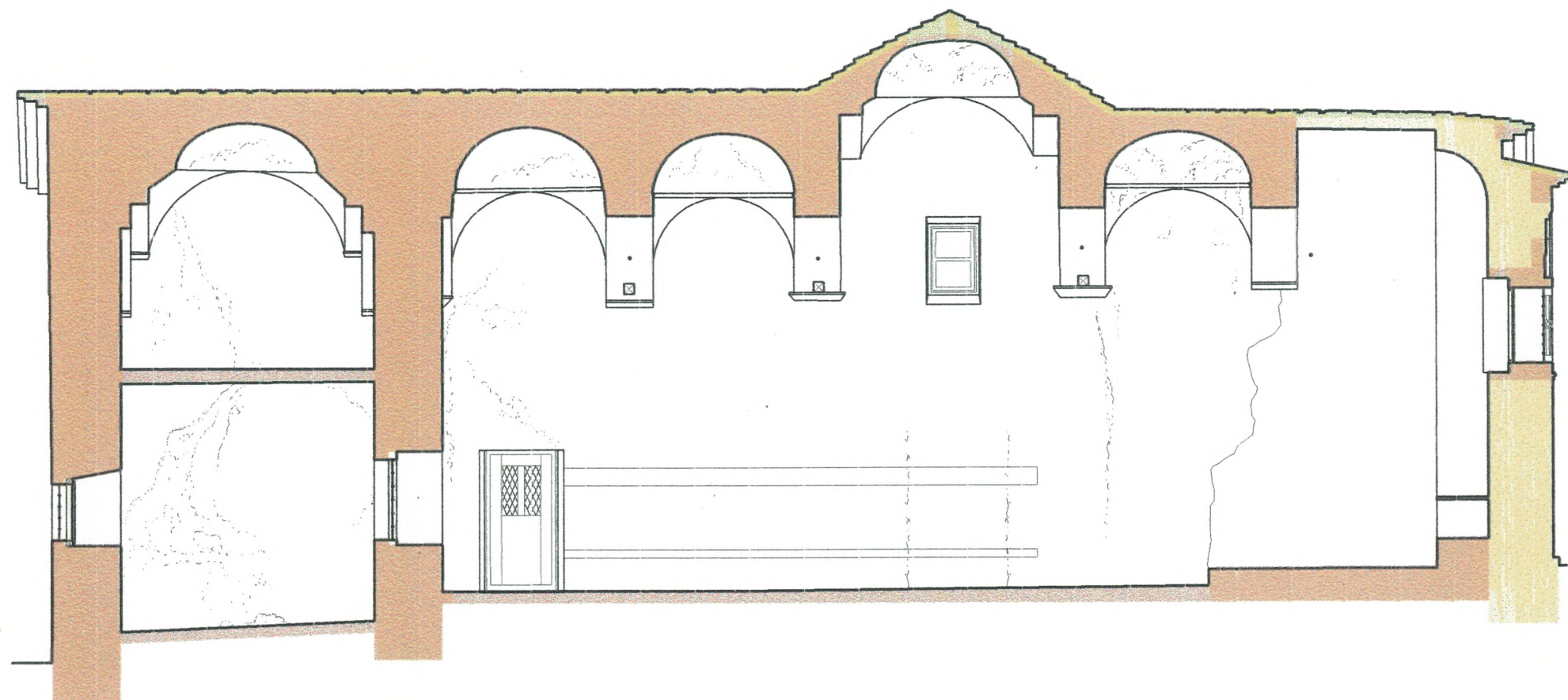
1764

ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

13ος ΑΙΩΝΑΣ

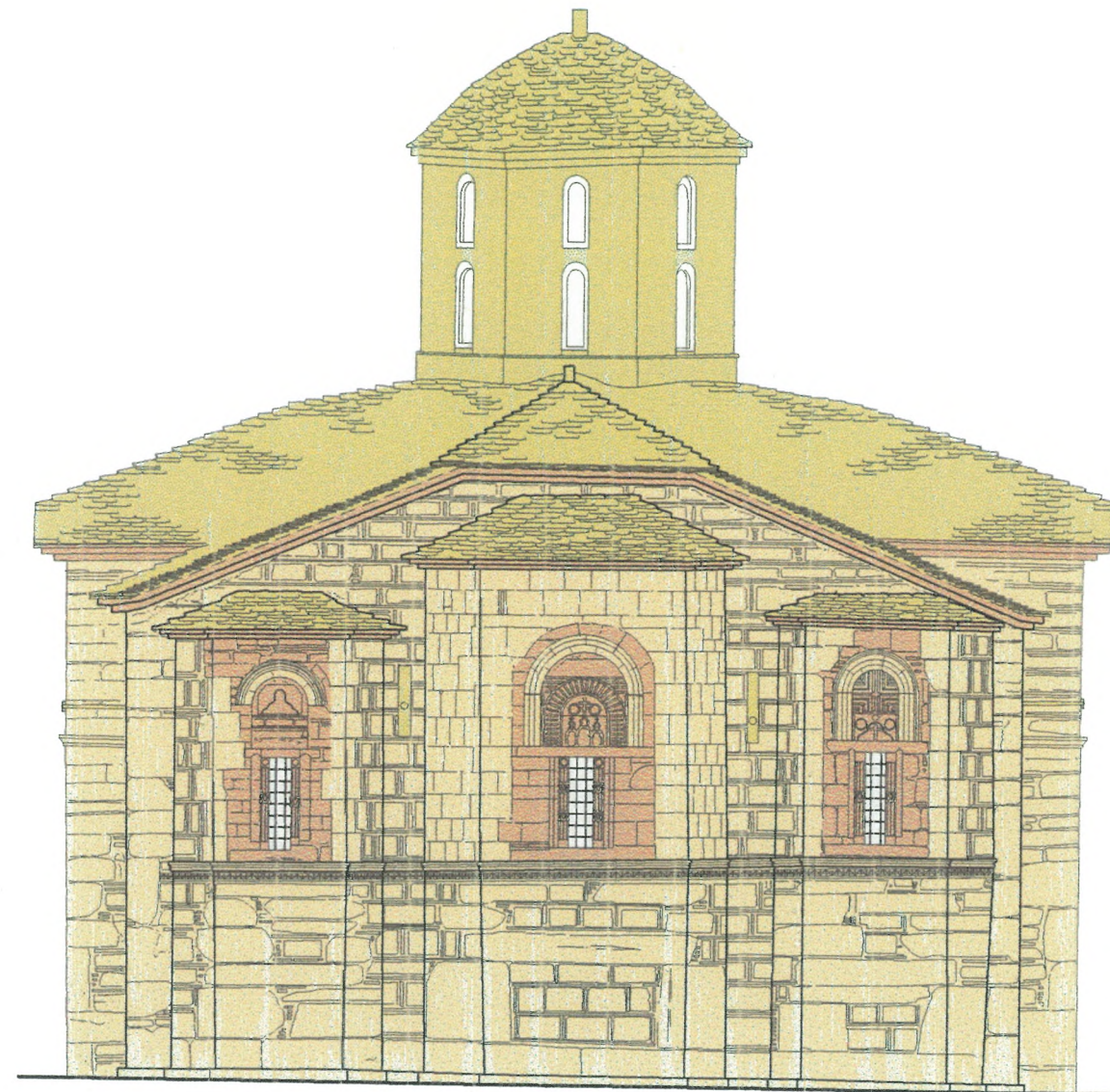
1764

ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

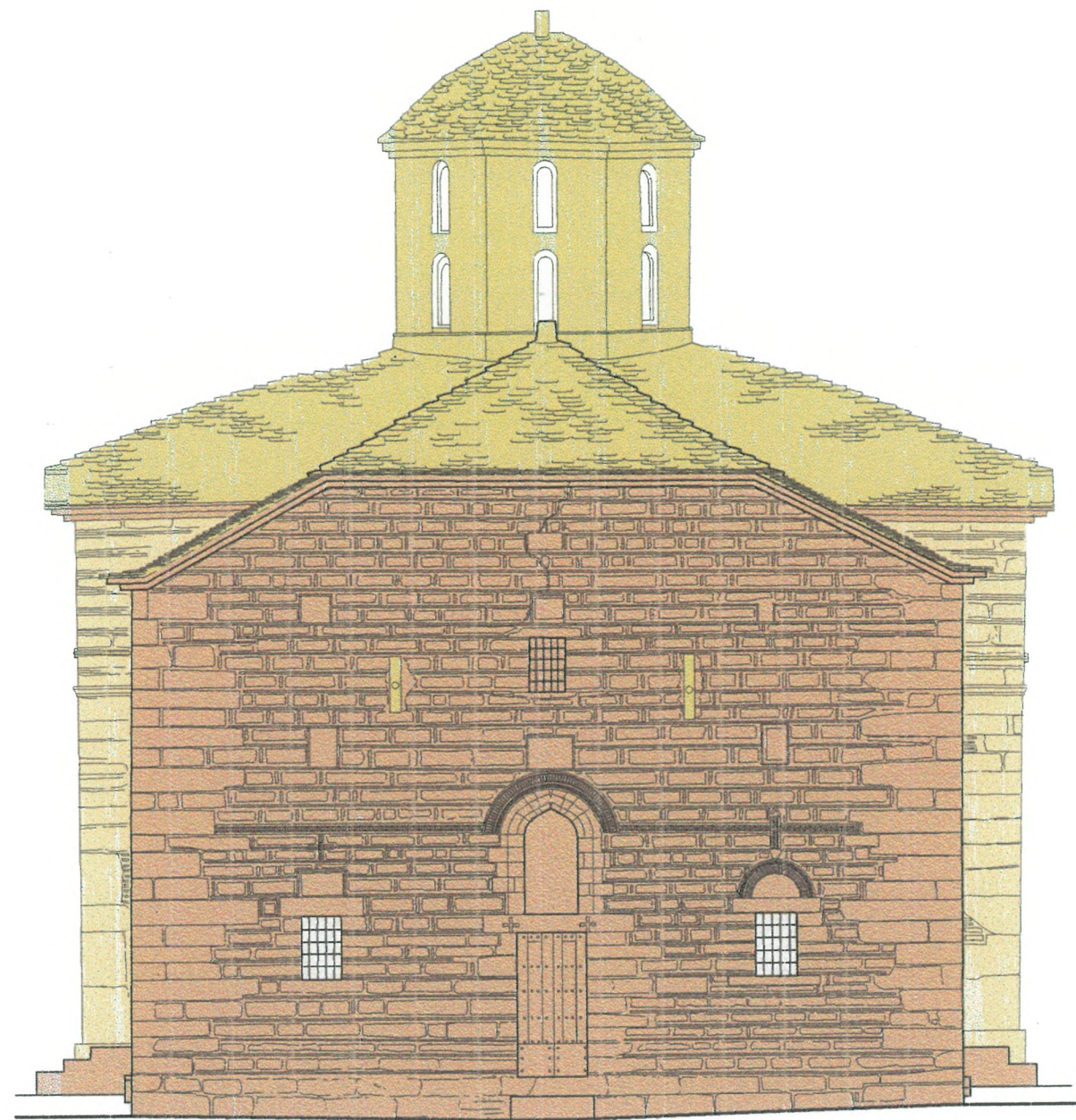

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

13ος ΑΙΩΝΑΣ

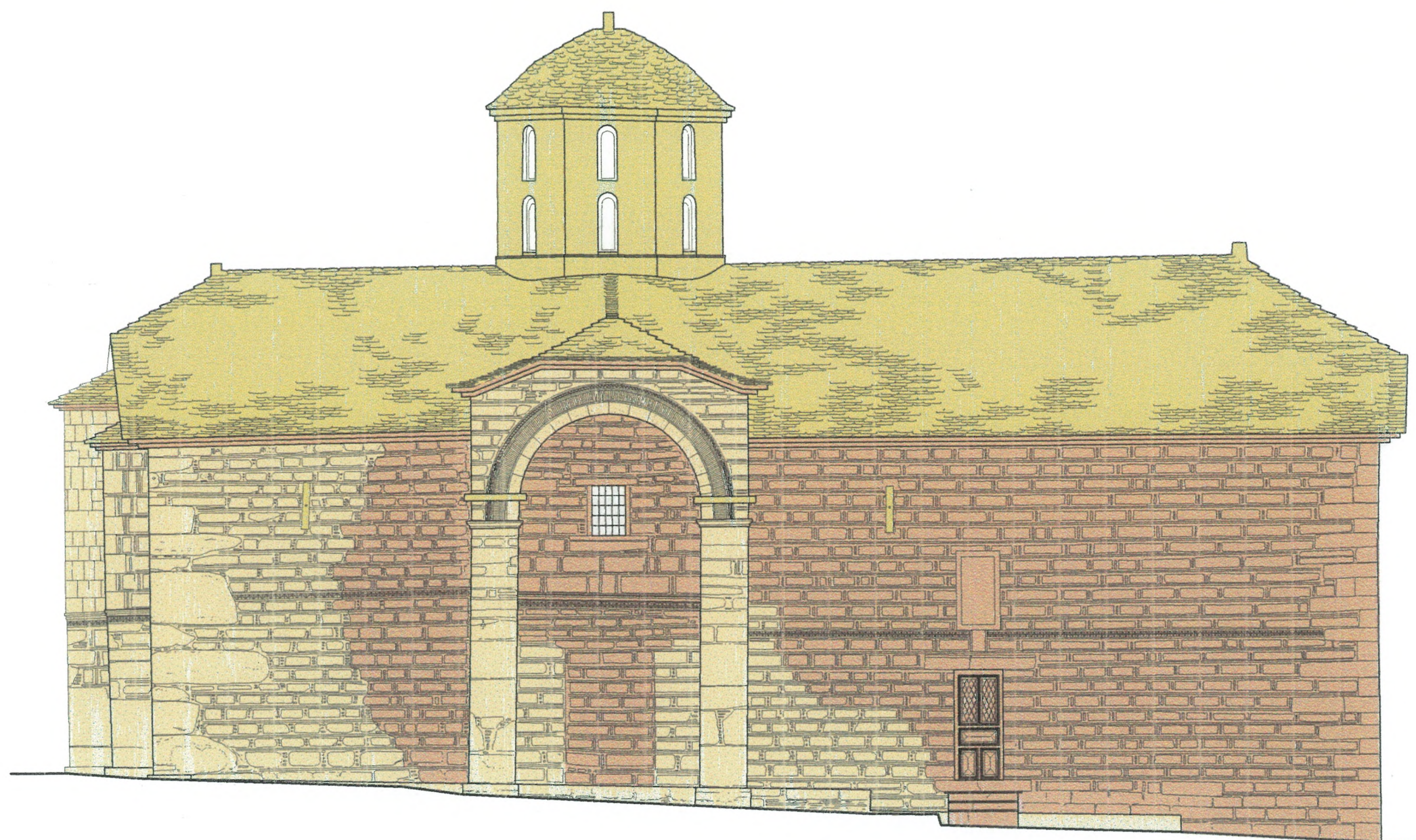
1764

ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 13ος ΑΙΩΝΑΣ
- 1764
- ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΘΕΜΕΛΙΑ

Θ.1 Θεμελίωση άγνωστης μορφής με ενδείξης παλαιών ανενεργών, πιθανότατα, προβλημάτων

ΤΟΙΧΟΙ

- ΤΧ.1 Αρχική κρηπίδα από μεγάλου μεγέθους τοπικούς λίθους σε καλή κατάσταση
ΤΧ.2 Αρχικός τοίχος από λιθοδομή με πρόσωπο από λαξευτούς πωρολίθους, σε καλή κατάσταση
ΤΧ.3 Αρχικός τοίχος από λιθοδομή με πρόσωπο από μεγάλου μεγέθους τοπικούς πλακοειδείς λίθους και λαξευτούς πωρολίθους μεταξύ των οποίων παρεμβάλλονται πλίνθοι κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα, σε καλή κατάσταση
ΤΧ.4 Αρχικός τοίχος από λιθοδομή με πρόσωπο από λαξευτούς πωρολίθους και τοπικούς πλακοειδείς λίθους, μεταξύ των οποίων παρεμβάλλονται πλίνθοι κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα σε καλή κατάσταση
ΤΧ.5 Μεταγενέστερος τοίχος από τοπικούς πλακοειδείς λίθους με παρεμβολή πλίνθων κατά το πλινθοπείκλειστο σύστημα σε καλή σχετικά κατάσταση
ΤΧ.6 Γωνίες αρχικών τοίχων από μεγάλου μεγέθους λαξευτούς τοπικούς λίθους σε καλή κατάσταση
ΤΧ.7 Γωνίες μεταγενεστέρων τοίχων από μετρίου μεγέθους λαξευτούς τοπικούς λίθους σε καλή κατάσταση
ΤΧ.8 Νεωτερικό τύμπανο τρούλλου σε μέτρια κατάσταση με τοπικές μικρορηγματώσεις
ΤΧ.9 Απόκλιση τοίχου από την κατακόρυφο
ΤΧ.10 Ρωγμή εξ αιτίας σεισμικής δράσεως

ΘΟΛΟΙ

- ΘΛ.1 Αρχική θολοδομία σε μέτρια κατάσταση, με περιορισμένες ρηγματώσεις και μικροπαραμορφώσεις
ΘΛ.2 Μεταγενέστερη θολοδομία σε μέτρια κατάσταση, με πυκνές ρηγματώσεις και μικροπαραμορφώσεις και εφαρμογή ενεμάτων
ΘΛ.3 Νεωτερικός θόλος τρούλλου σε μέτρια κατάσταση, με τοπικές μικρορηγματώσεις

ΤΟΞΑ

- ΤΞ.1 Μεταγενέστερα τόξα σε μέτρια κακή κατάσταση, με έντονες ρηγματώσεις και παραμορφώσεις
ΤΞ.2 Αρχικά δομικά τόξα από πώρινους λαξευτούς θολίτες, σε καλή κατάσταση

ΚΙΟΝΕΣ

- Κ.1 Μαρμάρινος μονολιθικός κίονας, με μαρμάρινη βάση και κορινθιακό κιονόκρανο, καλυμμένο από ασβεστώματα, με μικρή απόκλιση από την κατακόρυφο
Κ.2 Μεταγενέστρερος κτιστός κίονας, που φέρει απλή ιωνική βάση ως κιονόκρανο, καλυμμένο από ασβεστώματα

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ

- Σ.Ε.1 Ξύλινοι ελκυστήρες, σε μέτρια κατάσταση, με πιθανές φθορές στα σημεία πάκτωσης στην τοιχοποιία
Σ.Ε.2 Σύστημα νεωτερικών σιδηρών ελκυστήρων αμφιβόλου αποτελεσματικότητας, που επι πλέον δημιουργεί σοβαρά αισθητικά προβλήματα στο μνημείο
Σ.Ε.3 Περίδεση από σιδερένια λάμα, έντονα οξειδωμένη

ΣΤΕΓΕΣ

- ΣΤ.1 Στέγη διαμορφωμένη με νεώτερα γεμίσματα επί της θολοδομίας, σε μέτρια κατάσταση, με προβλήματα στεγανώσεως
ΣΤ.2 Νεώτερη επικάλυψη στέγης από σχιστόπλακες, σε μέτρια κατάσταση από σχιστόπλακες, μετά από τις εργασίες στερεώσεως και στεγανώσεως της θολοδομίας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΨΕΩΝ

- Σ.Ο.1 Λαξευτό πώρινο κυμάτιο σε καλή κατάσταση
Σ.Ο.2 Πλίνθινη οδοντωτή ταινία σε καλή κατάσταση
Σ.Ο.3 Ταινία από κεραμικά δισέψιλον ή σιγμοειδή κοσμήματα, σε καλή κατάσταση
Σ.Ο.4 Ανάγλυφη επιγραφή σε καλή κατάσταση
Σ.Ο.5 Ανάγλυφο ηλιακό ρολόι σε καλή κατάσταση
Σ.Ο.6 Μαρμάρινο αρχιτεκτονικό μέλος σε δεύτερη χρήση
Σ.Ο.7 Γείσο από σχιστόπλακες σε επεξοχή, σε μέτρια κατάσταση

ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ - ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

ΒΛ. ΠΙΝΑΚΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ - ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ

- ΕΠ.1 Παλαιά τοιχογραφημένα εσωτερικά επιχρίσματα σε μέτρια κατάσταση, με κατά τόπους ρηγματώσεις, φθορές και αποσαθρώσεις
ΕΠ.2 Νεώτερα εσωτερικά επιχρίσματα σε κακή κατάσταση με κατά τόπους σοβαρές ρηγματώσεις, φθορές και τοπικές αποπτώσεις
ΕΠ.3 Νεωτερικά εξωτερικά επιχρίσματα τρούλλου, σε μέτρια κατάσταση

ΑΡΜΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

- ΑΡ.1 Παλαιά αρμολογήματα σε μέτρια κατάσταση με επιφανειακή φθορά κατά τόπους, εξ αιτίας της ανερχόμενης και κατερχόμενης υγρασία
ΑΡ.2 Νεώτερα αρμολογήματα σε μέτρια κατάσταση, με τοπικές φθορές κατά μήκος των ρηγματώσεων
ΑΡ.3 Νεωτερικά αρμολογήματα από τσιμεντοκονίαμα

ΠΑΤΩΜΑΤΑ

- Π.1 Ξύλινο πάτωμα υπερώου νάρθηκα σε μέτρια κατάσταση

ΔΑΠΕΔΑ

- Δ.1 Δάπεδο από ορθογωνισμένες σχιστόπλακες σε μέτρια κατάσταση
Δ.2 Ξύλινο δάπεδο με τοπικές φθορές και παραμορφώσεις

ΟΡΟΦΕΣ

- ΟΡ.1 Οροφή νάρθηκα από μπαγδατί, με ρηγματώσεις και παραμορφώσεις

ΚΛΙΜΑΚΕΣ

- ΚΛ.1 Παλαιά ξύλινη κλίμακα υπερώου νάρθηκα, με τοπικές φθορές

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ / ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

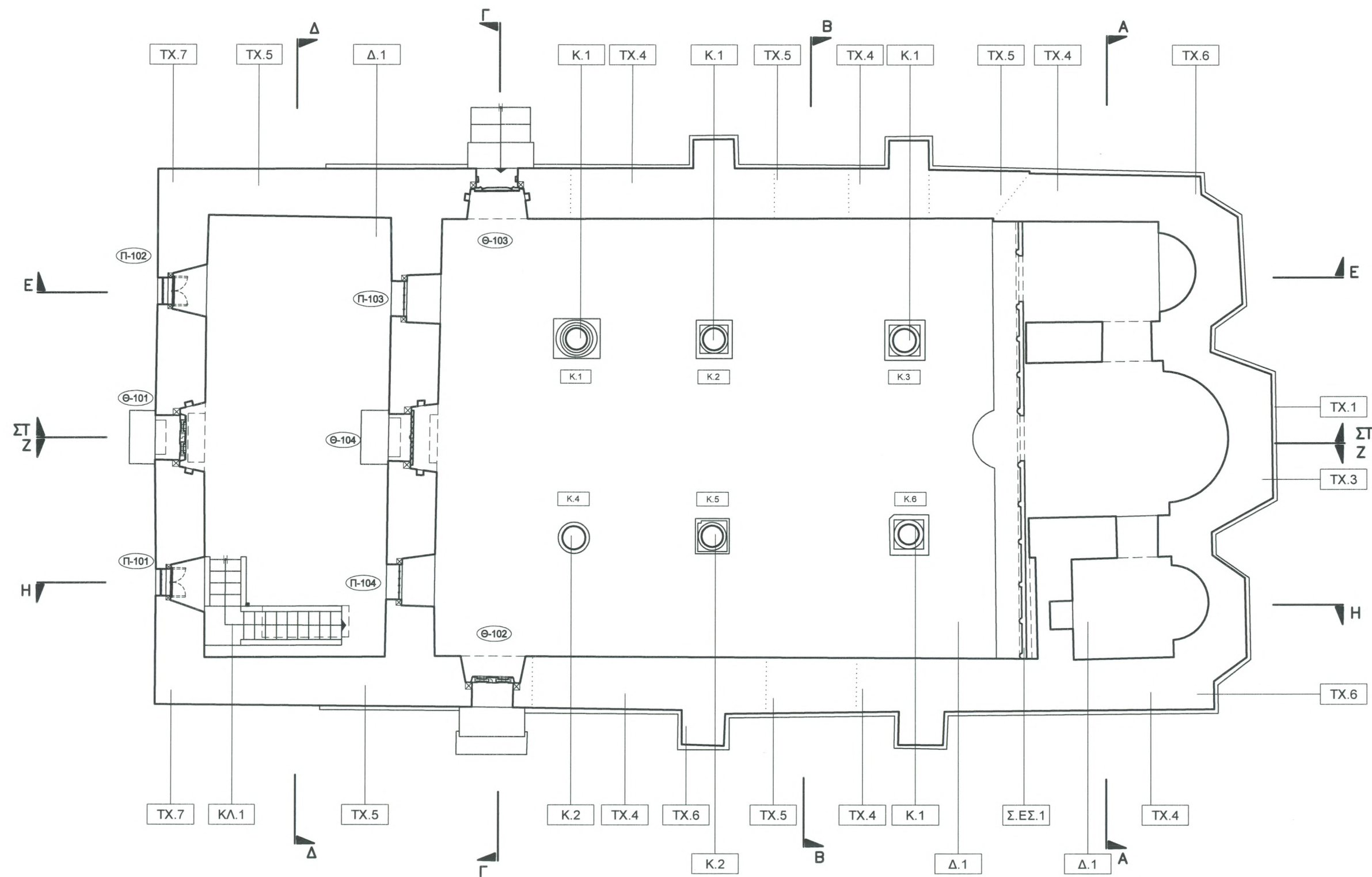
- Σ.ΕΣ.1 Ξυλόγλυπτο τέμπλο, σε μέτρια κατάσταση, με σημαντικές τοπικές φθορές
Σ.ΕΣ.2 Ξύλινο τέμπλο, σε μέτρια κατάσταση, με εκτεταμένες τοπικές φθορές
Σ.ΕΣ.3 Λίθινα λοξότμητα υφαψίδια σε καλή κατάσταση καλυμμένα με ασβεστώματα
Σ.ΕΣ.4 Κοσμήτης από κονίαμα σε μέτρια κατάσταση με ρηγματώσεις, φθορές και αποσαθρώσεις

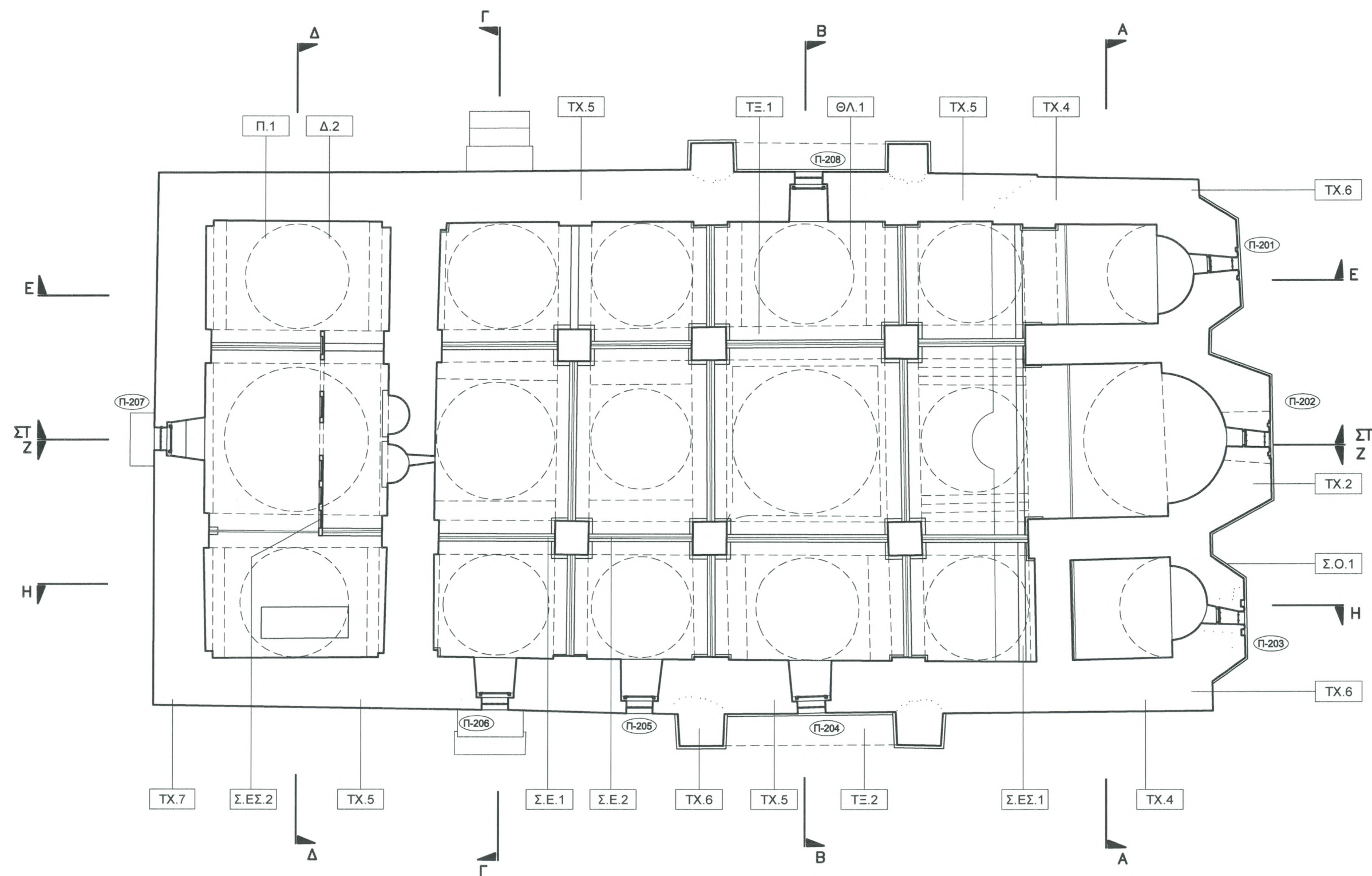
Η/Μ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

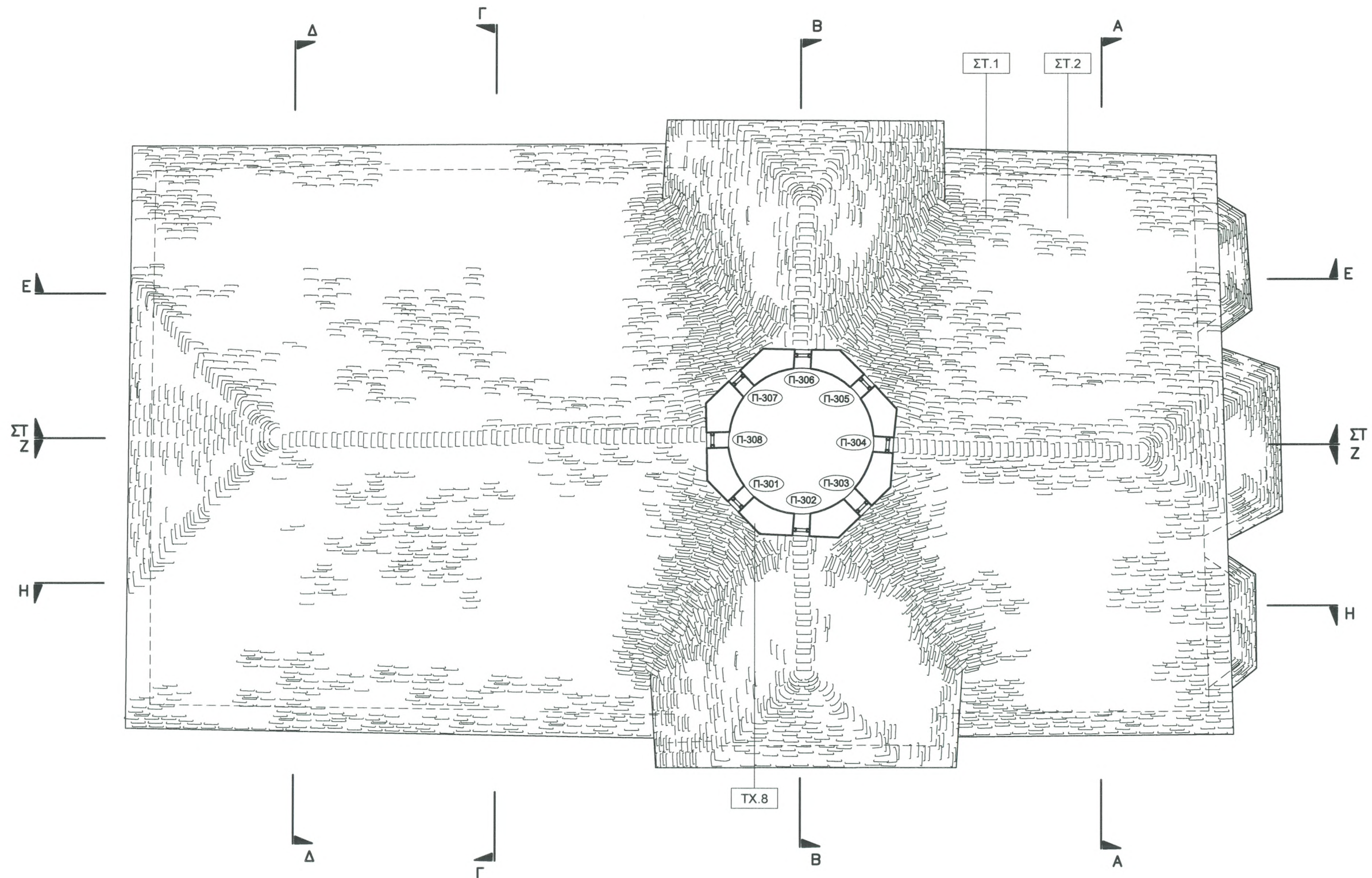
- Η/Μ.1 Πρόχειρη ηλεκτρική εγκατάσταση

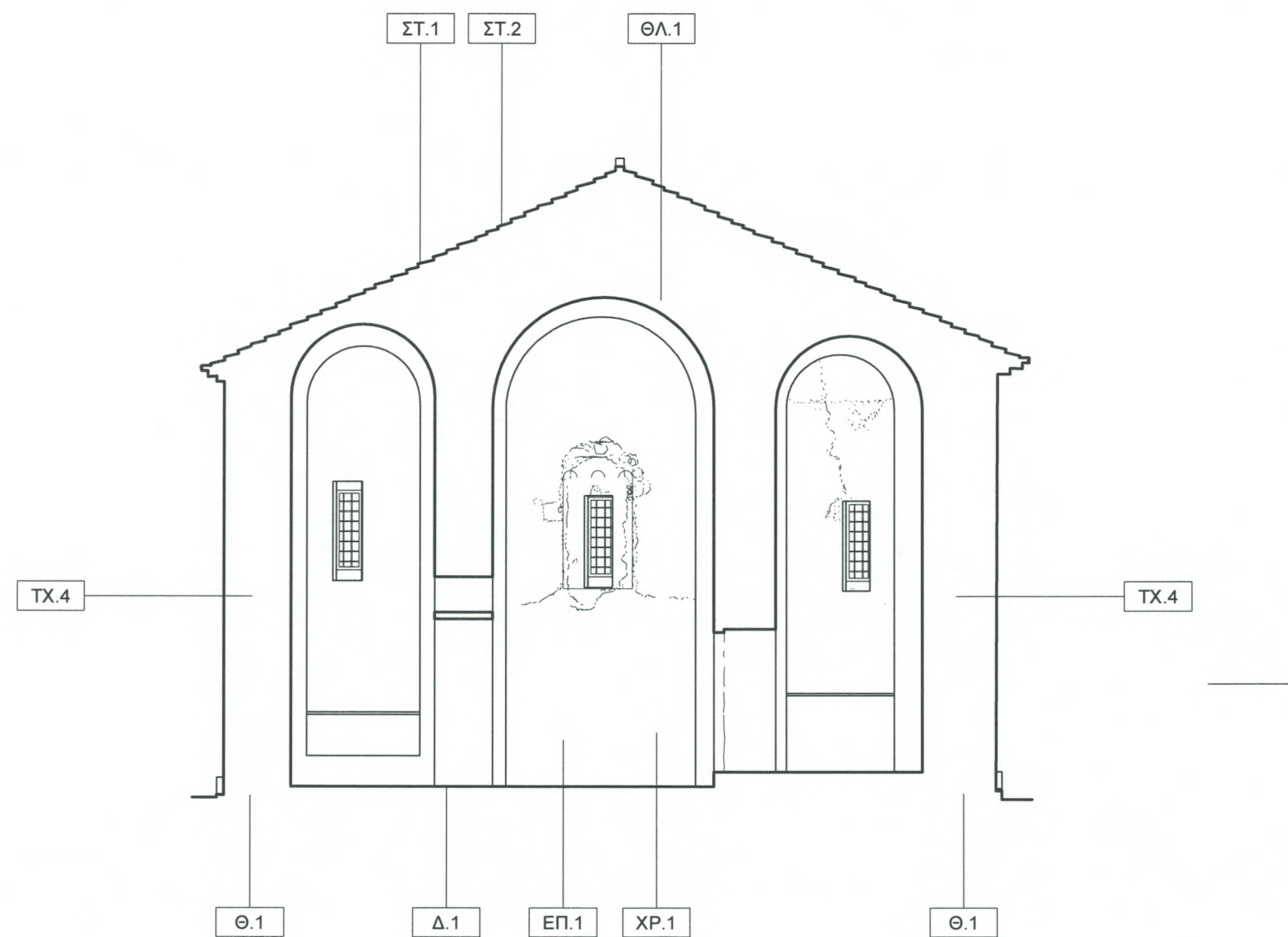
ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ

- ΧΡ.1 Τοιχογραφίες σε μέτρια κατάσταση
ΧΡ.2 Ζωγραφικός διάκοσμος οροφής νάρθηκα σε μέτρια κατάσταση

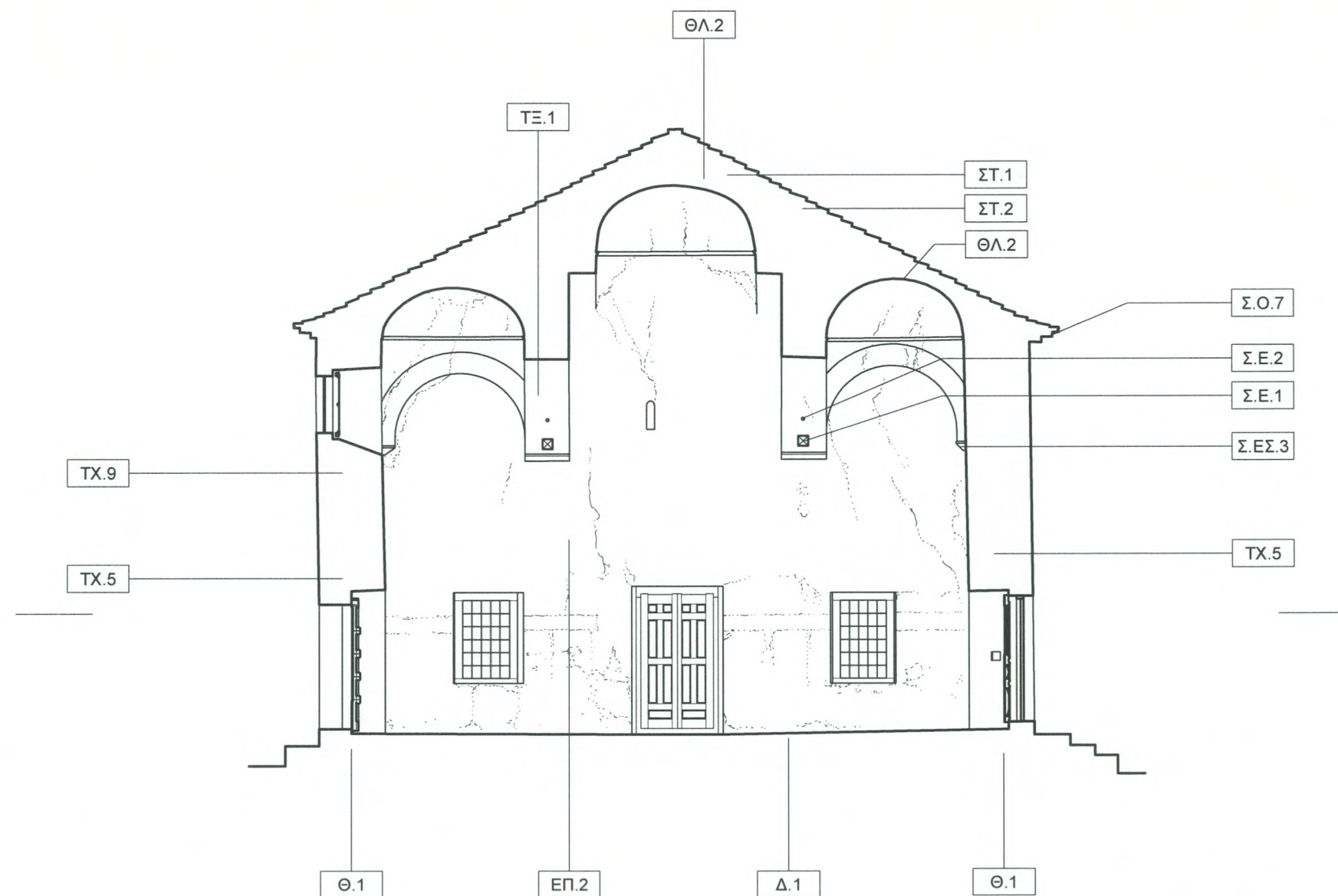

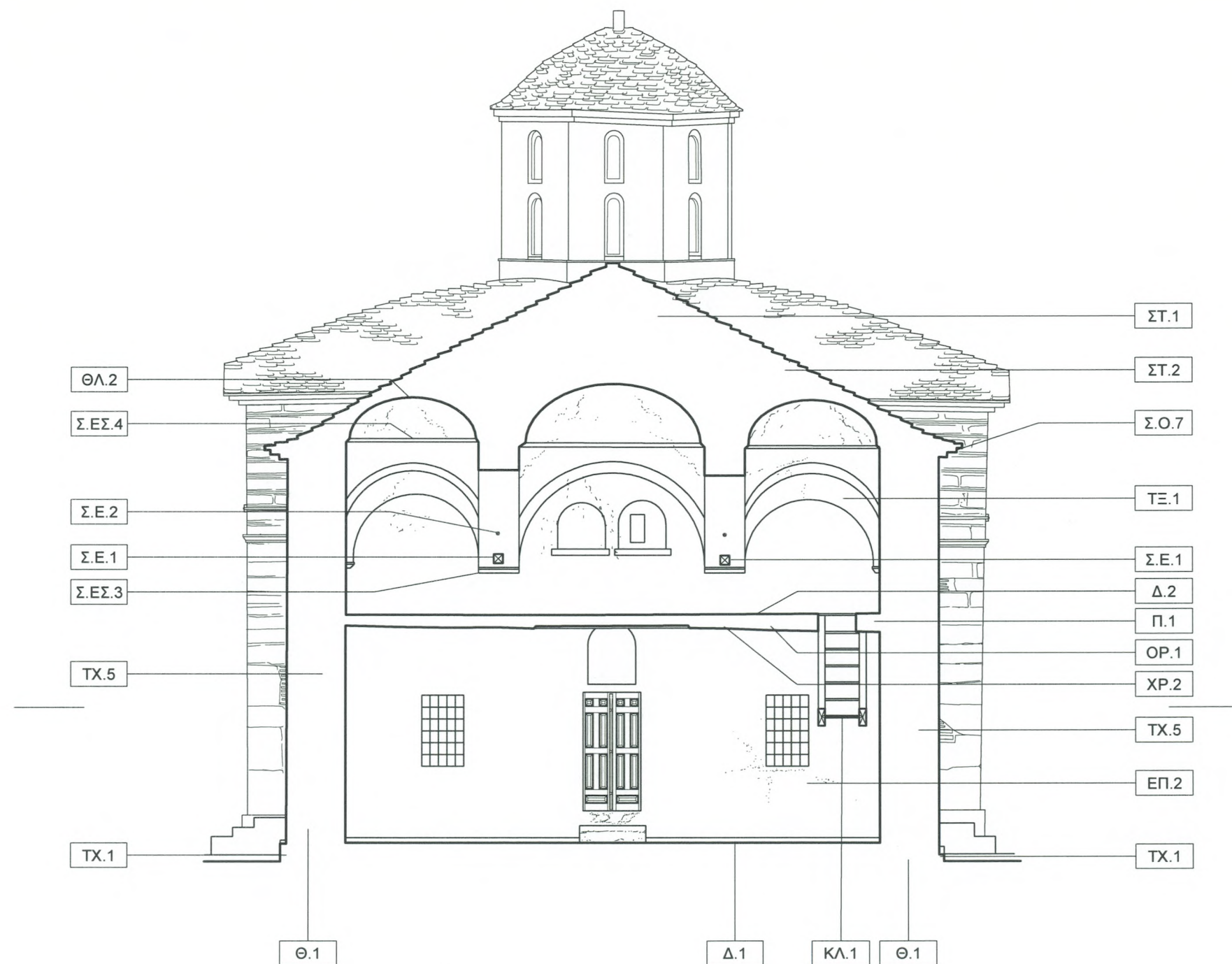

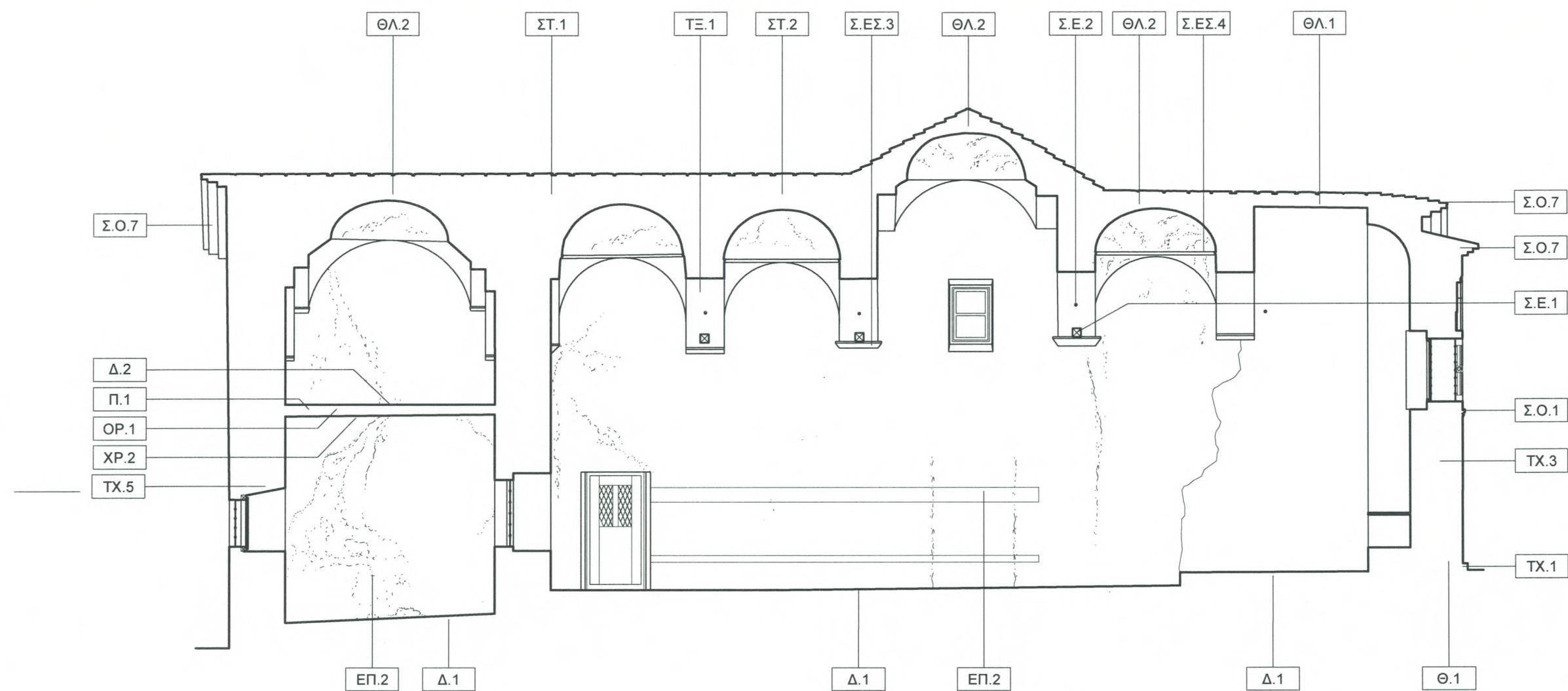

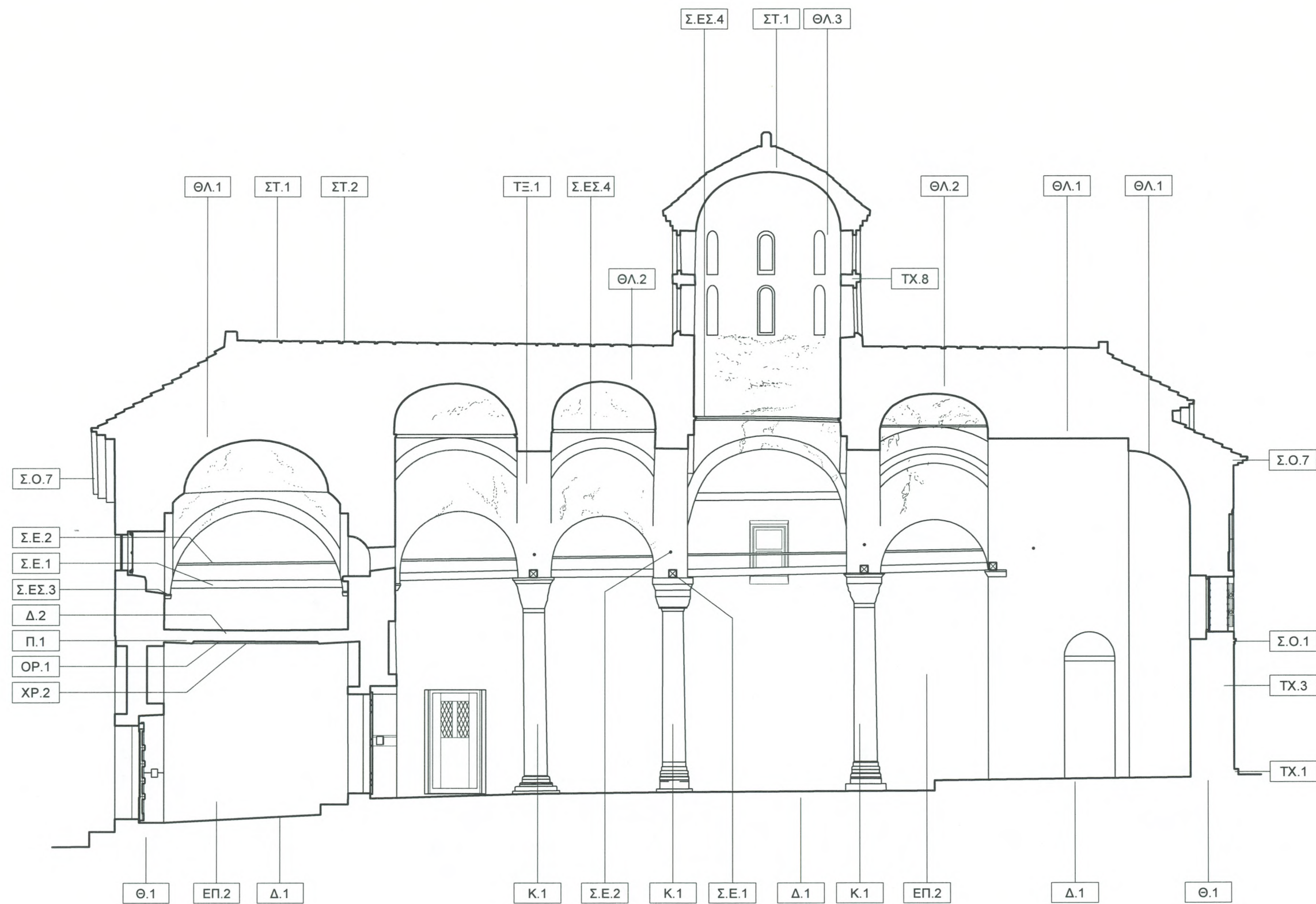

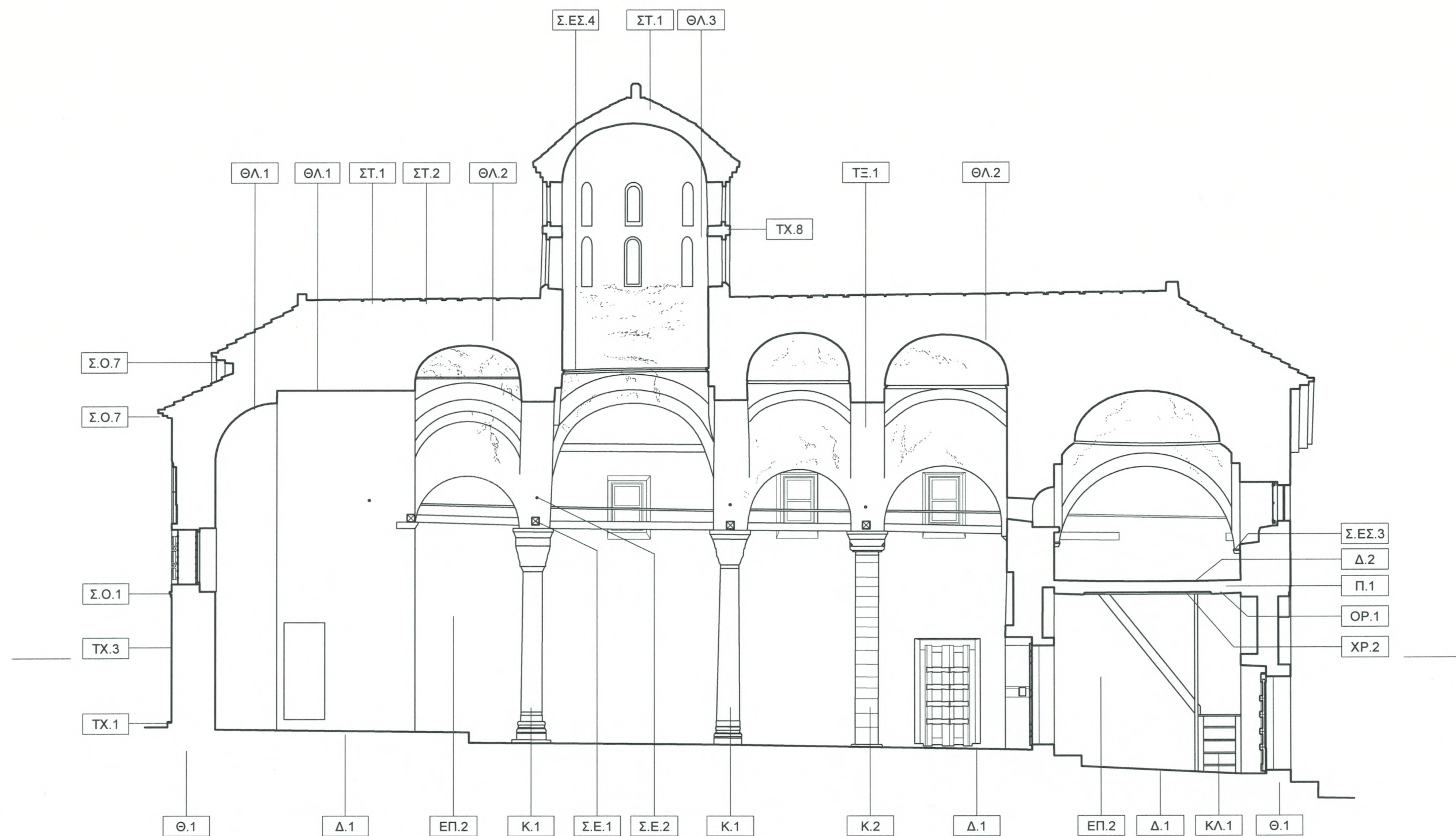

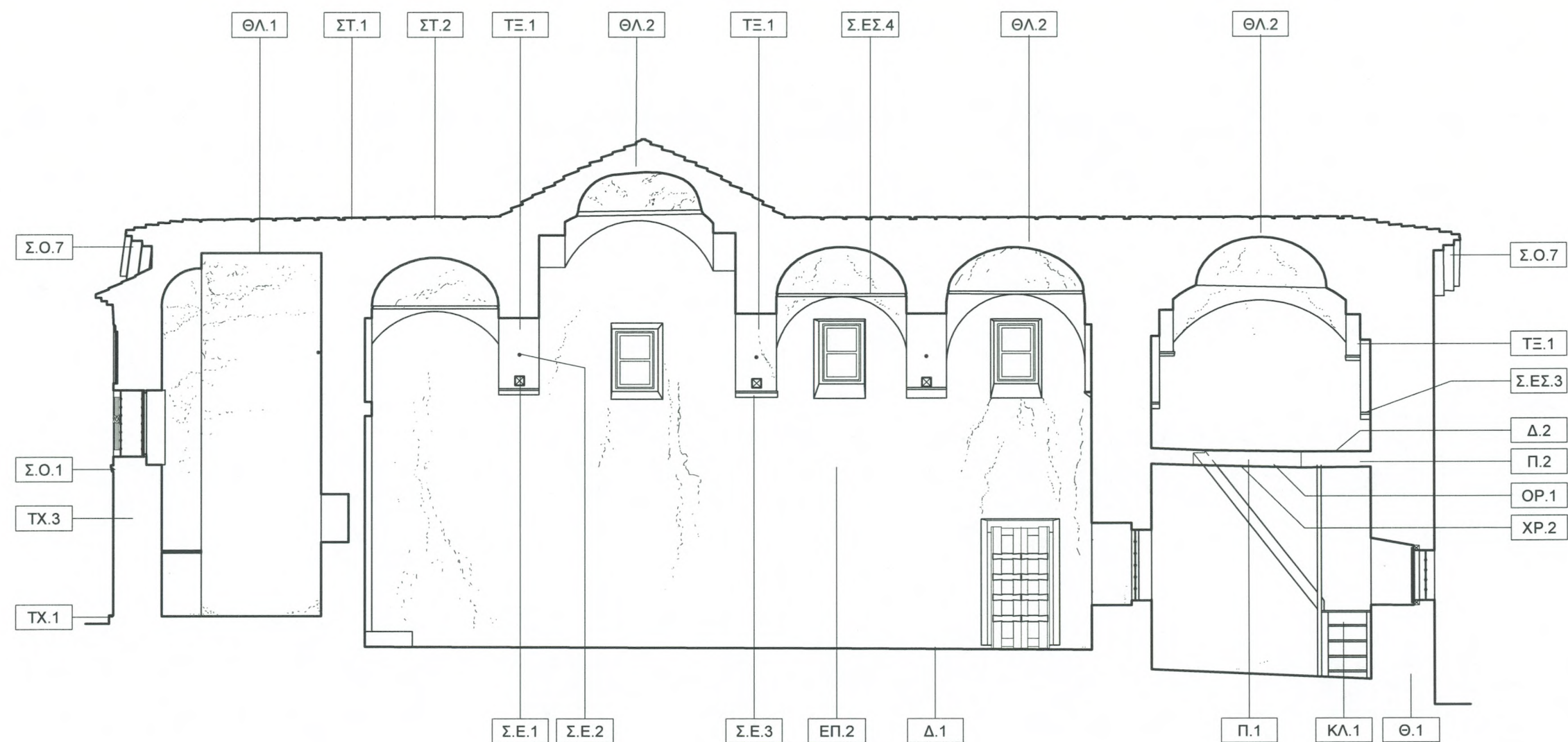

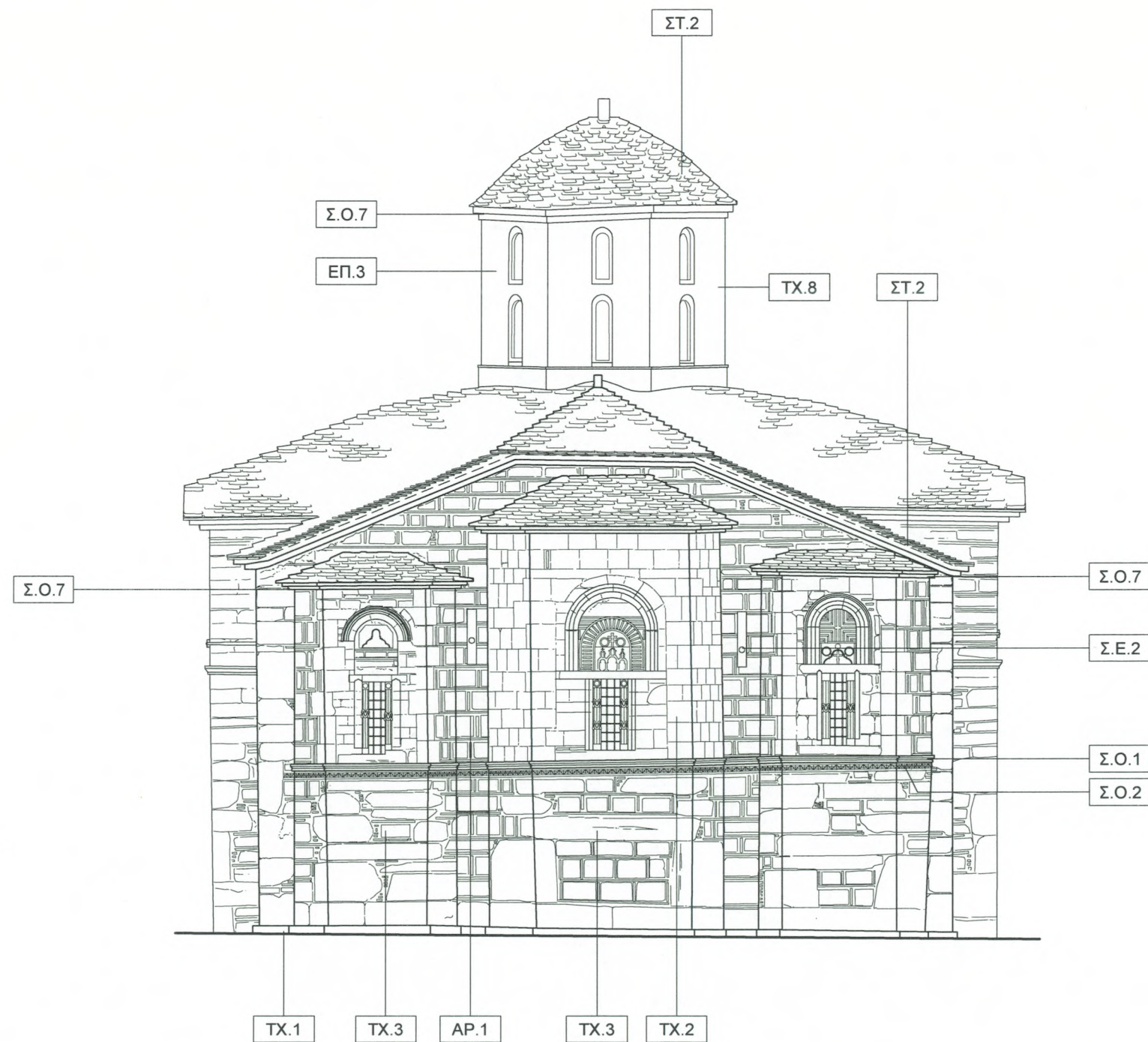

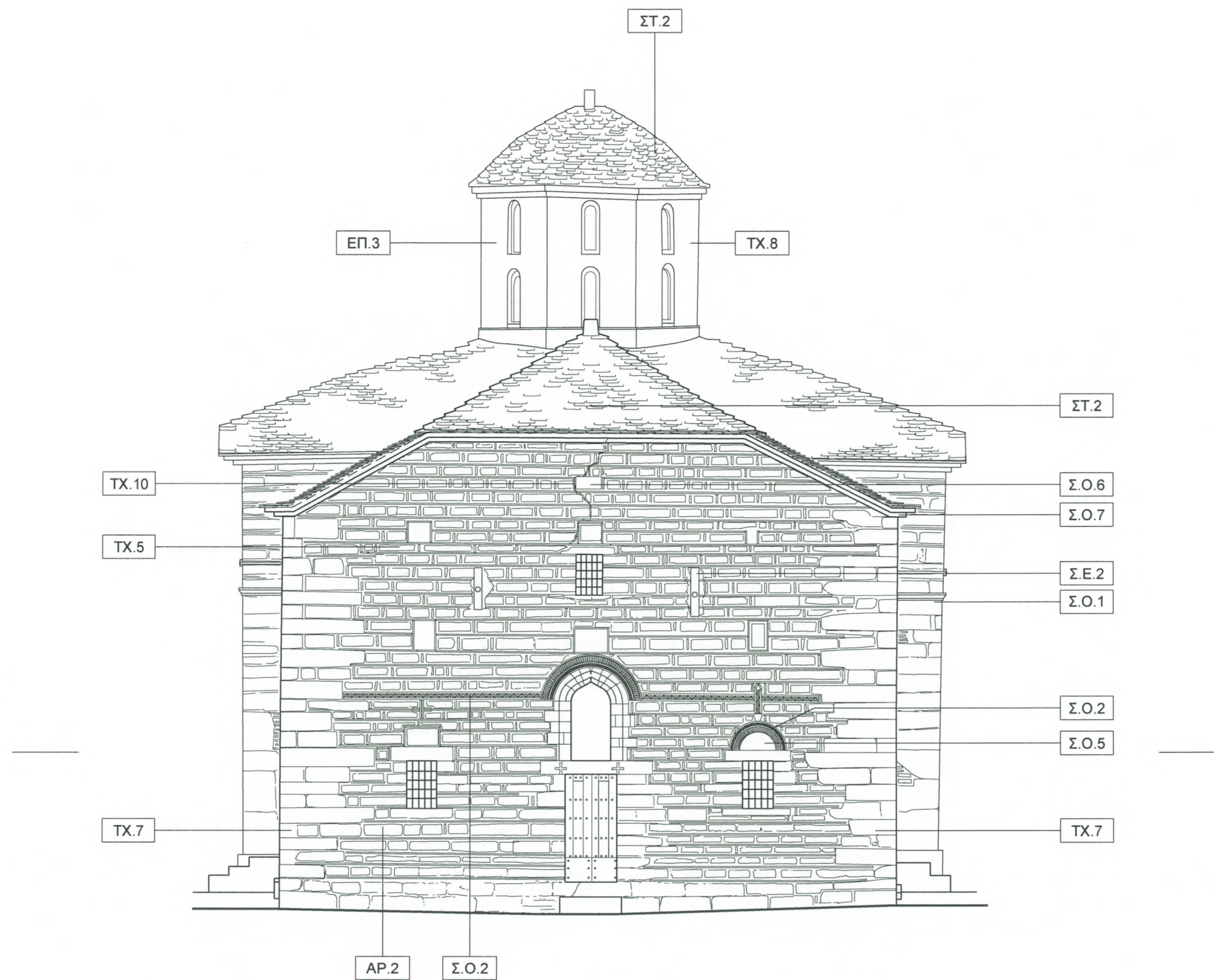

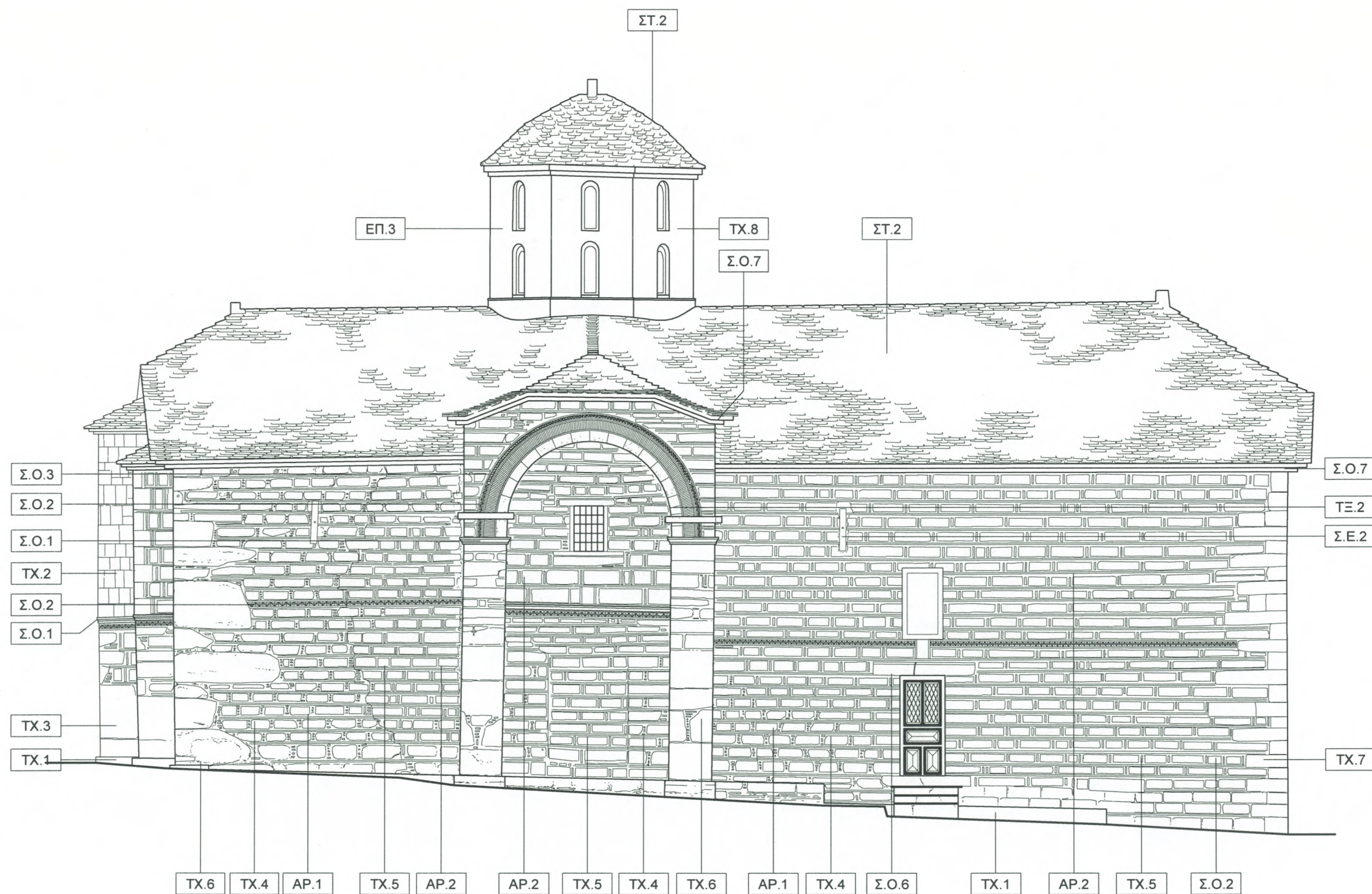

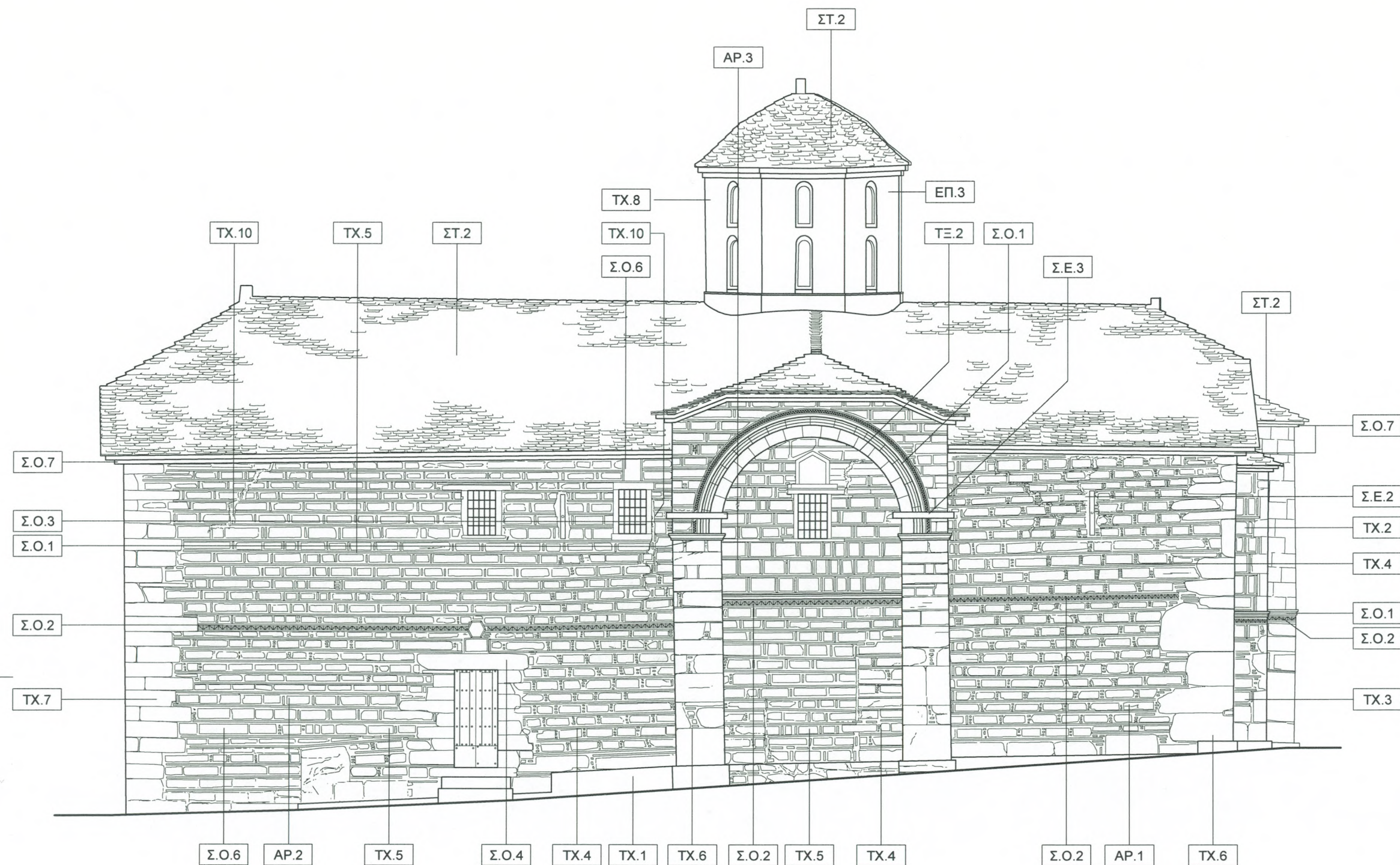

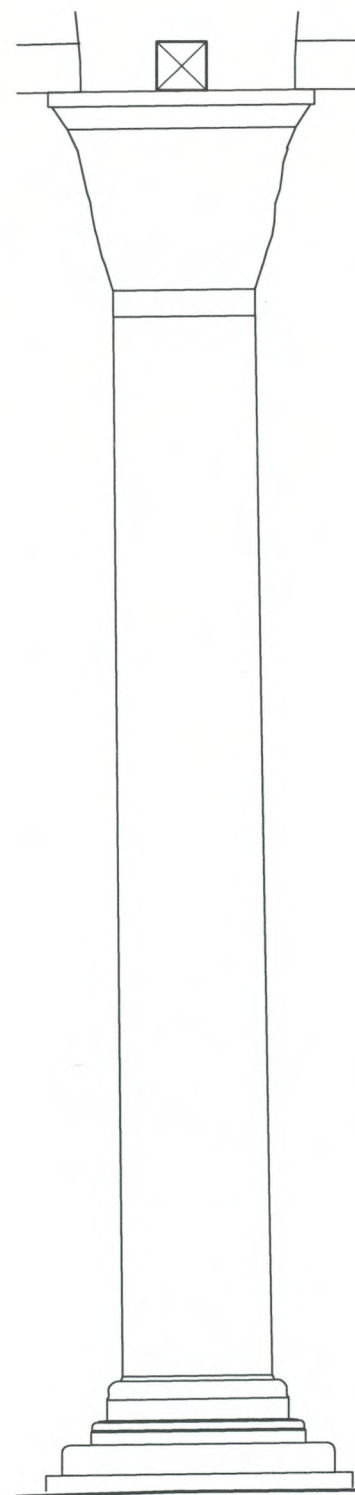

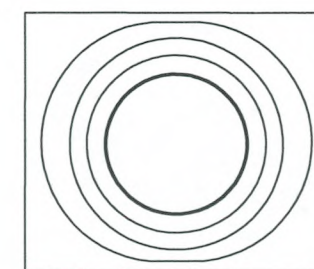

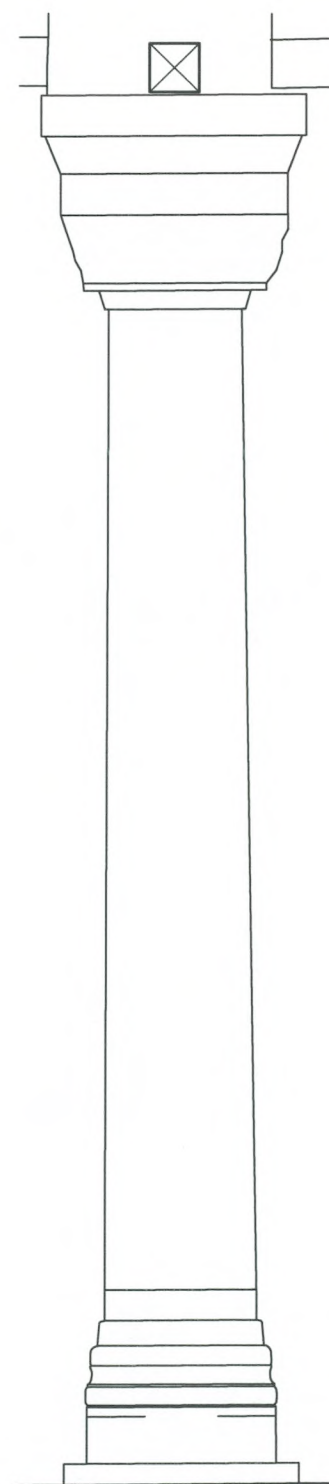
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

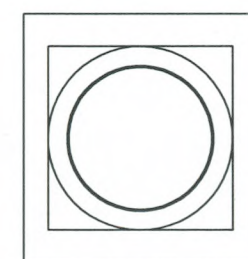
ΟΨΗ

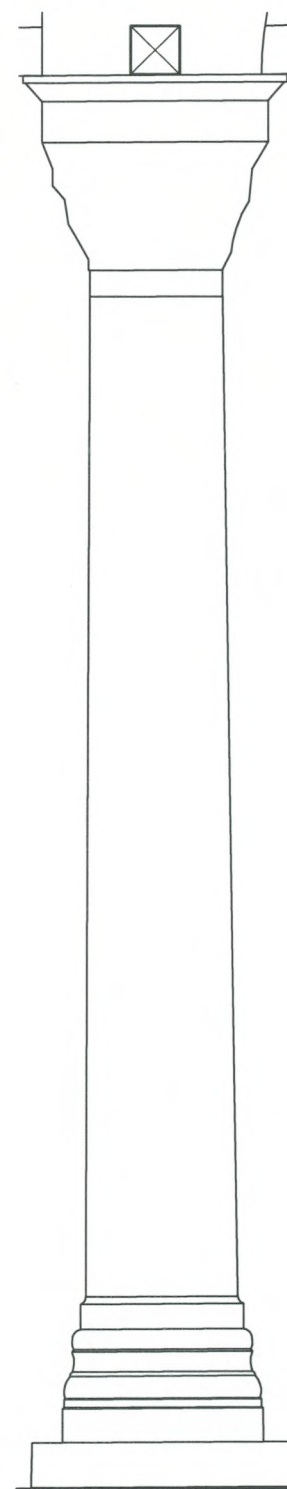
ΚΑΤΟΨΗ

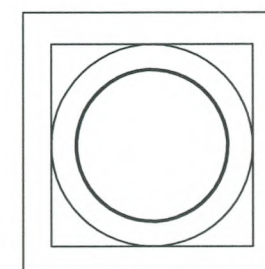
ΟΨΗ

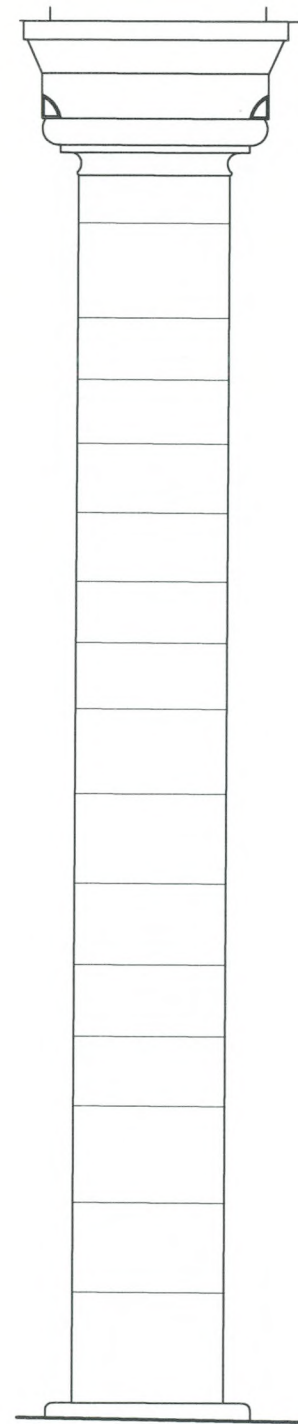
ΚΑΤΟΨΗ

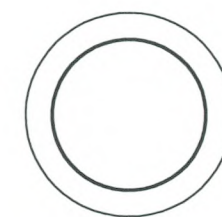
ΟΨΗ

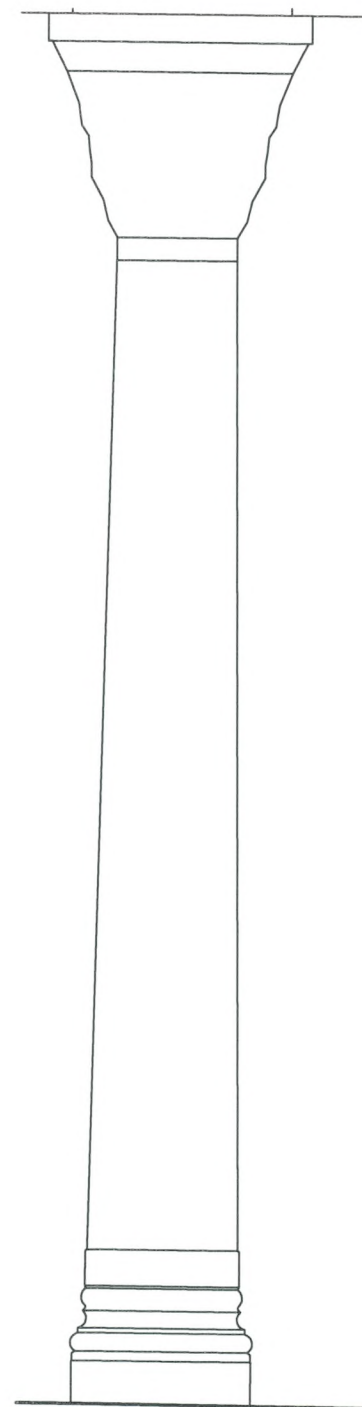
ΚΑΤΟΨΗ

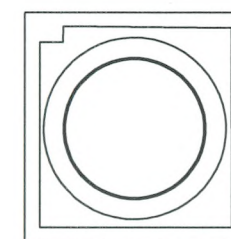
ΟΨΗ

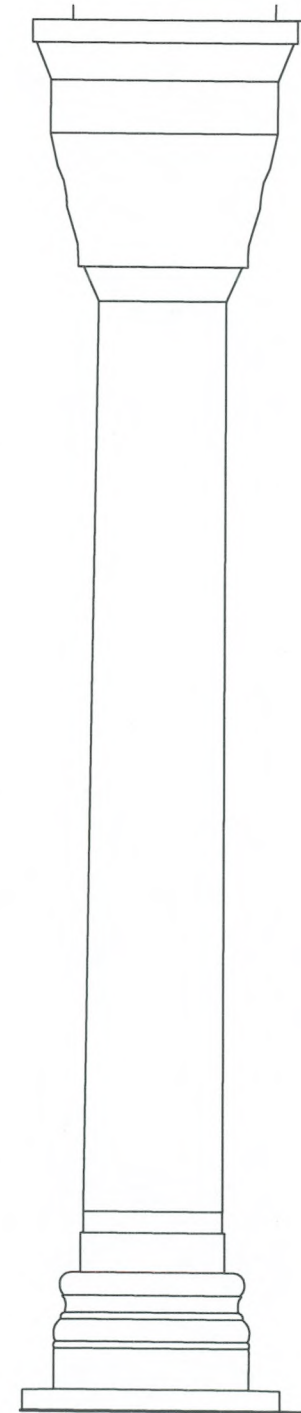
ΚΑΤΟΨΗ

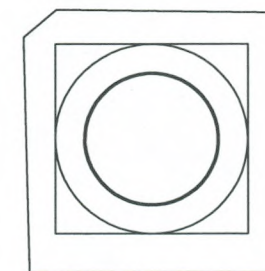
ΟΨΗ

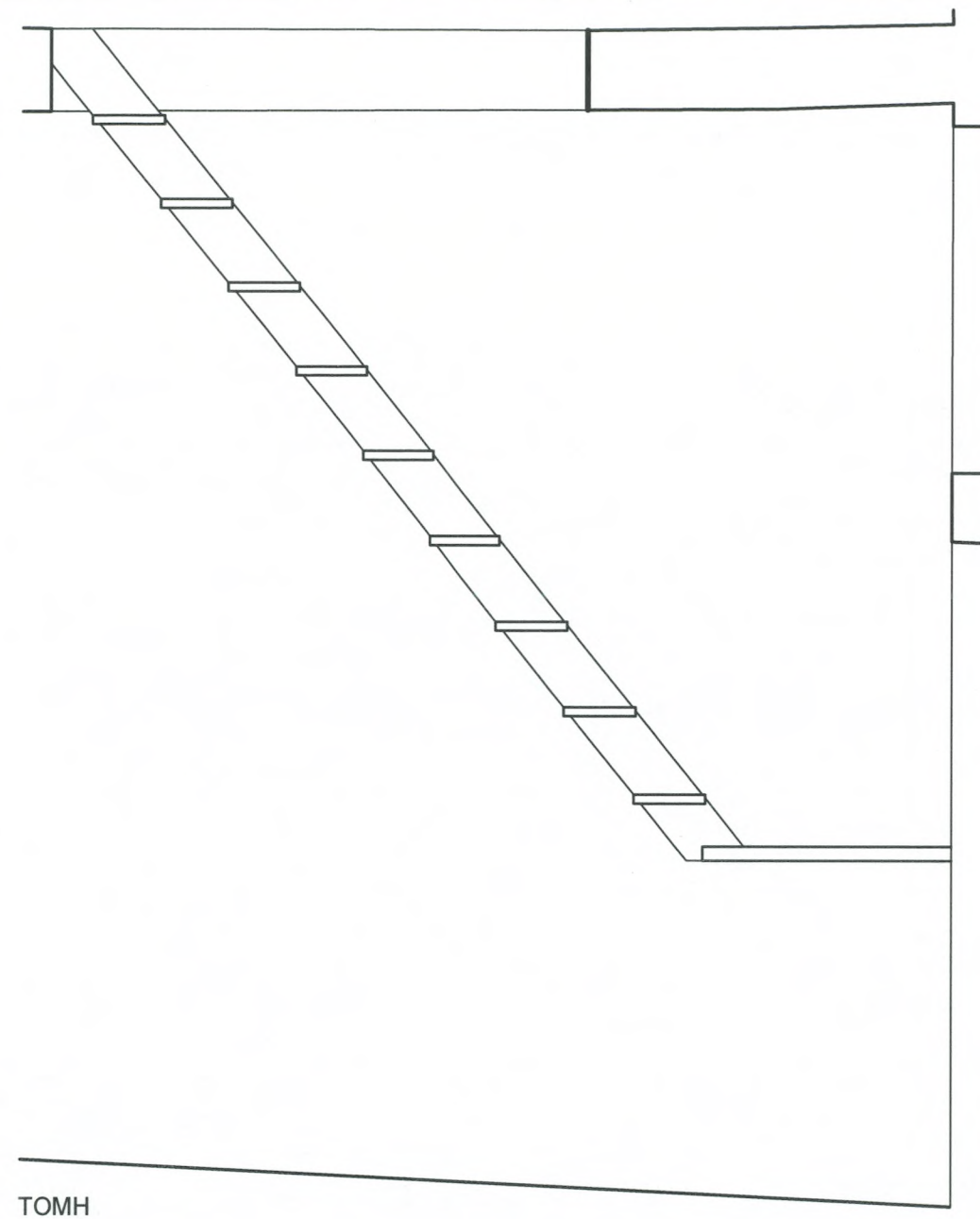
ΚΑΤΟΨΗ

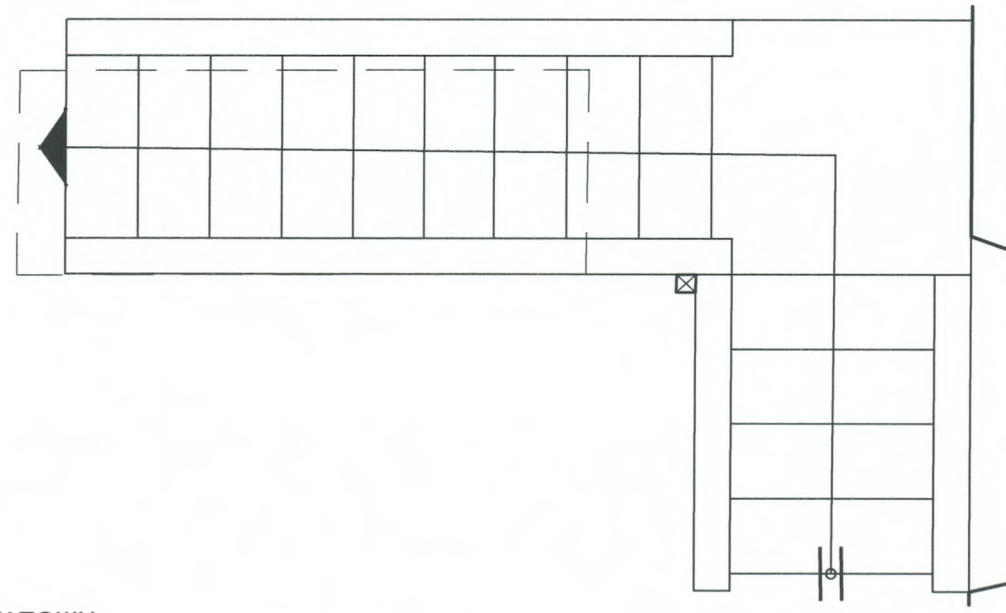
ΟΨΗ

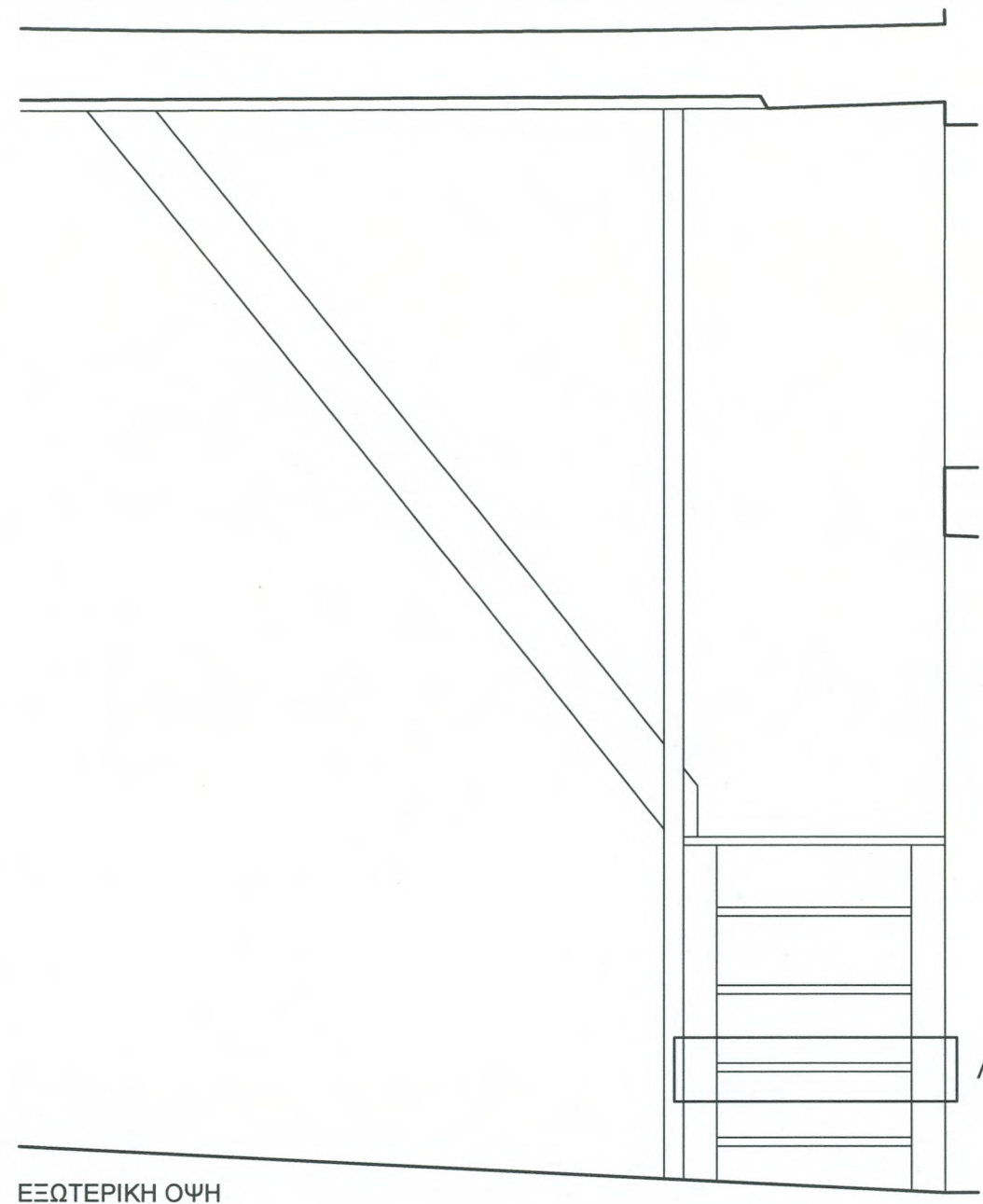
ΚΑΤΟΨΗ

ΤΟΜΗ

ΚΑΤΟΨΗ

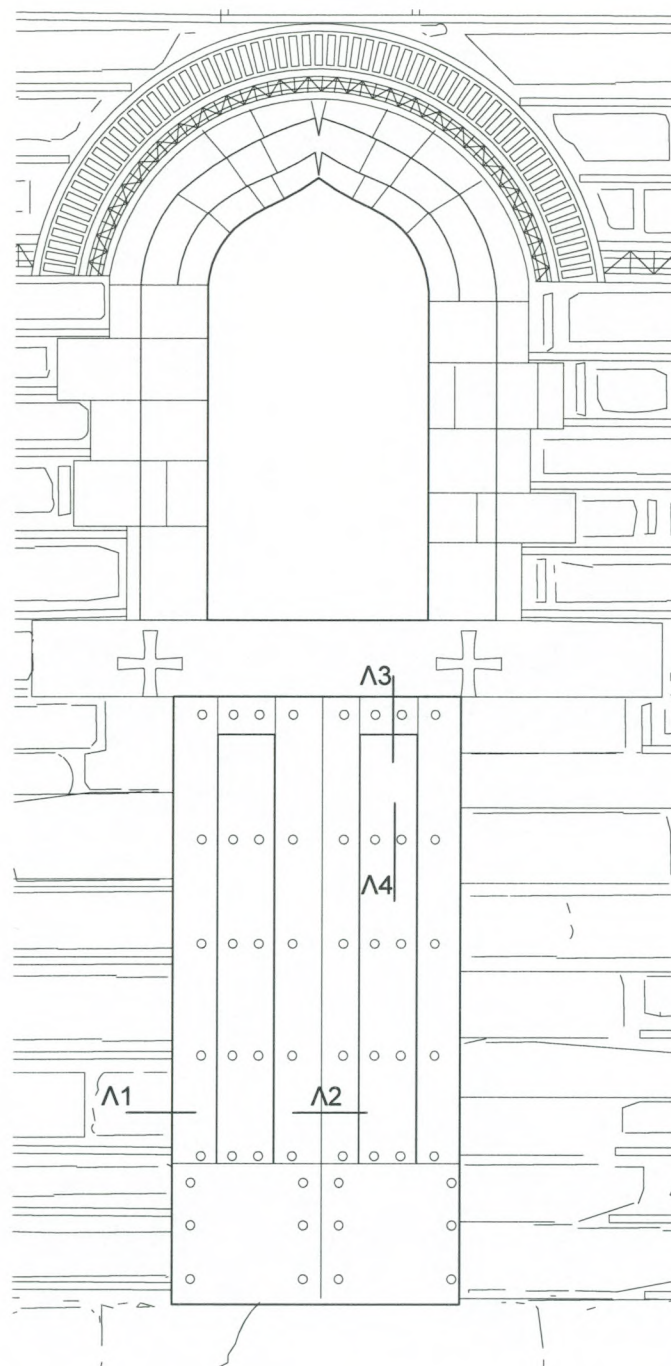

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

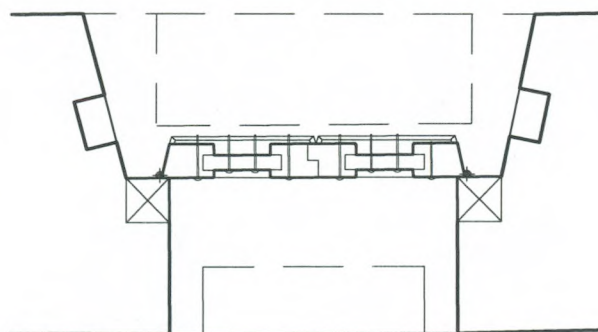

Λ1 ΚΛ. 1:5

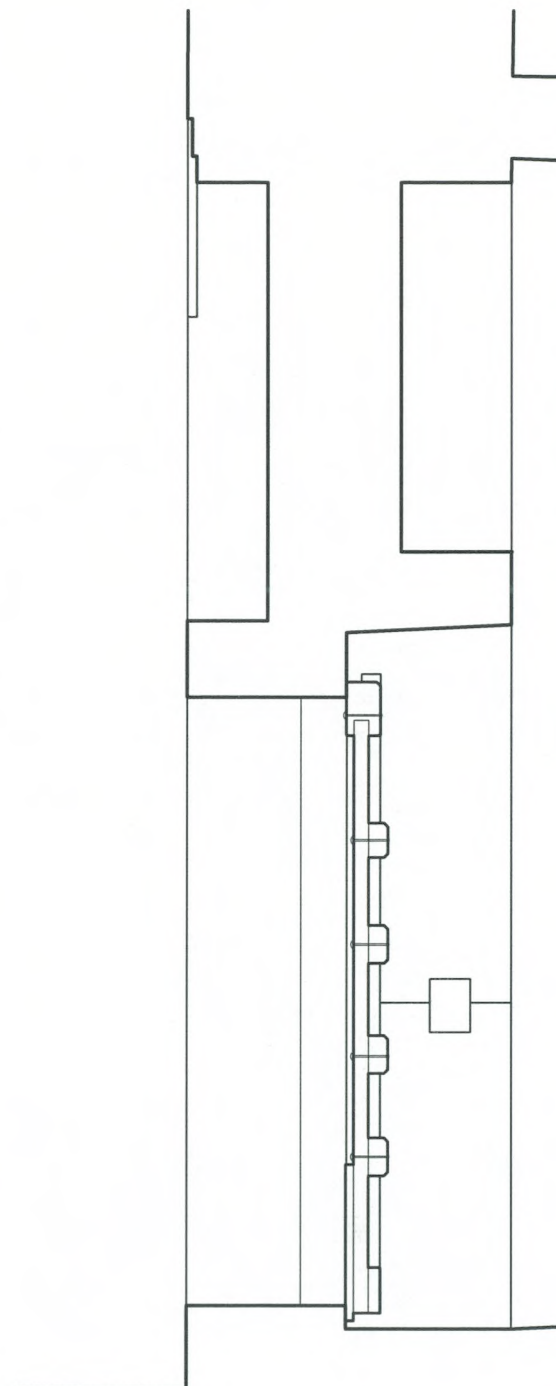
ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ - ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

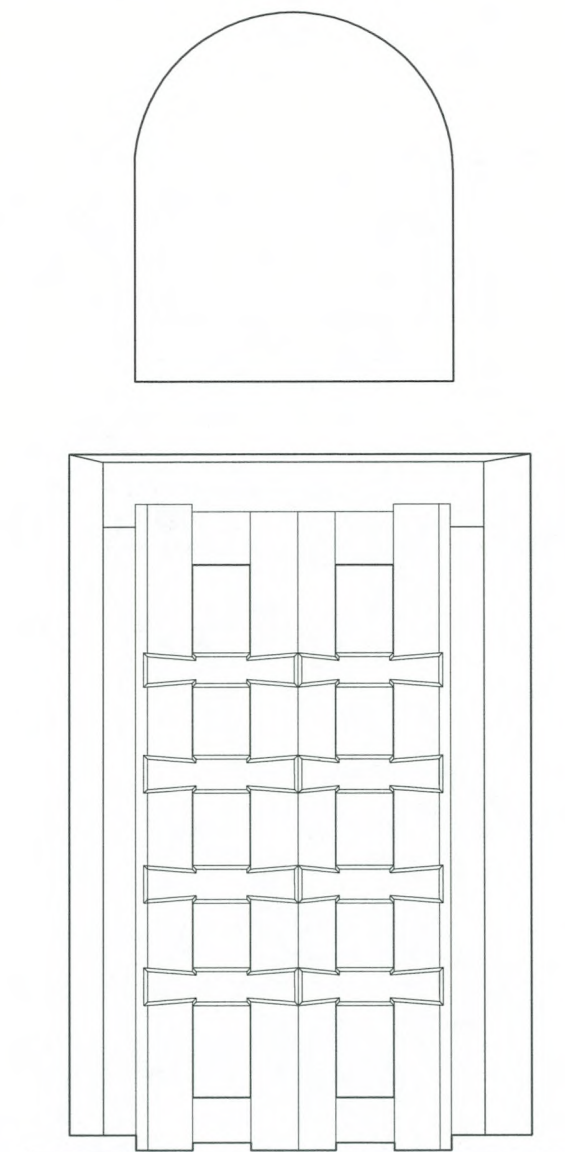
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

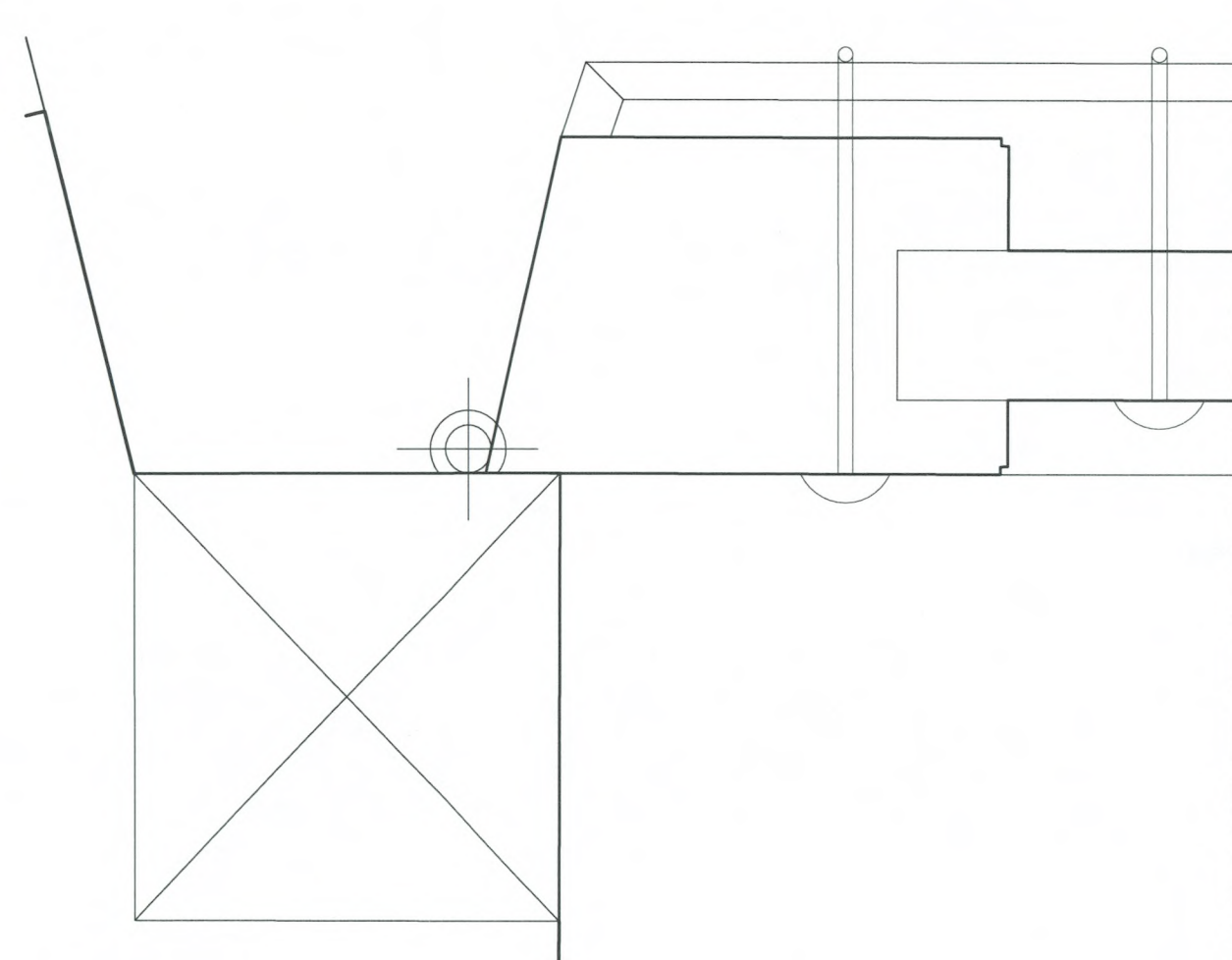
ΚΑΤΟΨΗ

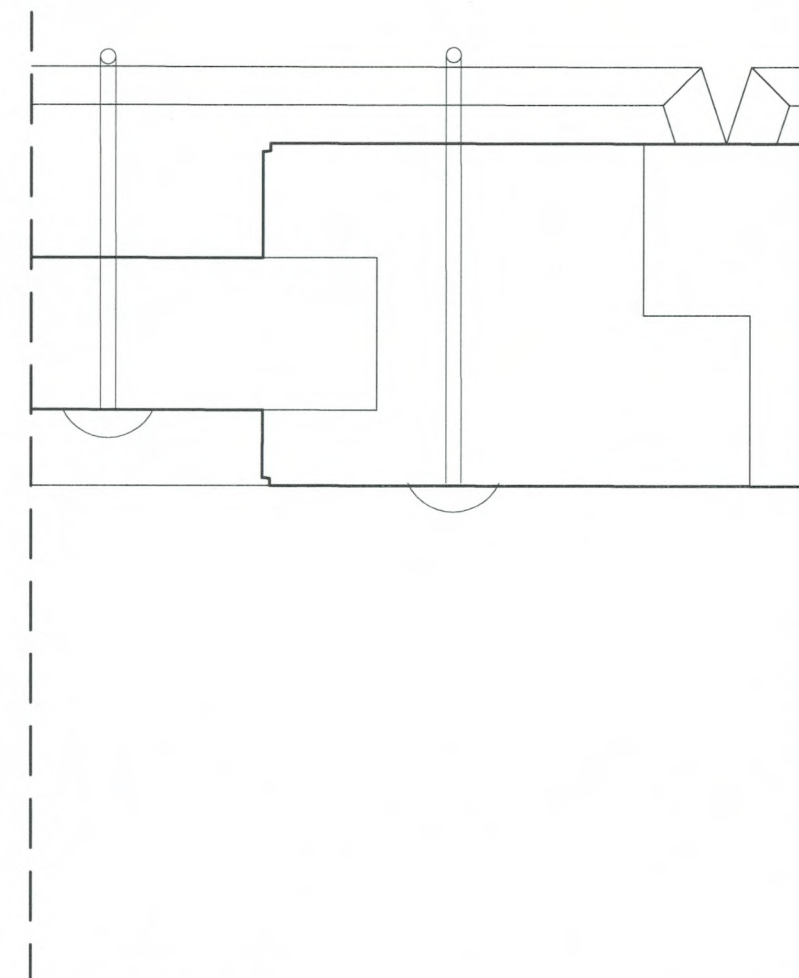
ΤΟΜΗ

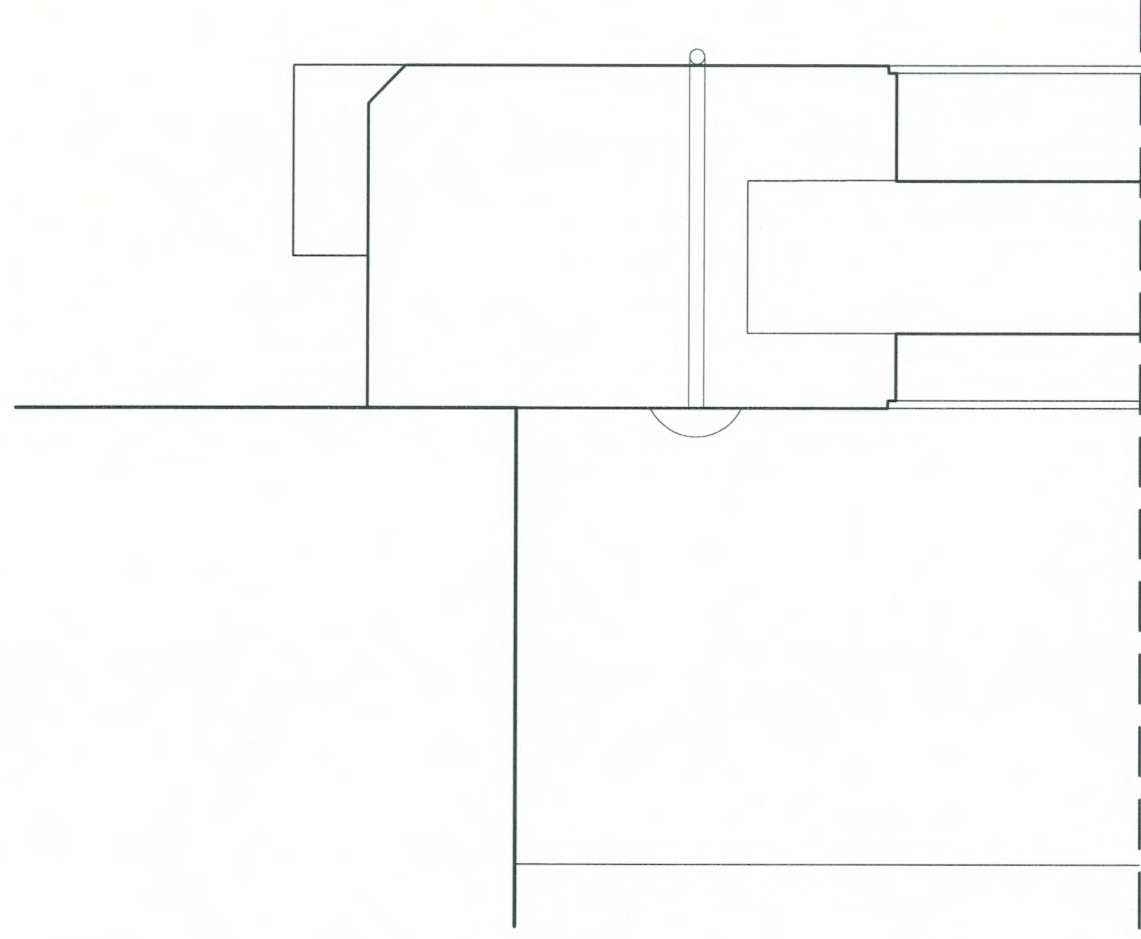
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

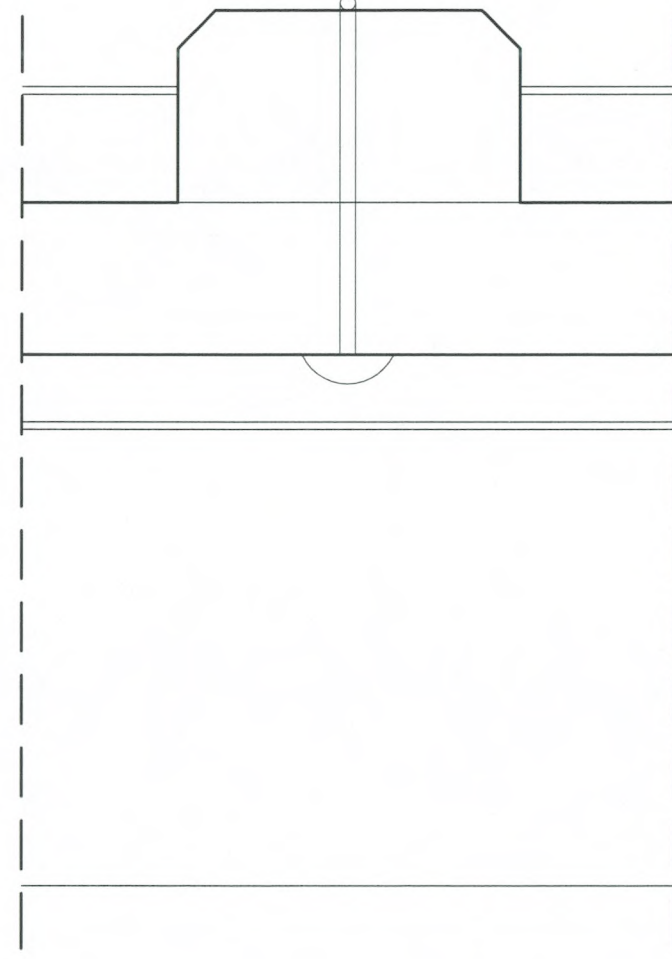
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

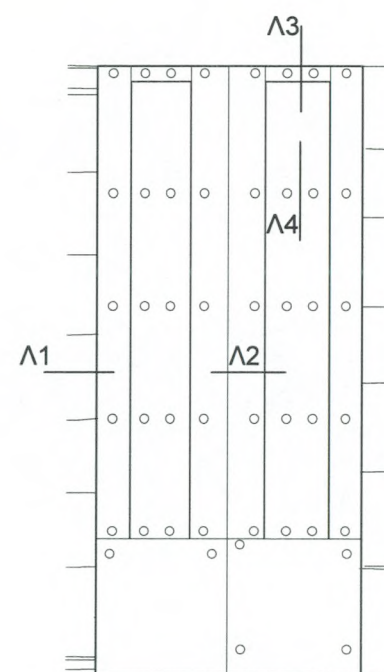
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

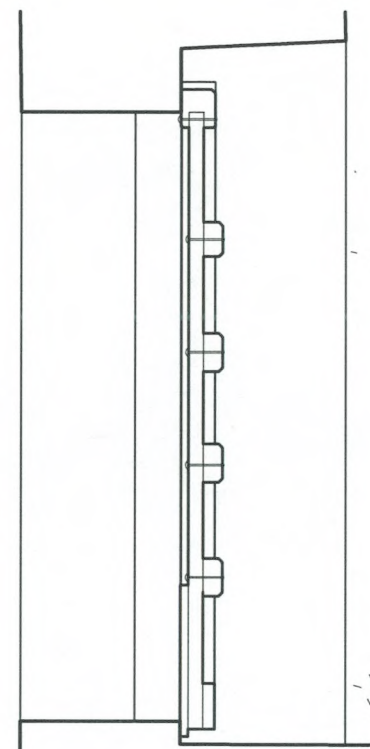
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

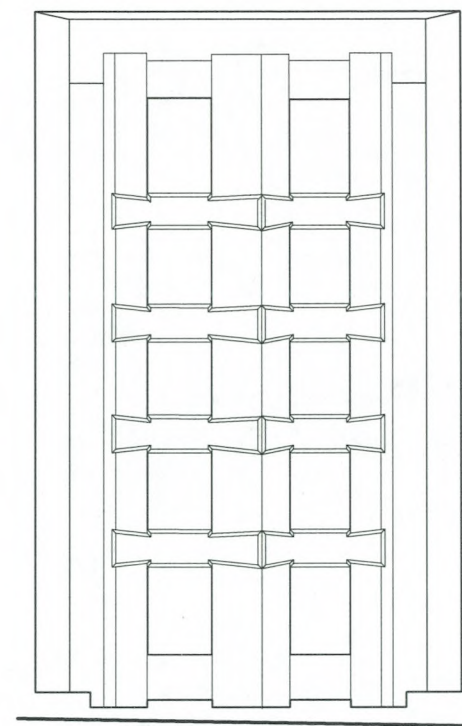
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

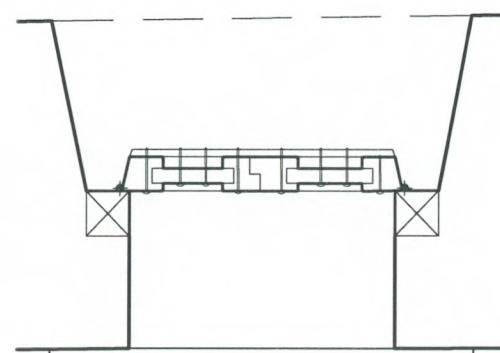
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

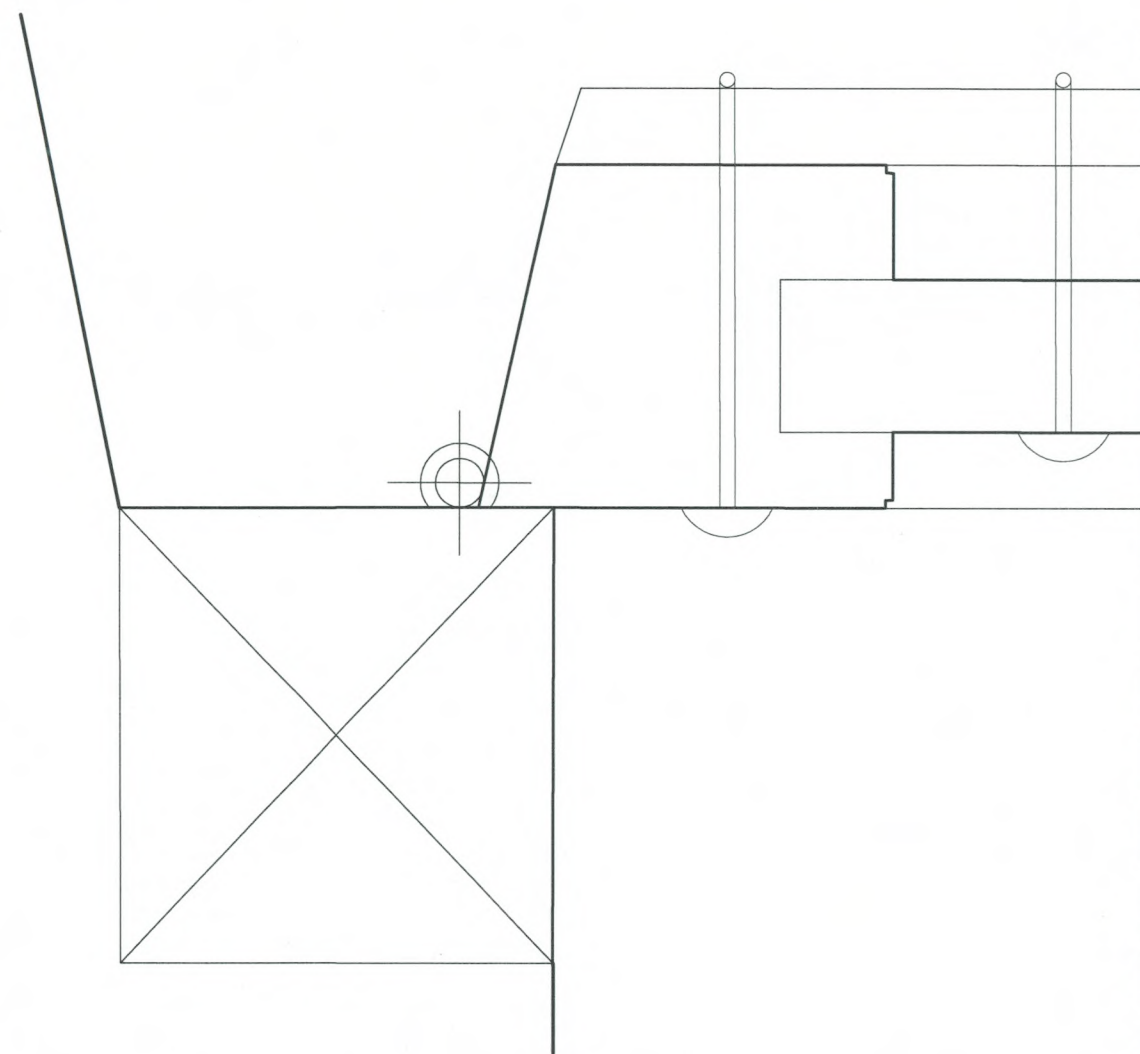
ΤΟΜΗ

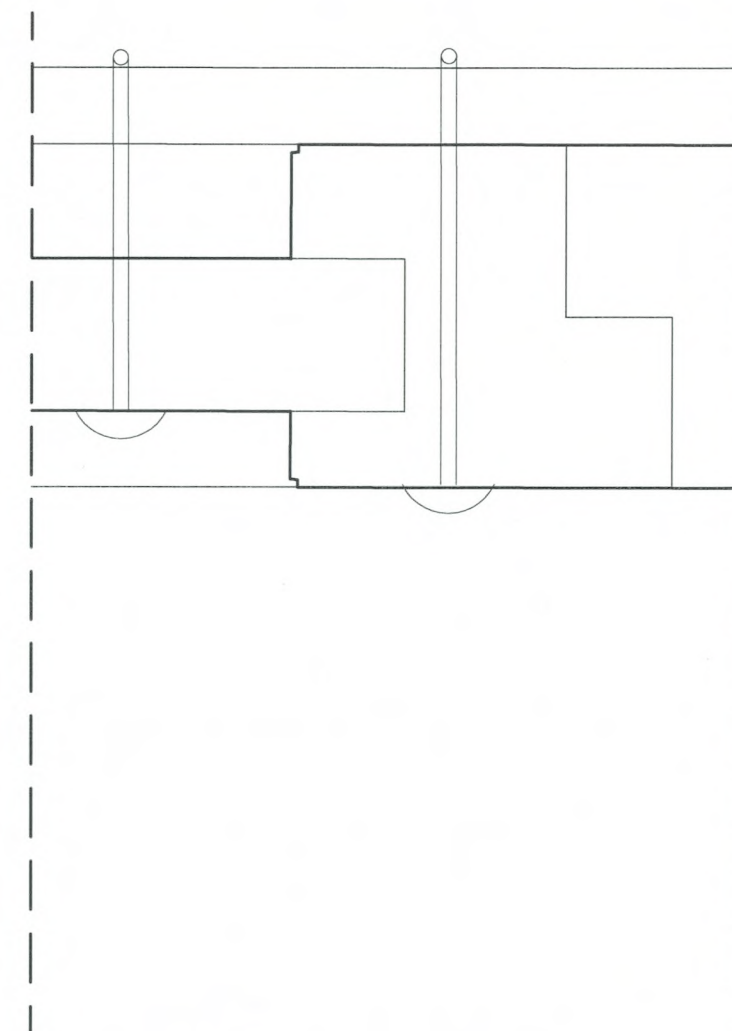
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

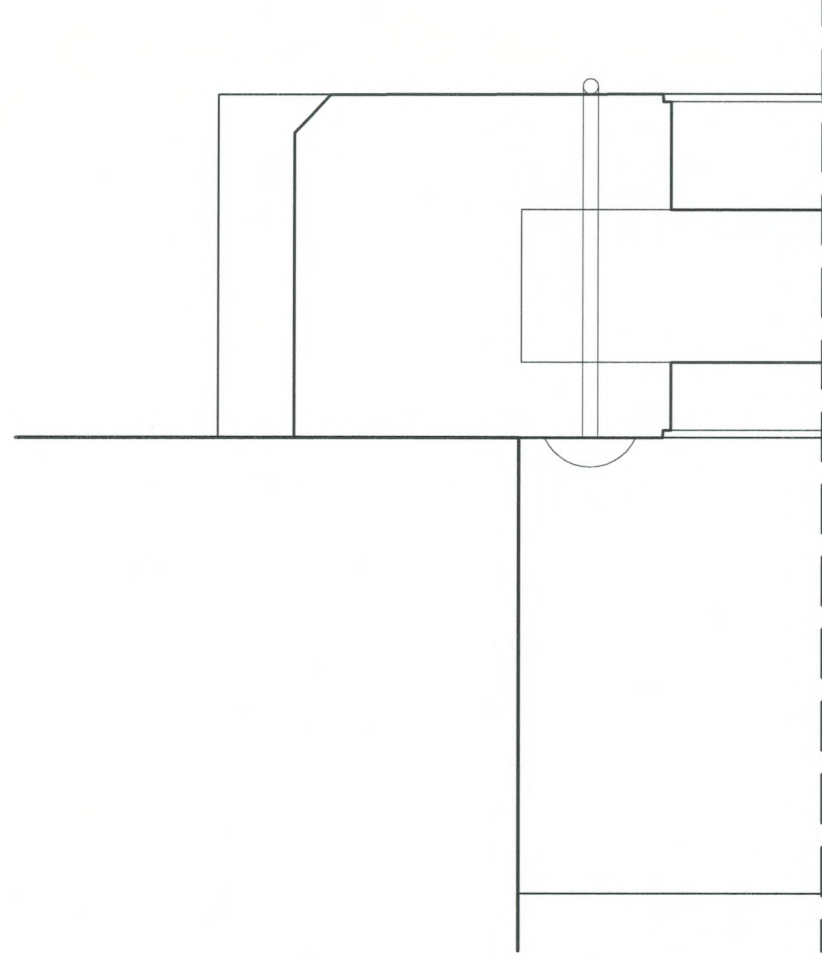
ΚΑΤΟΨΗ

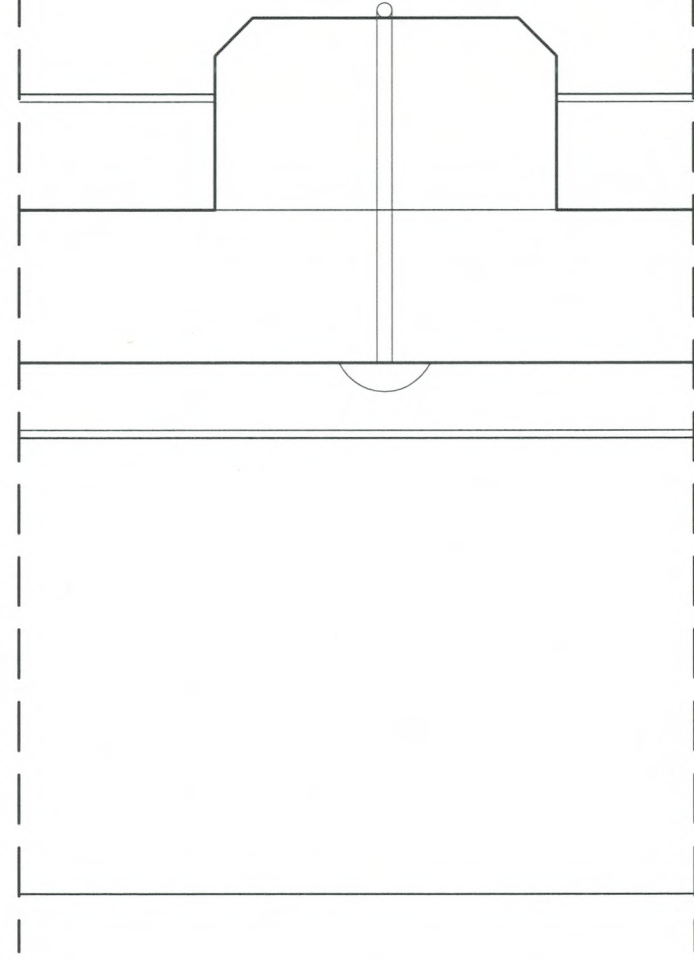
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

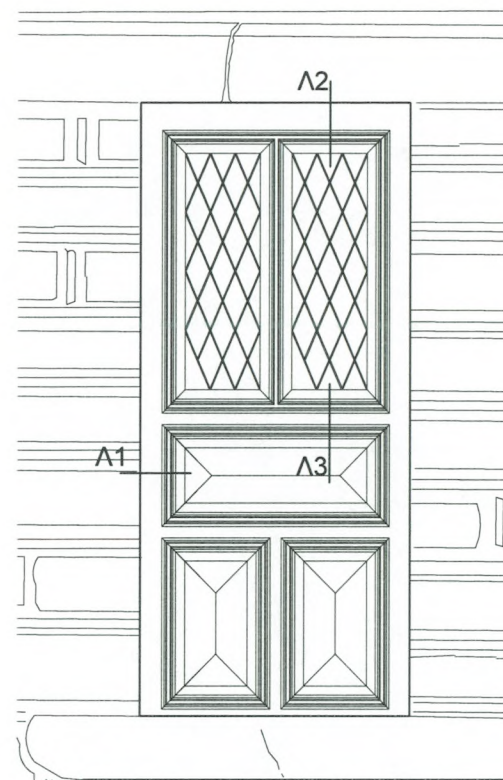
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

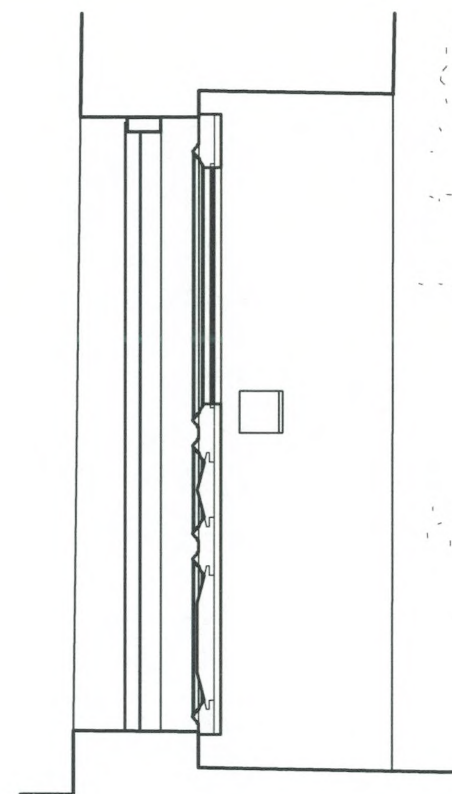
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

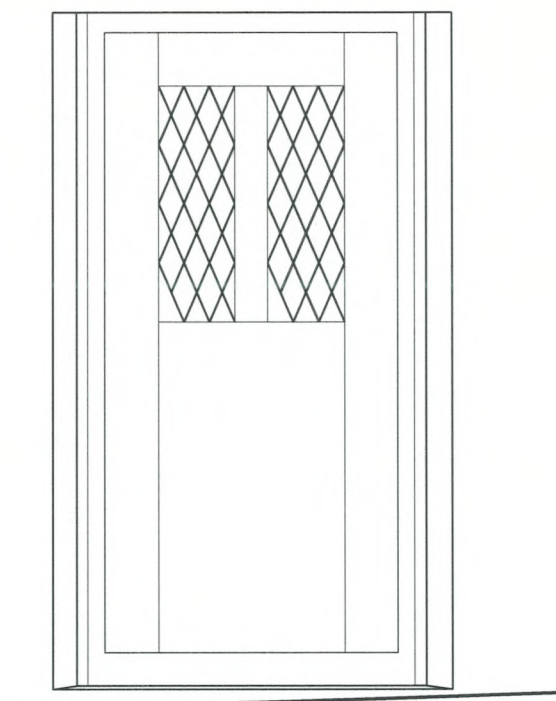
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

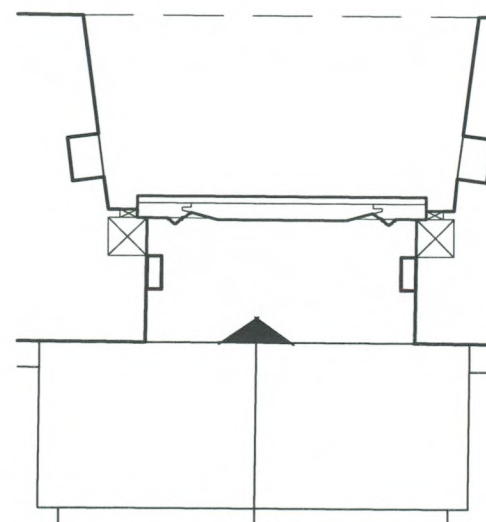
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

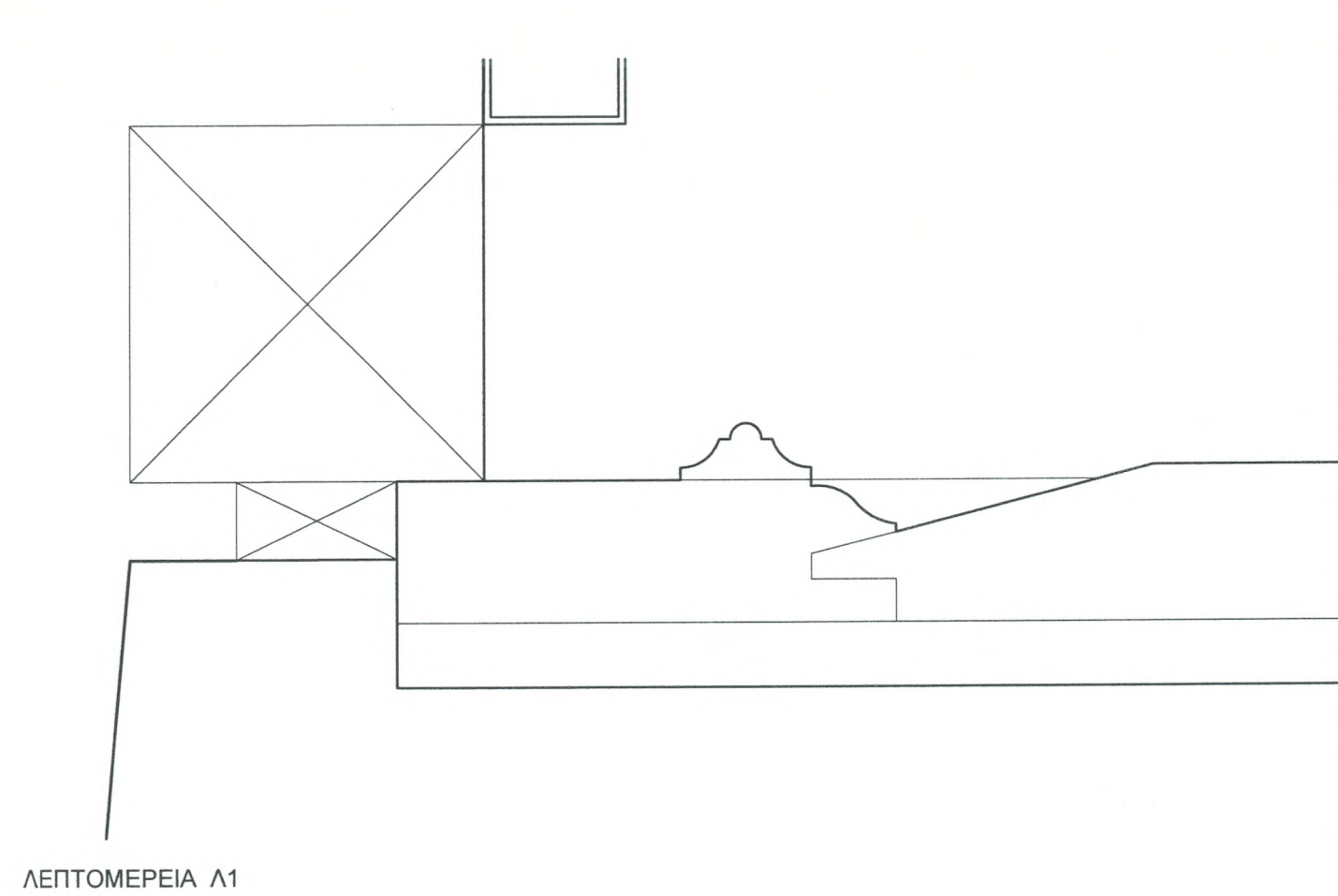
ΤΟΜΗ

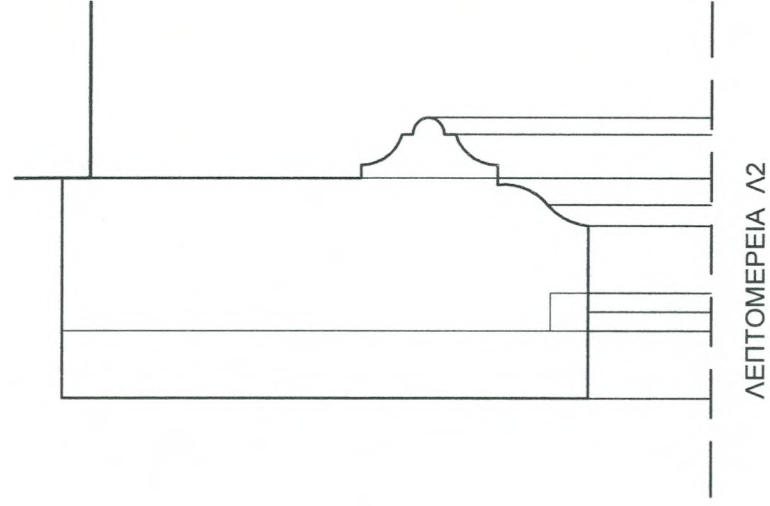

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

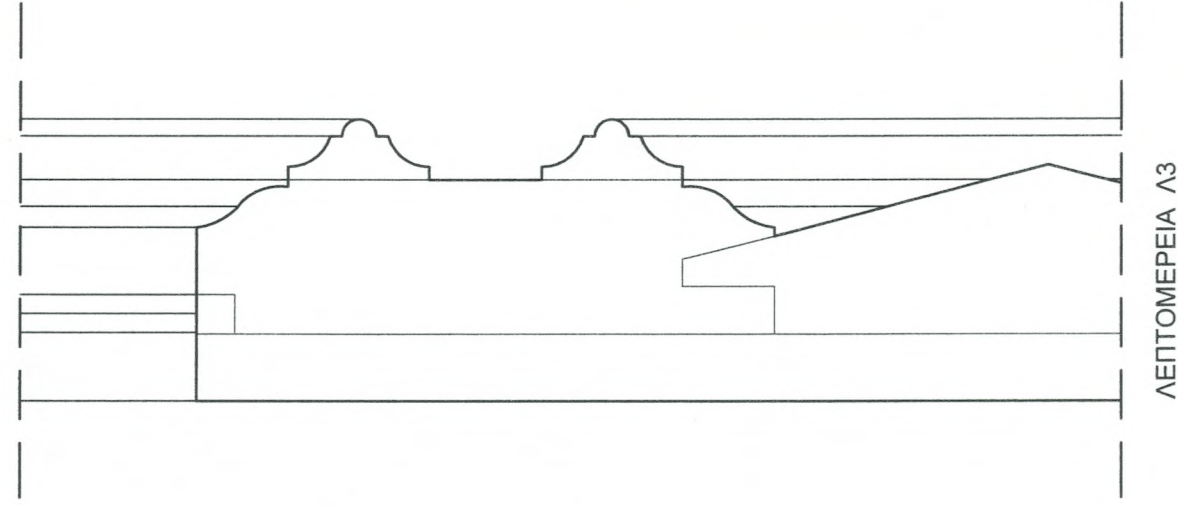

ΚΑΤΟΨΗ

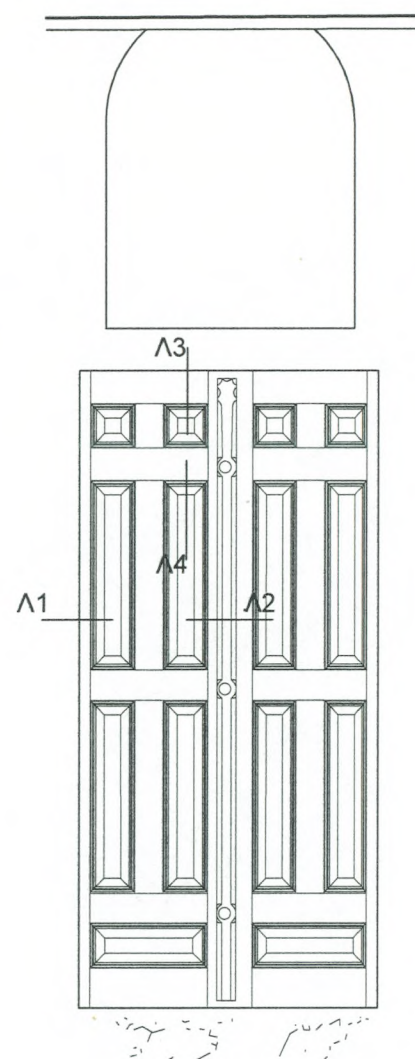

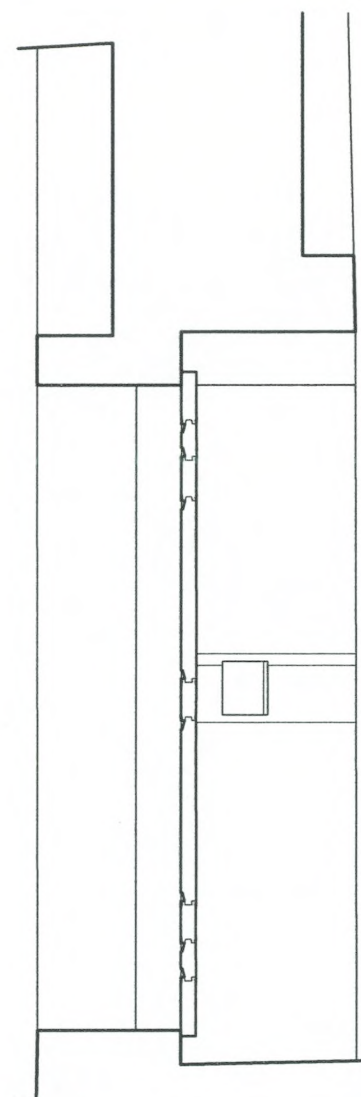
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

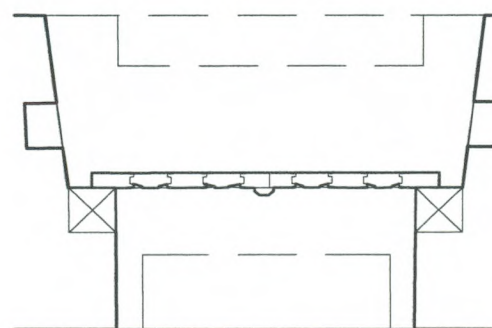
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

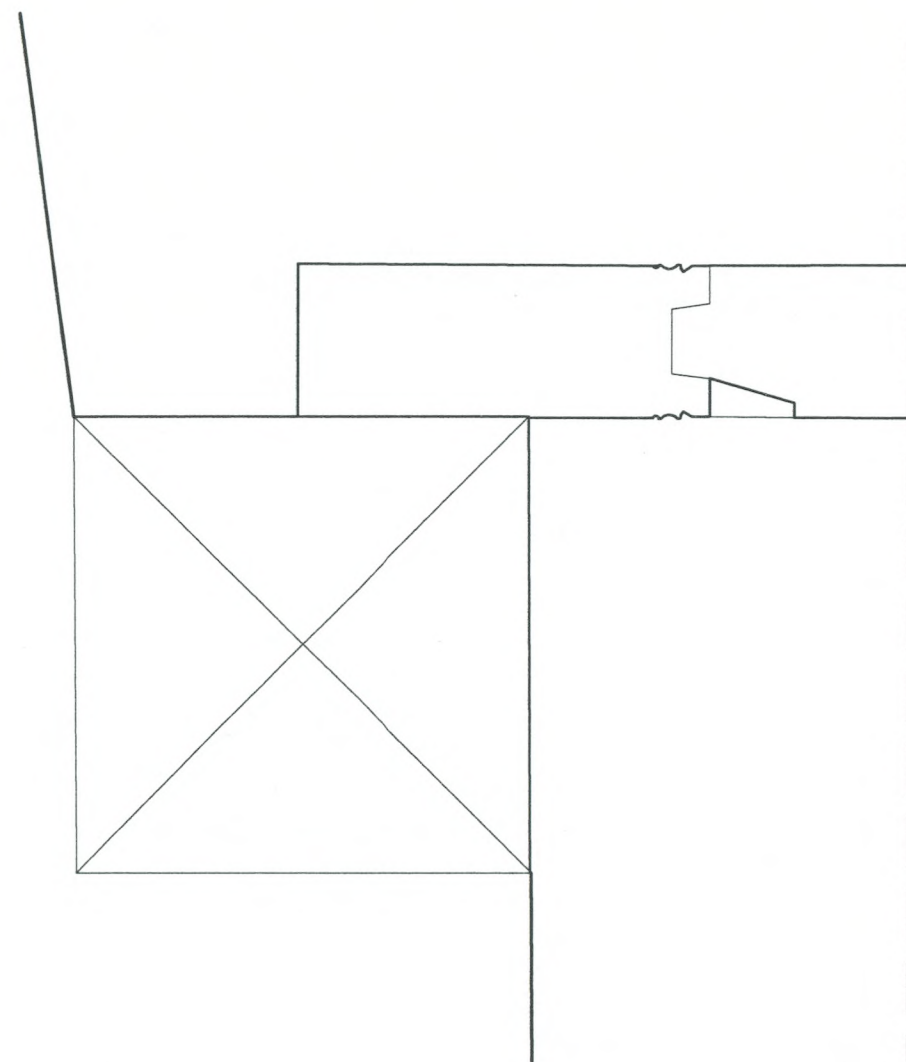
ΤΟΜΗ

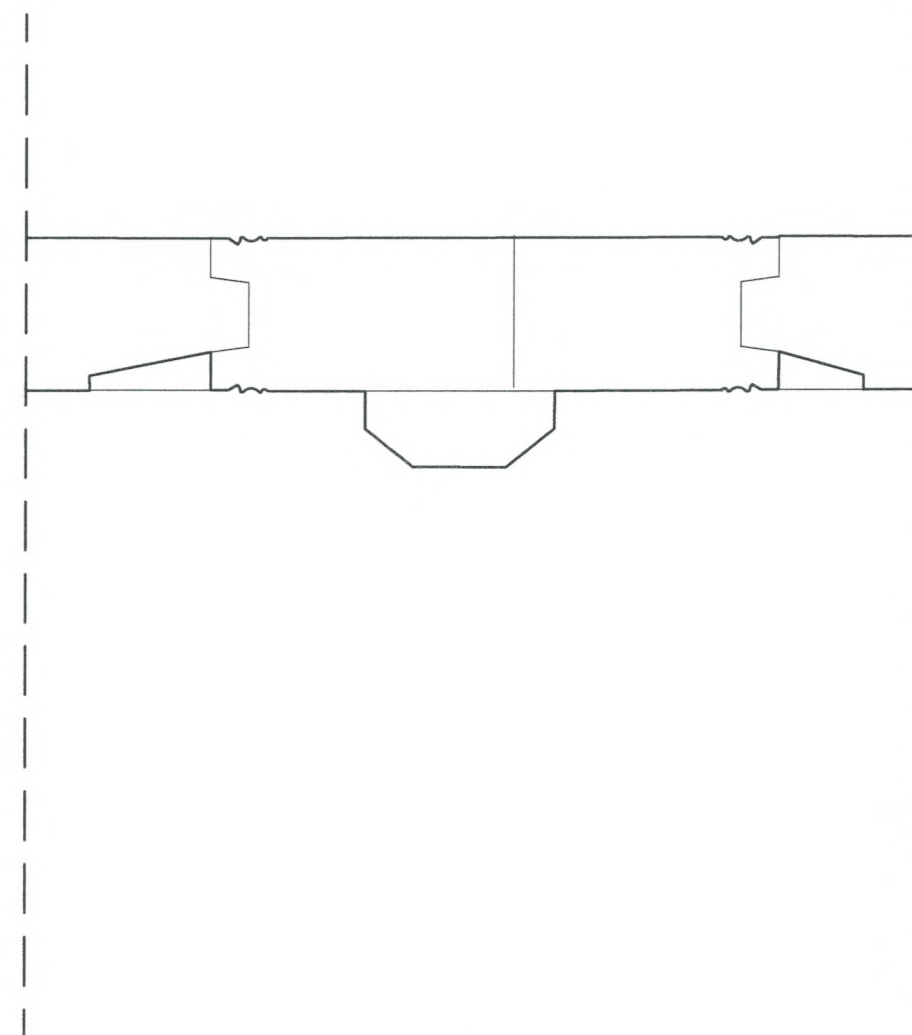
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

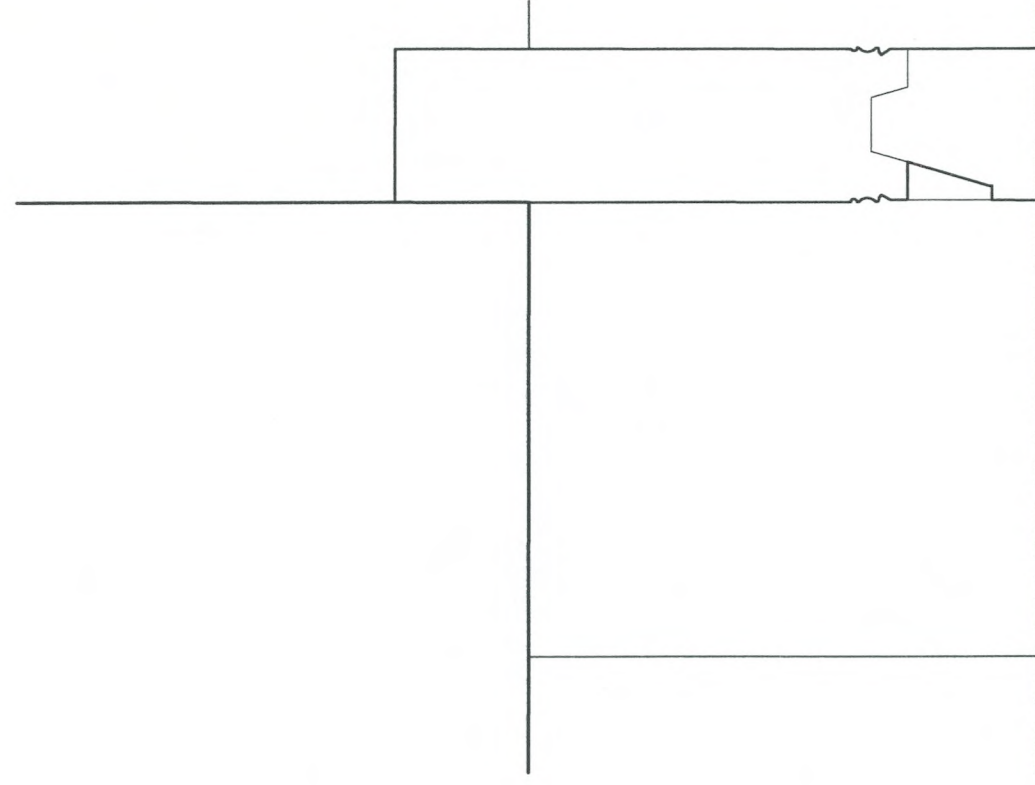
ΚΑΤΟΨΗ

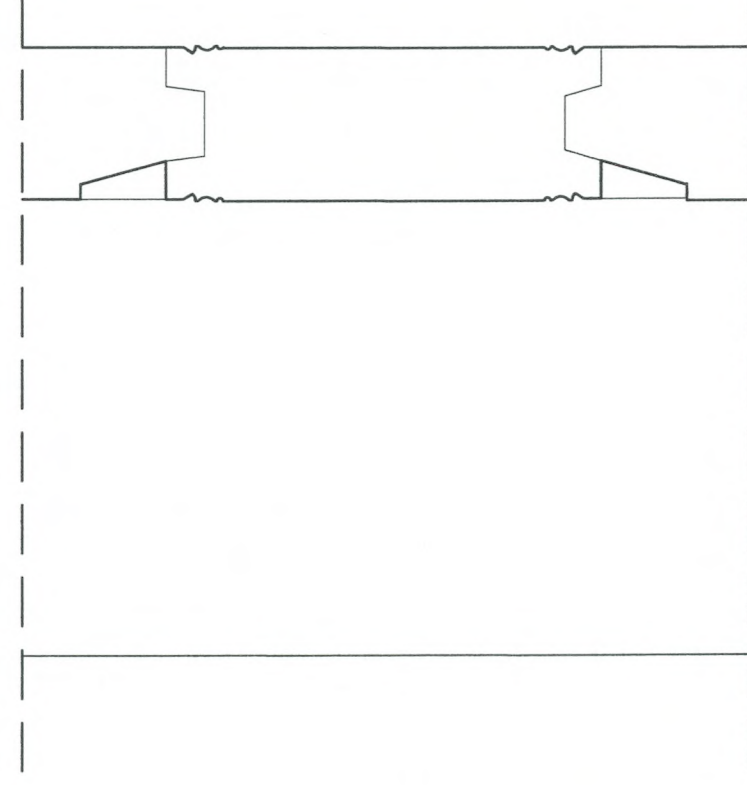
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

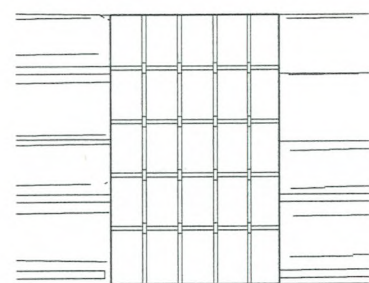
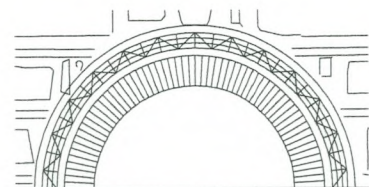
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

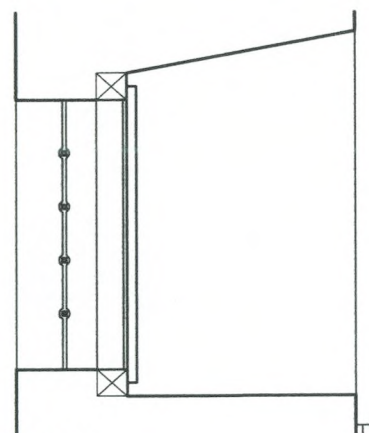
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

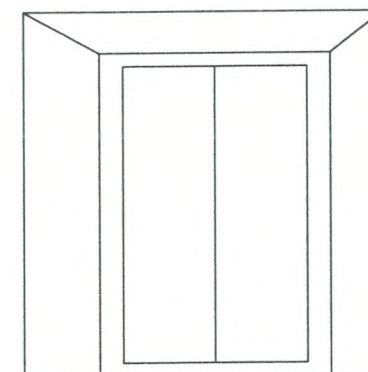
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

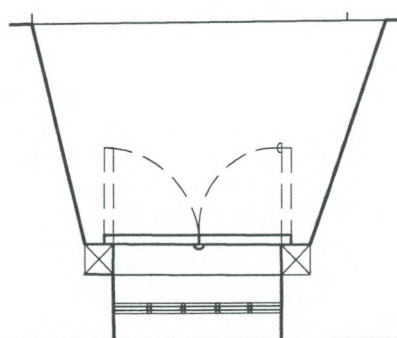
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

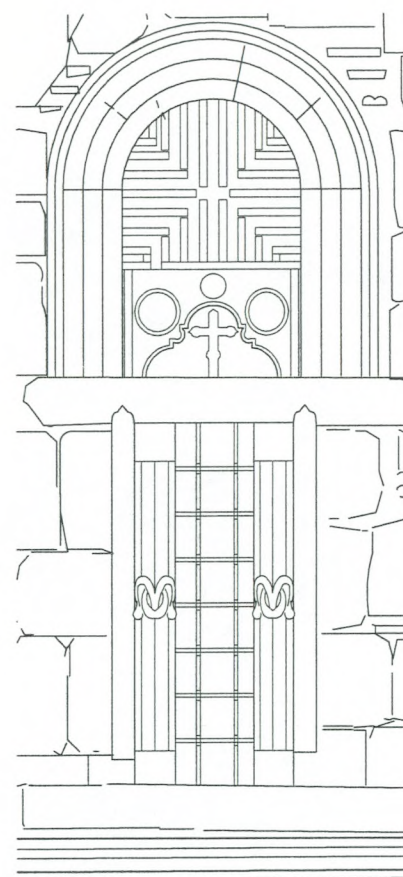
ΤΟΜΗ

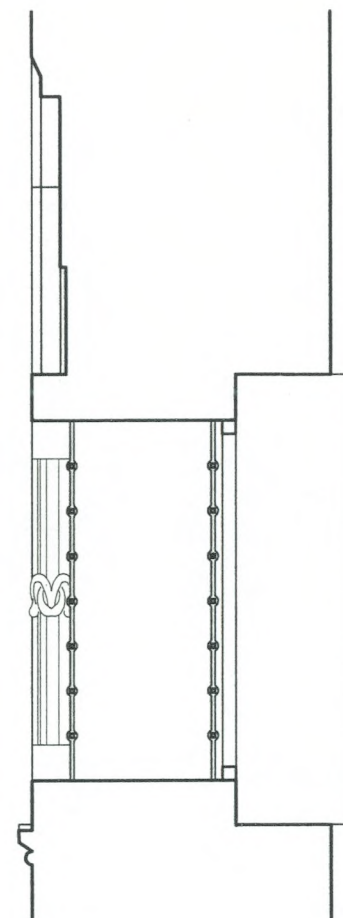
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

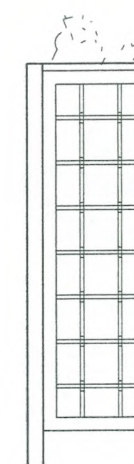
ΚΑΤΟΨΗ

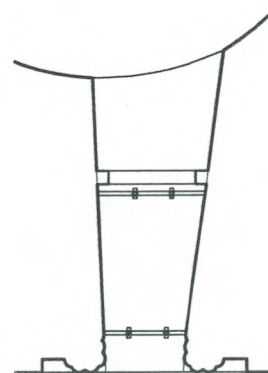
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

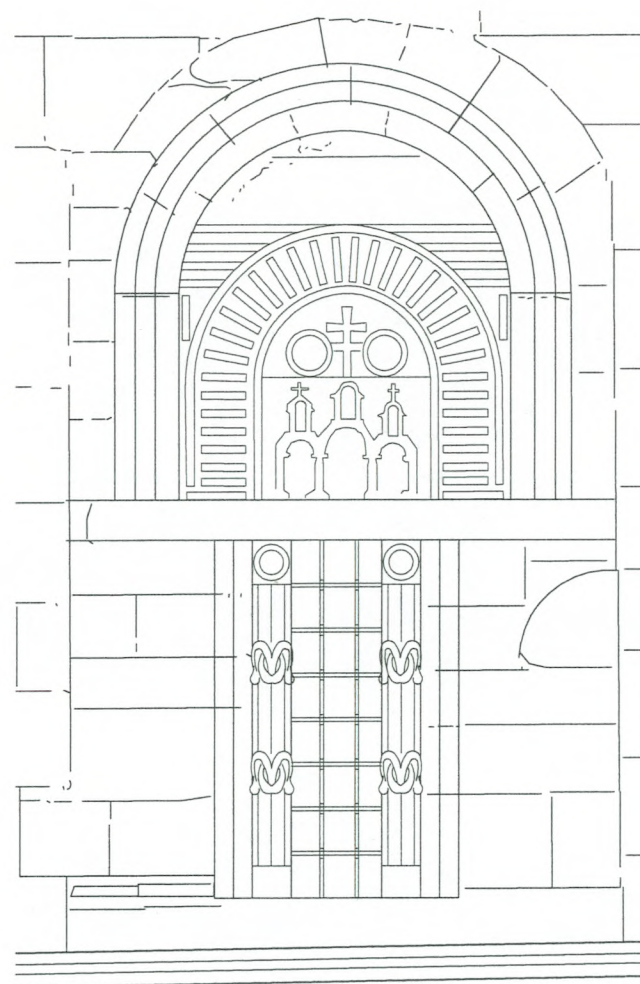
ΤΟΜΗ

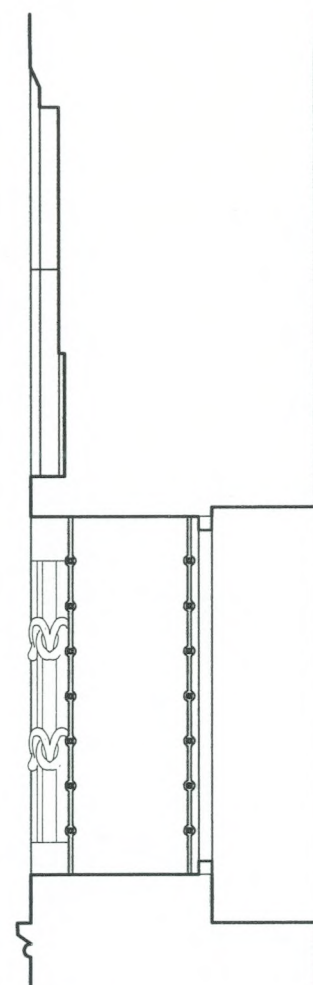
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

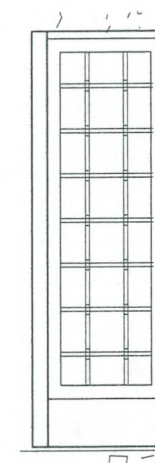
ΚΑΤΟΨΗ

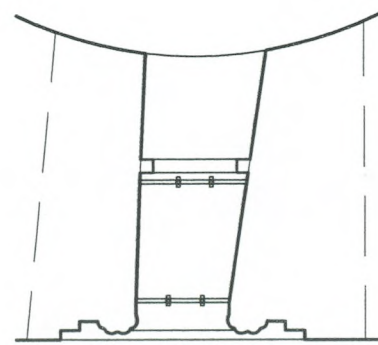
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

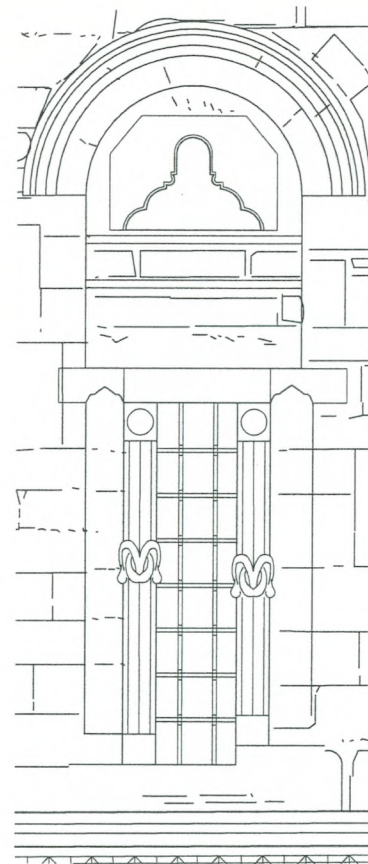
ΤΟΜΗ

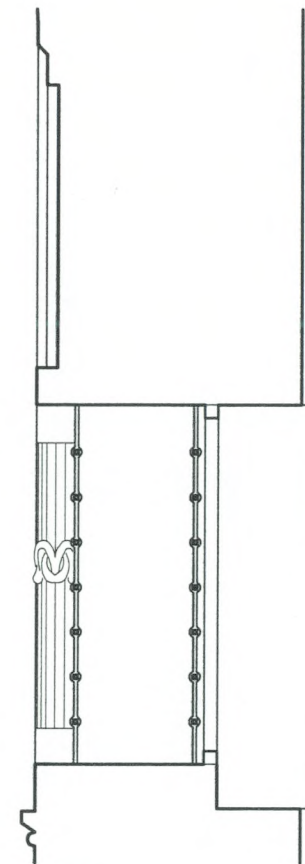
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

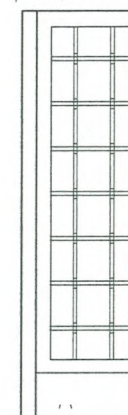
ΚΑΤΟΨΗ

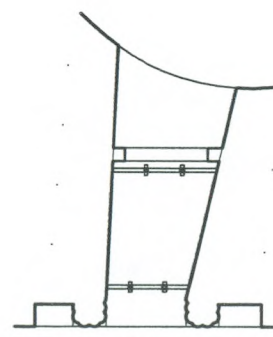
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

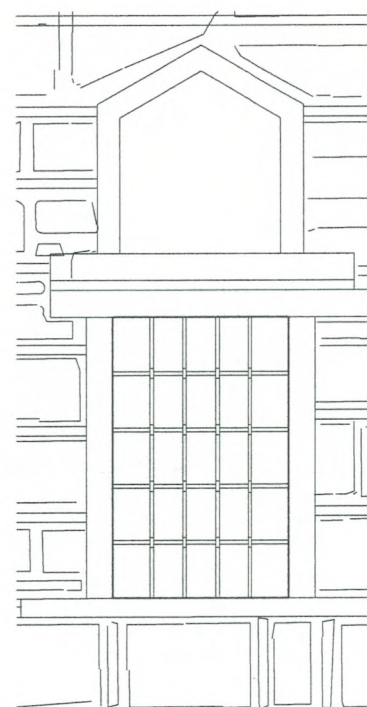
ΤΟΜΗ

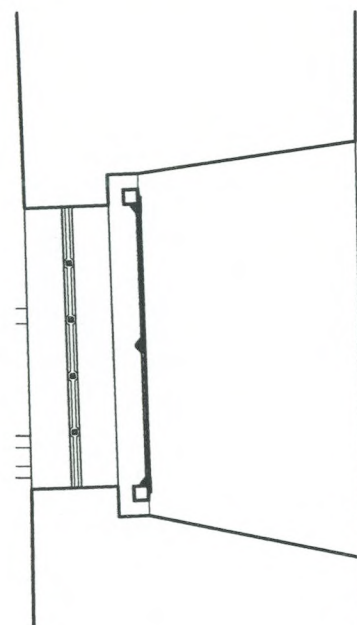
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

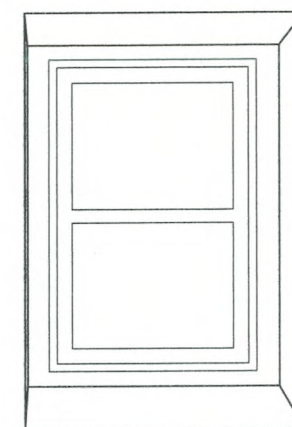
ΚΑΤΟΨΗ

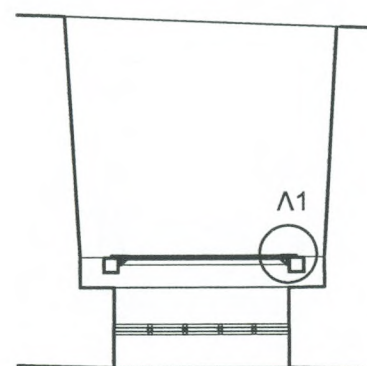
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

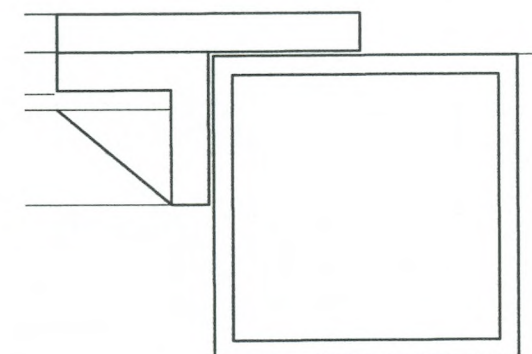
ΤΟΜΗ

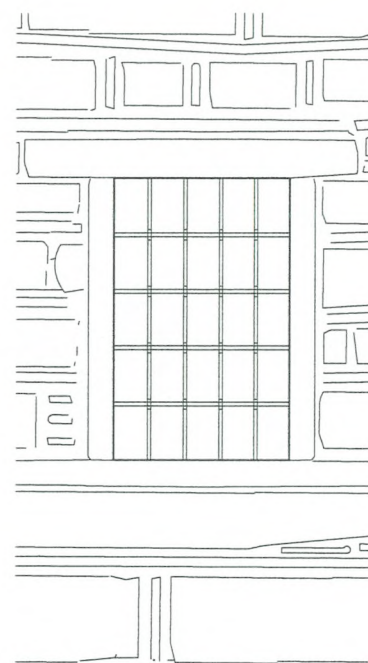
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

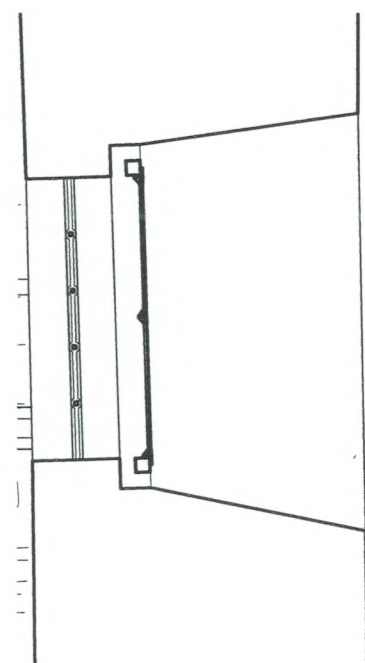
ΚΑΤΟΨΗ

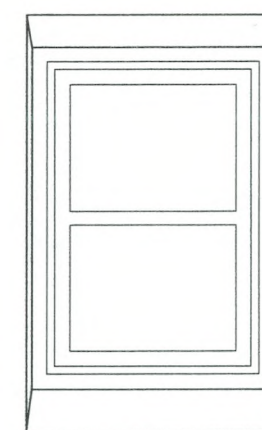
Λ1 - ΚΛ. 1:1

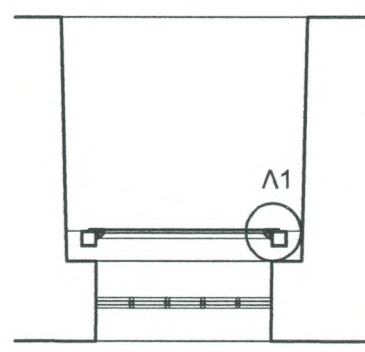
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

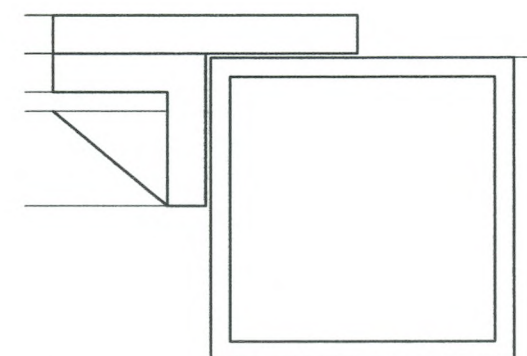
ΤΟΜΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΑΤΟΨΗ

Λ1 - ΚΛ. 1:1

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΠΡΟΤΑΣΗ

ΘΕΜΕΛΙΑ

Θ.1 Πιθανή ενίσχυση της θεμελιώσεως κατόπιν ελέγχου

ΤΟΙΧΟΙ

- ΤΧ.1 Διατήρηση κρηπίδας ως έχει
- ΤΧ.2 Διατήρηση τοίχου ως έχει
- ΤΧ.3 Διατήρηση τοίχου ως έχει
- ΤΧ.4 Διατήρηση τοίχου ως έχει
- ΤΧ.5 Διατήρηση τοίχου ως έχει
- ΤΧ.6 Διατήρηση γωνιών ως έχουν
- ΤΧ.7 Διατήρηση γωνιών ως έχουν
- ΤΧ.8 Διατήρηση και στερέωση τυμπάνου τρούλλου με συρραφές των ρωγμών και τοπικά ενέματα
- ΤΧ.9 Διατήρηση του τοίχου στην υπάρχουσα κατάστασή του και στερέωση με ενέματα και ελκυστήρες
- ΤΧ.10 Αποκατάσταση της συνέχειας του τοίχου με συρραφή της ρωγμής και τοπικά ενέματα

ΘΟΛΟΙ

- ΘΛ.1 Διατήρηση και στερέωση θολοδομίας με επεμβάσεις στα εξωράχια
- ΘΛ.2 Διατήρηση και στερέωση θολοδομίας με επεμβάσεις στα εσωράχια και στα εξωράχια και εφαρμογή ενεμάτων
- ΘΛ.3 Διατήρηση και στερέωση θόλου με ενέματα ή βαθύ αρμολόγημα

ΤΟΞΑ

- ΤΞ.1 Διατήρηση και στερέωση τόξων με επεμβάσεις στα εσωράχια
- ΤΞ.2 Διατήρηση δομικών τόξων ως έχουν

ΚΙΟΝΕΣ

- Κ.1 Καθαρισμός από τα ασβεστώματα από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών
- Κ.2 Καθαρισμός από τα ασβεστώματα από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΣ

- Σ.Ε.1 Διατήρηση ξύλινων ελκυστήρων ως έχουν
- Σ.Ε.2 Απομάκρυνση των νεωτερικών σιδηρών ελκυστήρων και τοποθέτηση νέου συστήματος ελκυστήρων από ανοξείδωτο χάλυβα
- Σ.Ε.3 Αποξήλωση περιδέσεως

ΣΤΕΓΕΣ

- ΣΤ.2 Αποξήλωση νεώτερων γεμισμάτων και κατασκευή νέας στεγανώσεως, μετά τις εργασίες στερέωσης της θολοδομίας
- ΣΤ.2 Αποξήλωση επικαλύψεως στέγης από σχιστόπλακες και κατασκευή νέας επικαλύψεως από σχιστόπλακες, μετά από τις εργασίες στερεώσεως και στεγανώσεως της θολοδομίας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΨΕΩΝ

- ΣΟ.1 Διατήρηση πώρινου κυματίου ως έχει
- ΣΟ.2 Διατήρηση πλίνθινης οδοντωτής ταινίας ως έχει
- ΣΟ.3 Διατήρηση κεραμοπλαστικού διακόσμου ως έχει
- ΣΟ.4 Διατήρηση επιγραφής ως έχει
- ΣΟ.5 Διατήρηση και ηλιακού ωρολογίου ως έχει
- ΣΟ.6 Διατήρηση μαρμάρινου αρχιτεκτονικού μέλους ως έχει
- ΣΟ.7 Διατήρηση και συντήρηση γείσου με τοπικές επεμβάσεις

ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ – ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

Βλ. ΠΙΝΑΚΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ - ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ

- ΕΠ.1 Διατήρηση και συντήρηση παλαιών τοιχογραφημένων επιχρισμάτων από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών
- ΕΠ.2 Αποξήλωση νεώτερων εσωτερικών επιχρισμάτων και κατασκευή νέων επιχρισμάτων από πατητό ασβεστοκονίαμα, χωρίς οδηγούς
- ΕΠ.3 Αποξήλωση νεωτερικών επιχρισμάτων τρούλλου και κατασκευή νέων, μετά τις δομικές ενισχύσεις του τυμπάνου

ΑΡΜΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

- ΑΡ.1 Διατήρηση παλαιών αρμολογημάτων με τοπικές μικροσυμπληρώσεις
- ΑΡ.2 Διατήρηση νεώτερων αρμολογημάτων με τοπικές αποξηλώσεις και ανακατασκευές κατά μήκος των ρηγματώσεων
- ΑΡ.3 Αποξήλωση νεωτερικών αρμολογημάτων από τσιμεντοκονίαμα και κατασκευή νέων αρμολογημάτων από ασβεστοκονίαμα, μετά από τις δομικές ενισχύσεις των τοίχων

ΠΑΤΩΜΑΤΑ

- Π.1 Διατήρηση και συντήρηση ξύλινου πατώματος, με τοπικές ενισχύσεις

ΔΑΠΕΔΑ

- Δ.1 Διατήρηση δαπέδου με τοπικές μικροεπεμβάσεις
- Δ.2 Διατήρηση και συντήρηση ξύλινου δαπέδου

ΟΡΟΦΕΣ

- ΟΡ.1 Διατήρηση και συντήρηση οροφής νάρθηκα από συνεργείο εξειδικευμένων συντηρητών

ΚΛΙΜΑΚΕΣ

- ΚΛ.1 Διατήρηση και συντήρηση ξύλινης κλίμακας υπερώου νάρθηκα με περιορισμένες επεμβάσεις

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ / ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

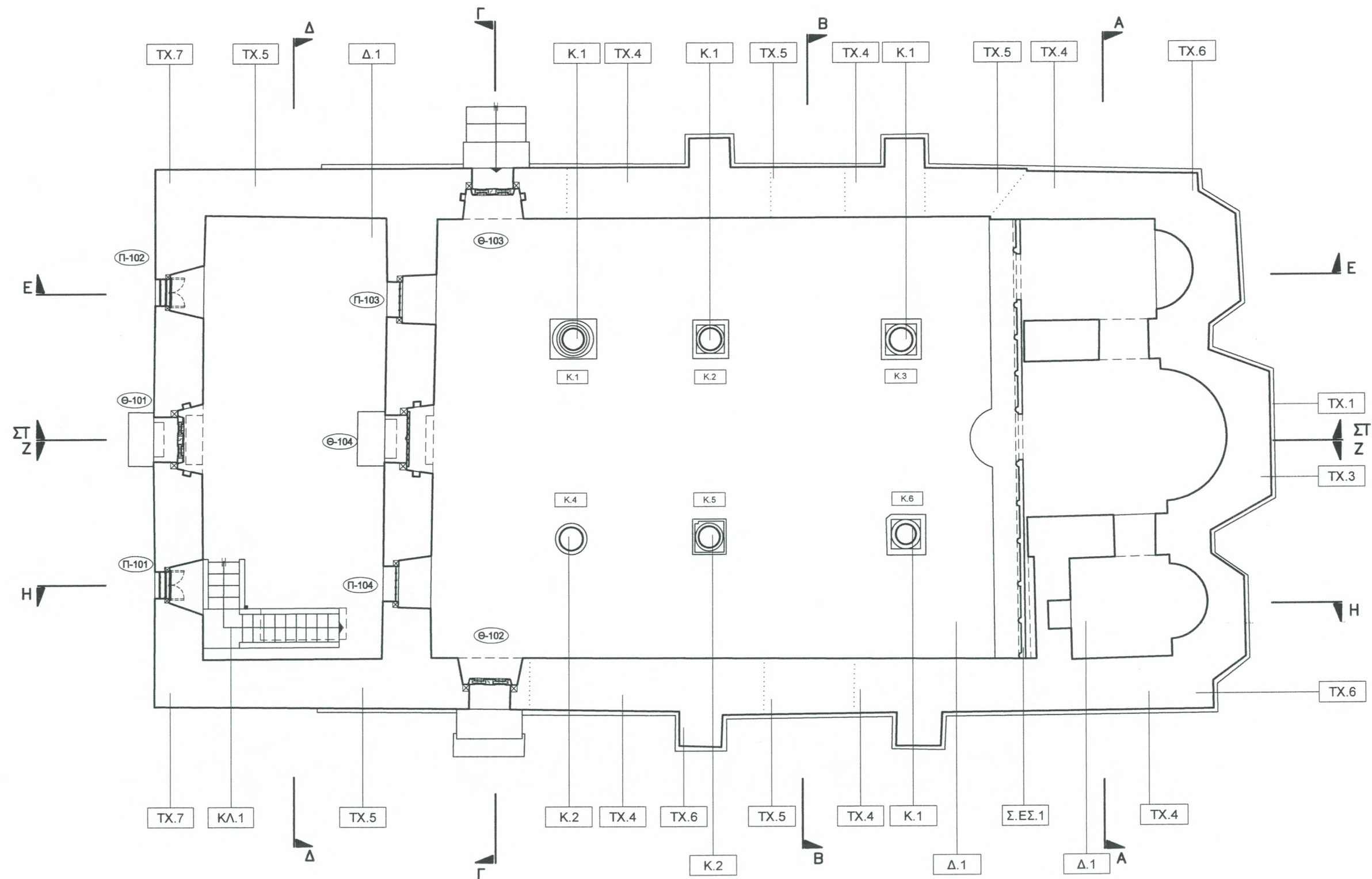
- Σ.ΕΣ.1 Συντήρηση παλαιού ξυλόγλυπτου τέμπλου από εξειδικευμένους συντηρητές
- Σ.ΕΣ.2 Διατήρηση, συντήρηση και αποκατάσταση ξύλινου τέμπλου
- Σ.ΕΣ.3 Καθαρισμός από τα ασβεστώματα από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών
- Σ.ΕΣ.4 Αποξήλωση και ανακατασκευή κοσμήτη από κονίαμα, μετά από τις εργασίες στερεώσεως της θολοδομίας

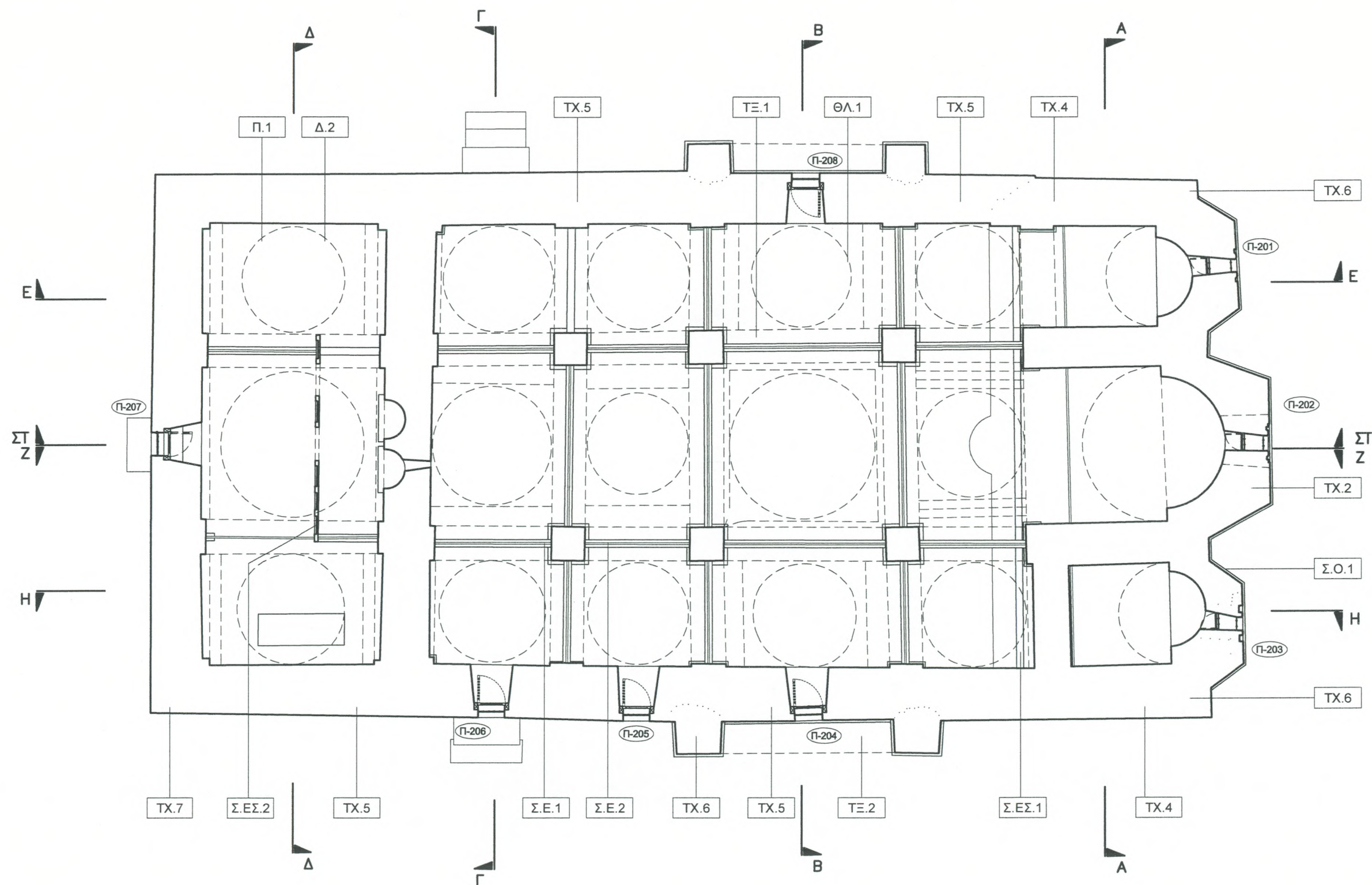
Η/Μ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

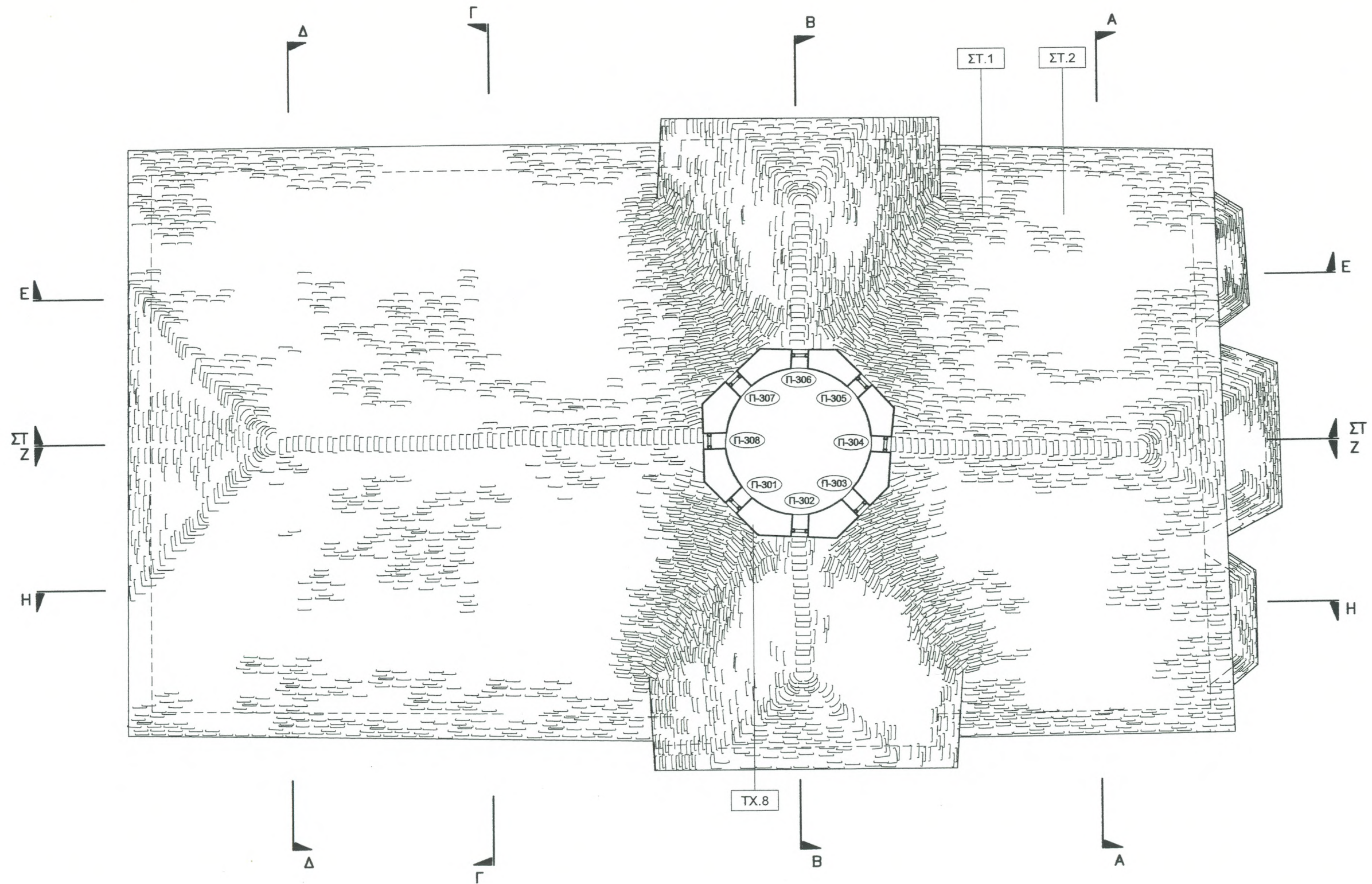
- Η/Μ.1 Κατασκευή νέας απλής ηλεκτρικής εγκαταστάσεως

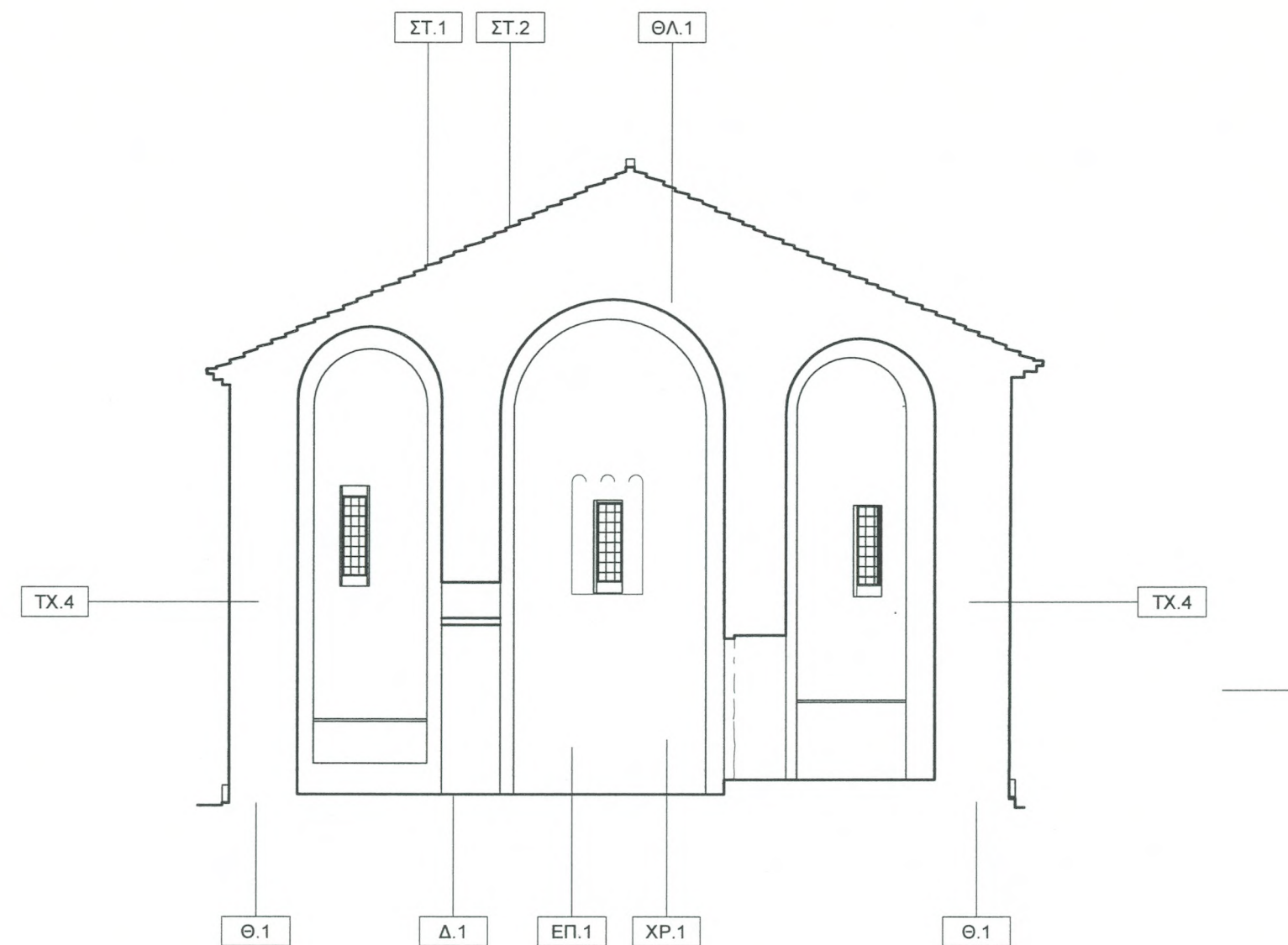
ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ

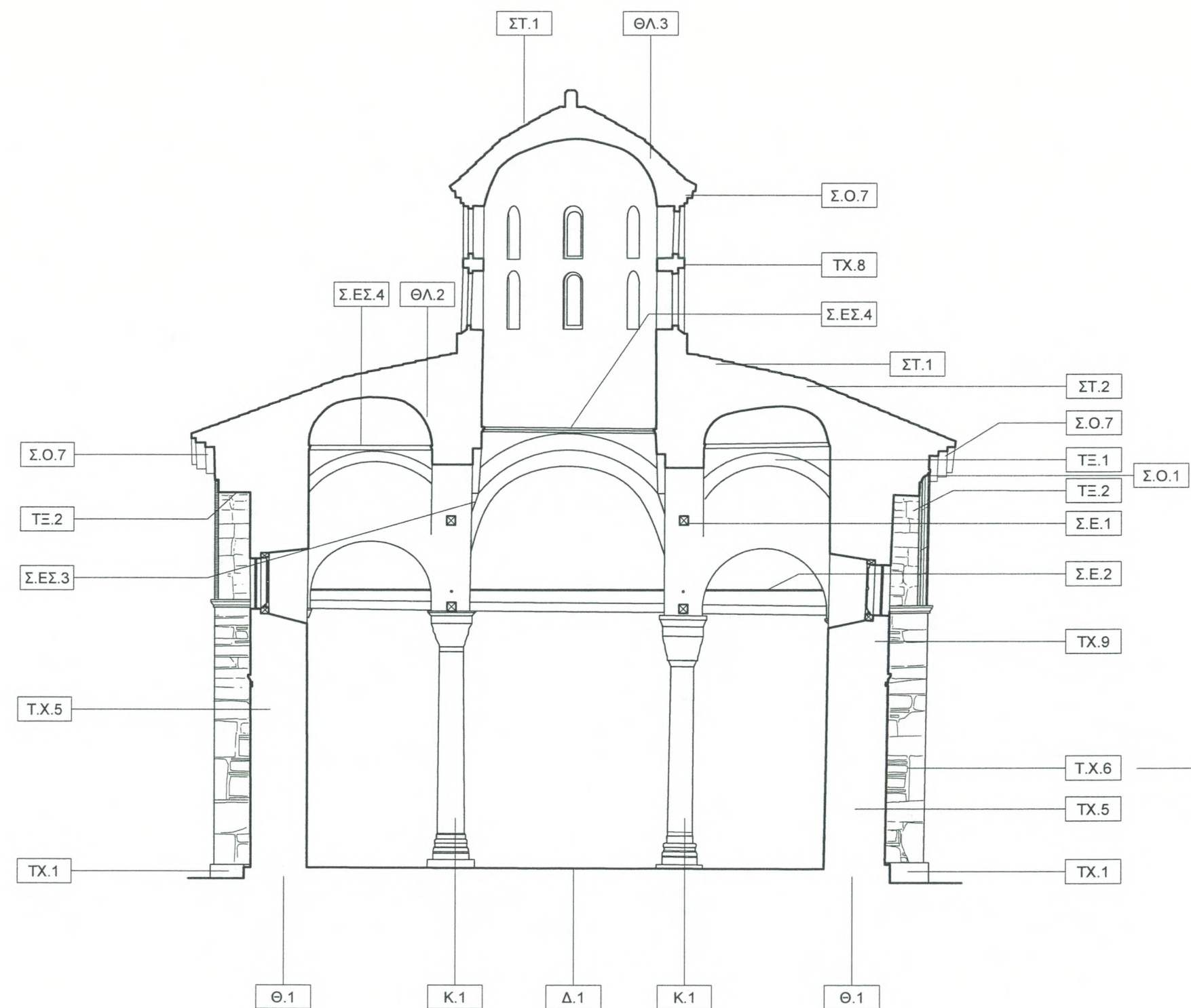
- ΧΡ.1 Καθαρισμός και συντήρηση τοιχογραφιών από εξειδικευμένο συνεργείο συντηρητών
- ΧΡ.2 Διατήρηση και συντήρηση ζωγραφικού διακόσμου από συνεργείο εξειδικευμένων συντηρητών

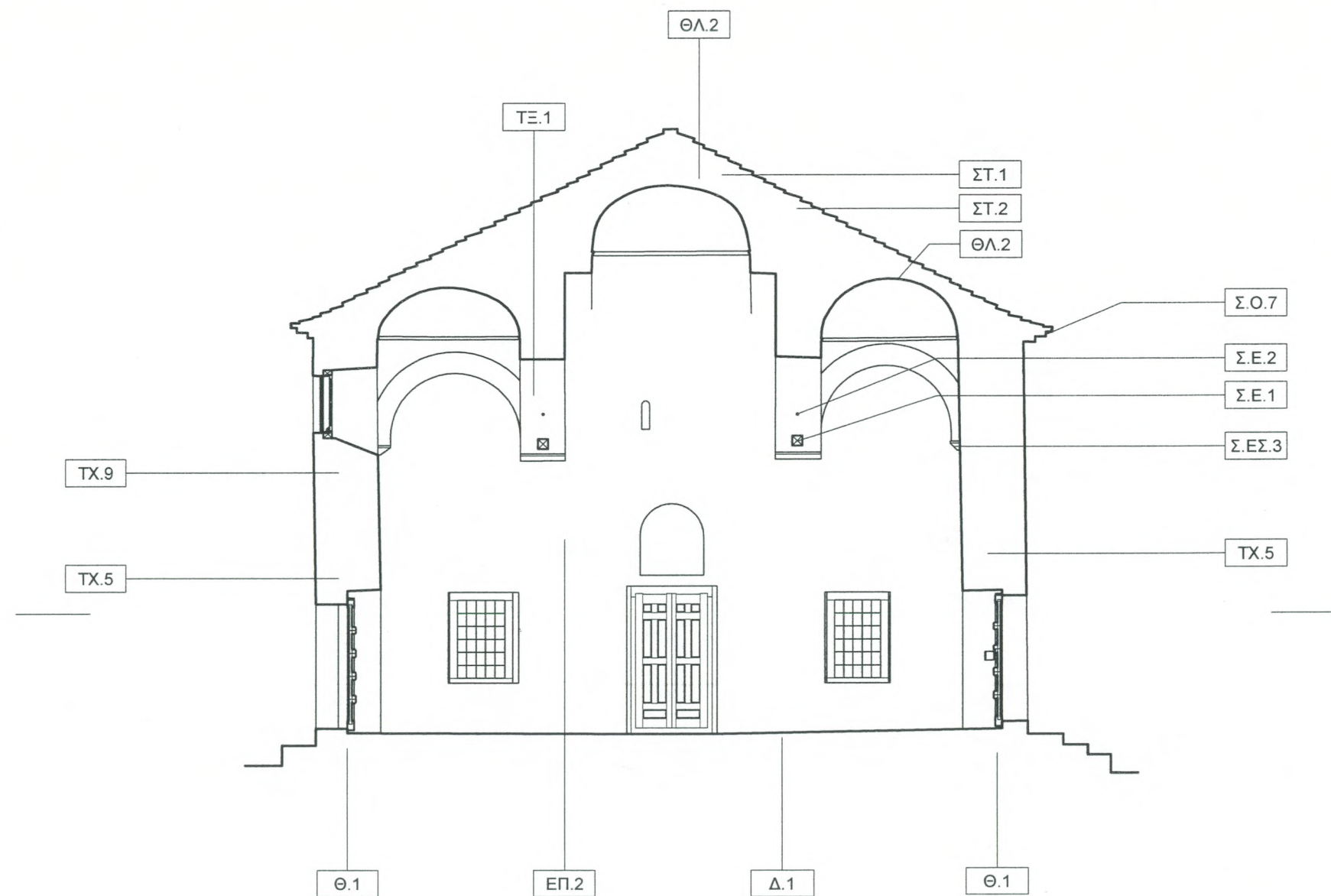

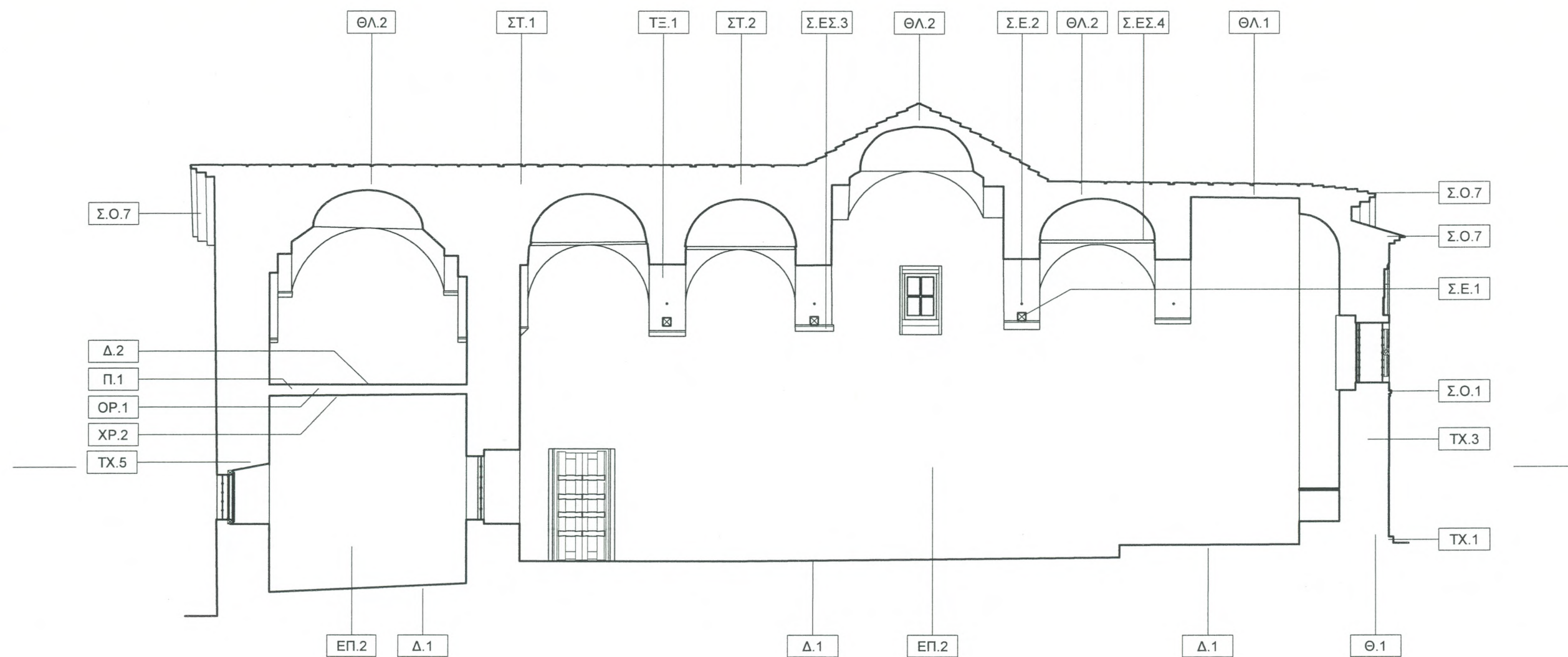

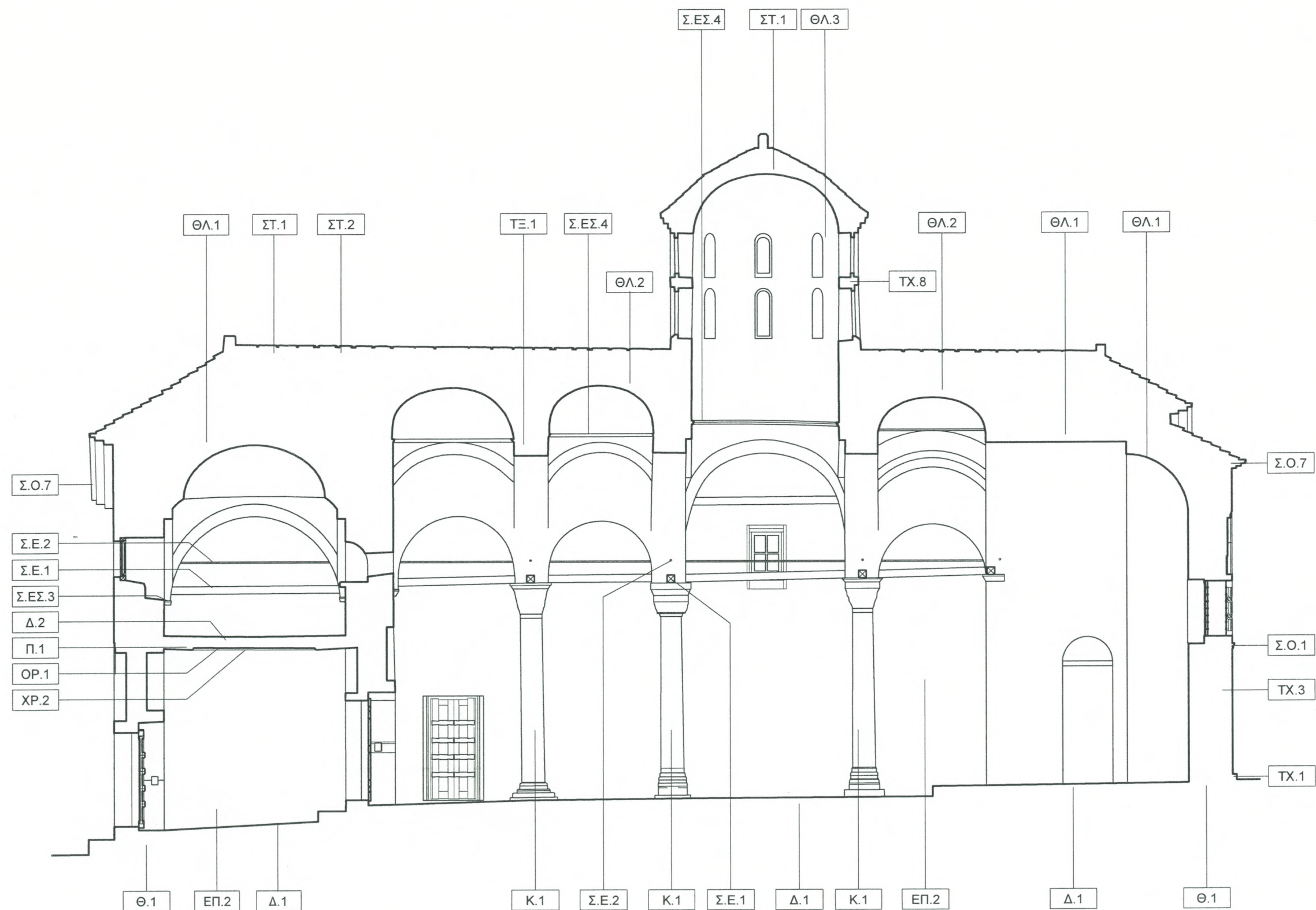

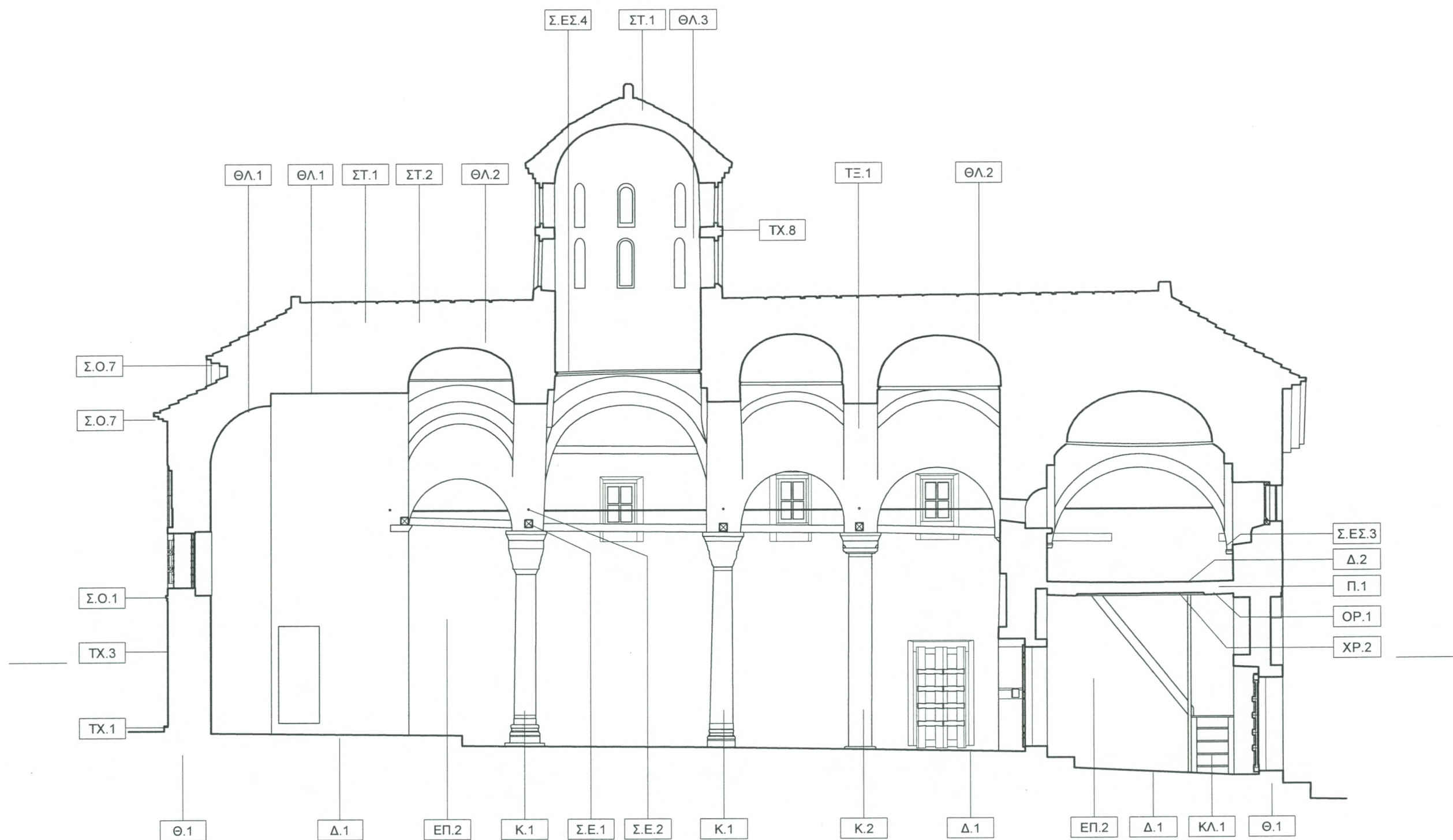

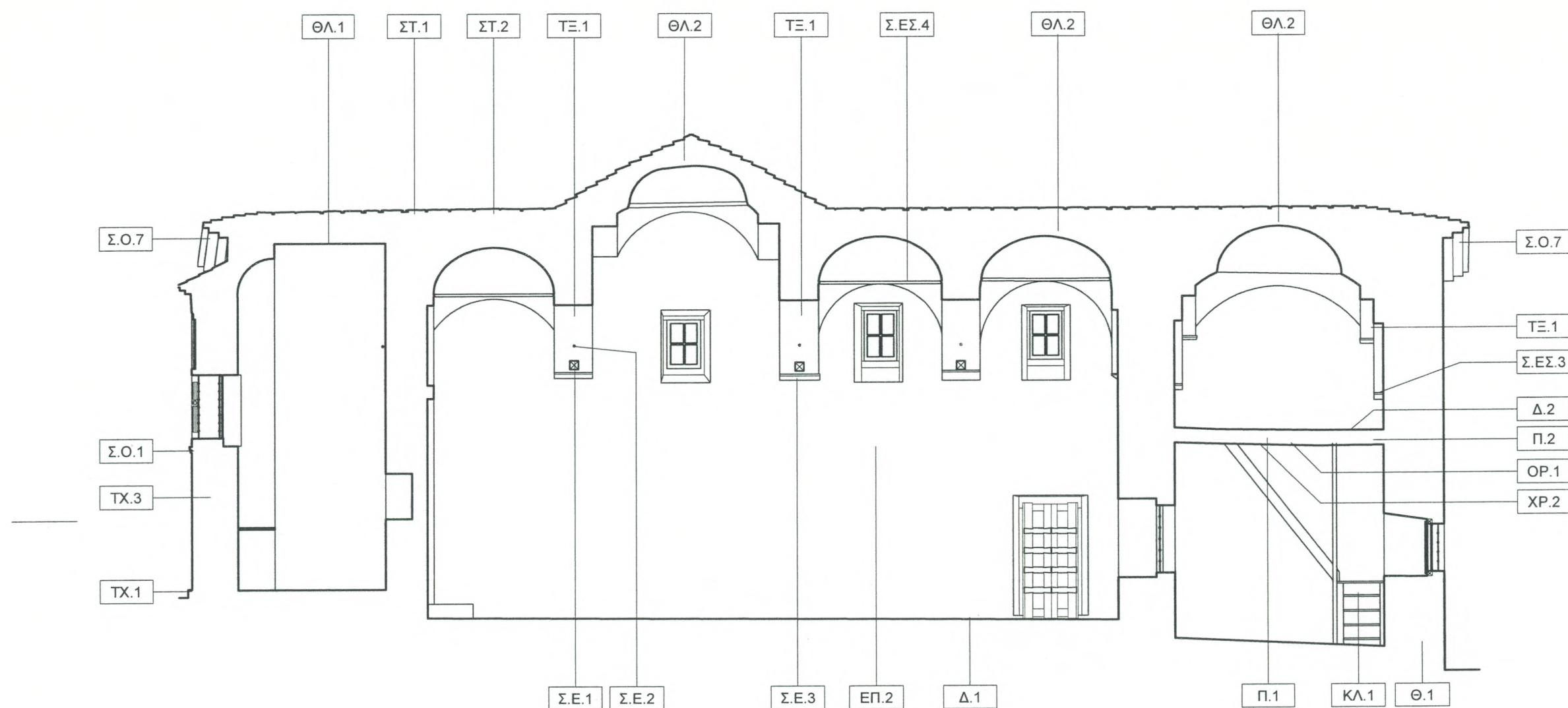

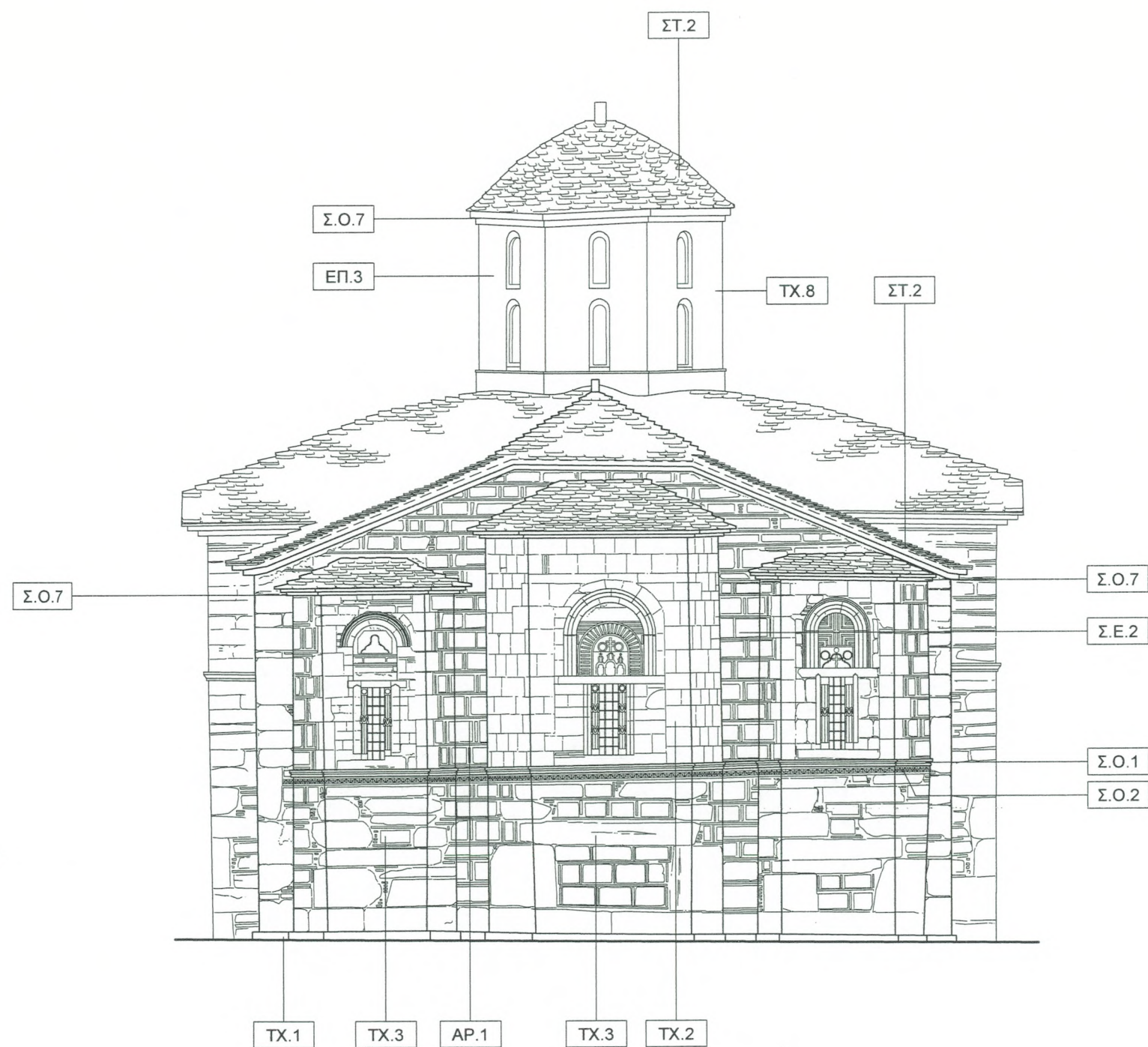

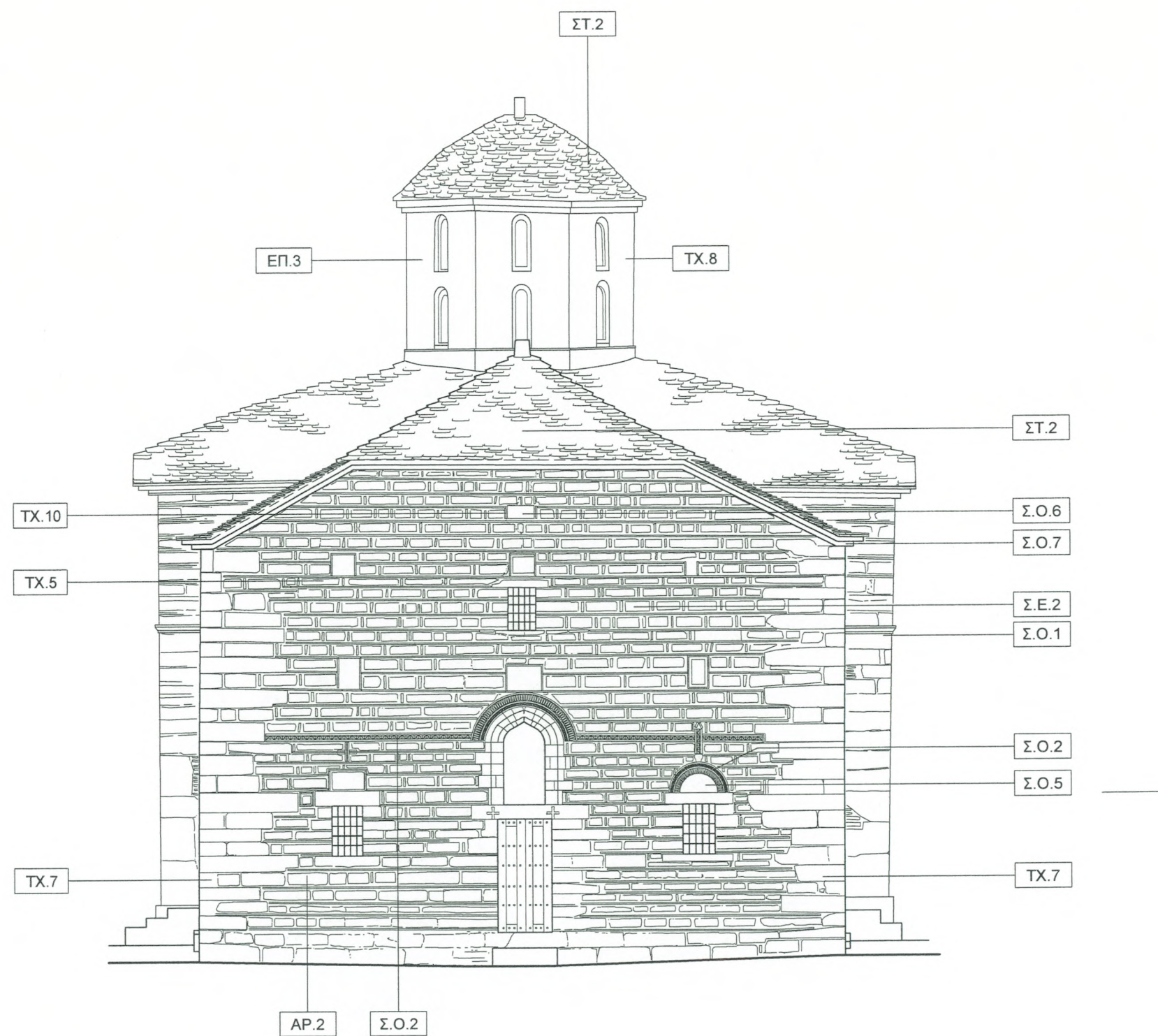

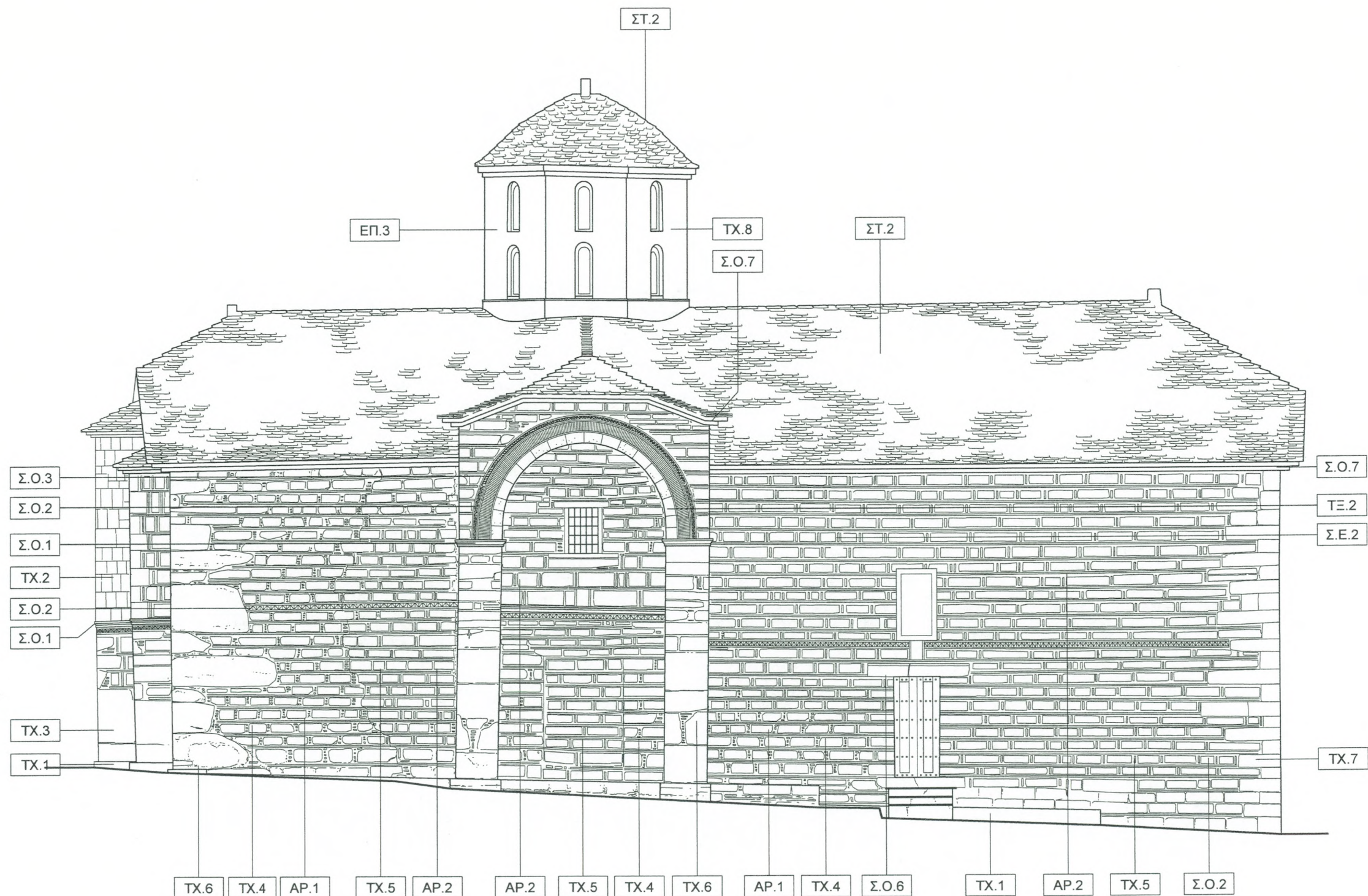

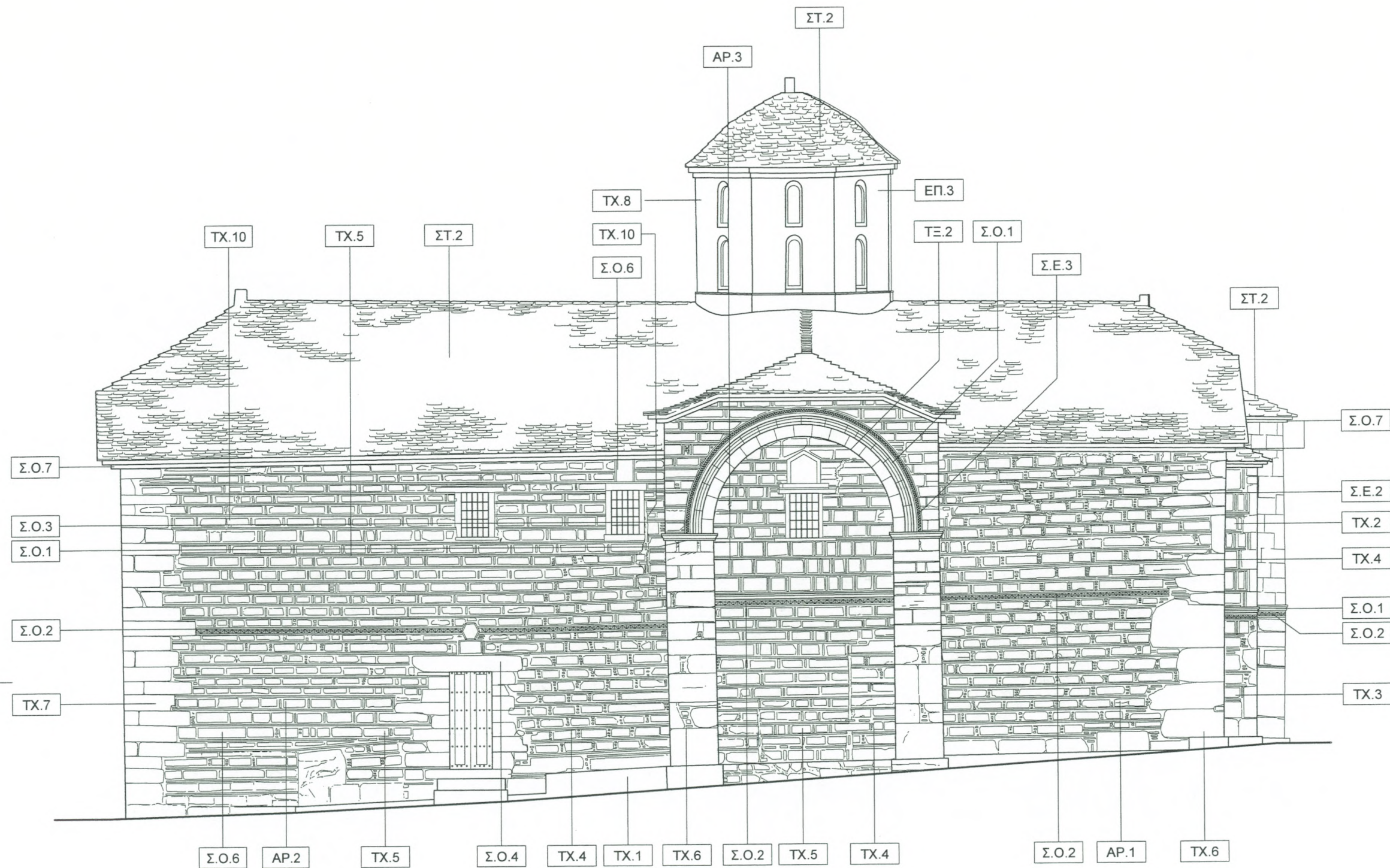

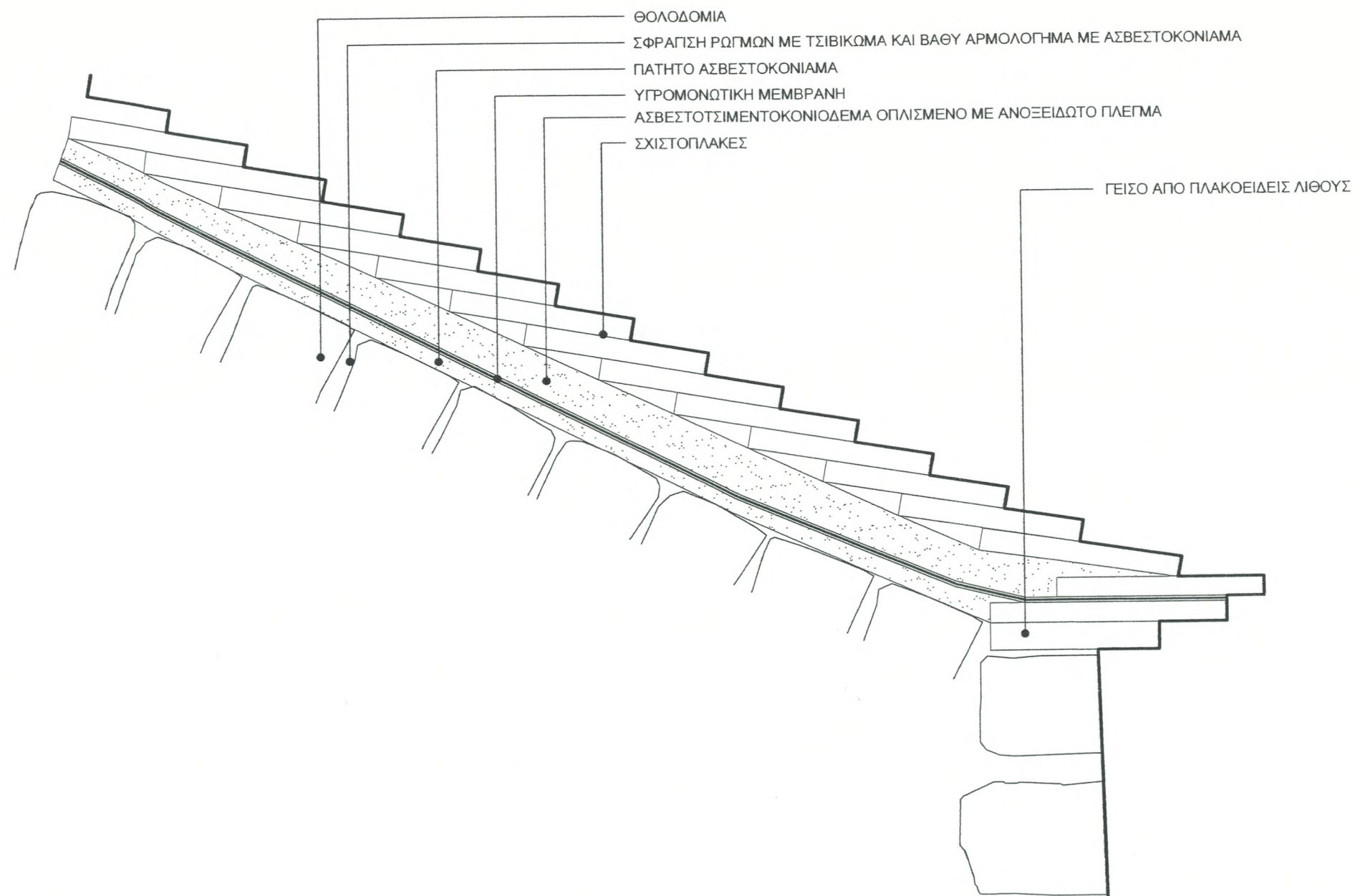

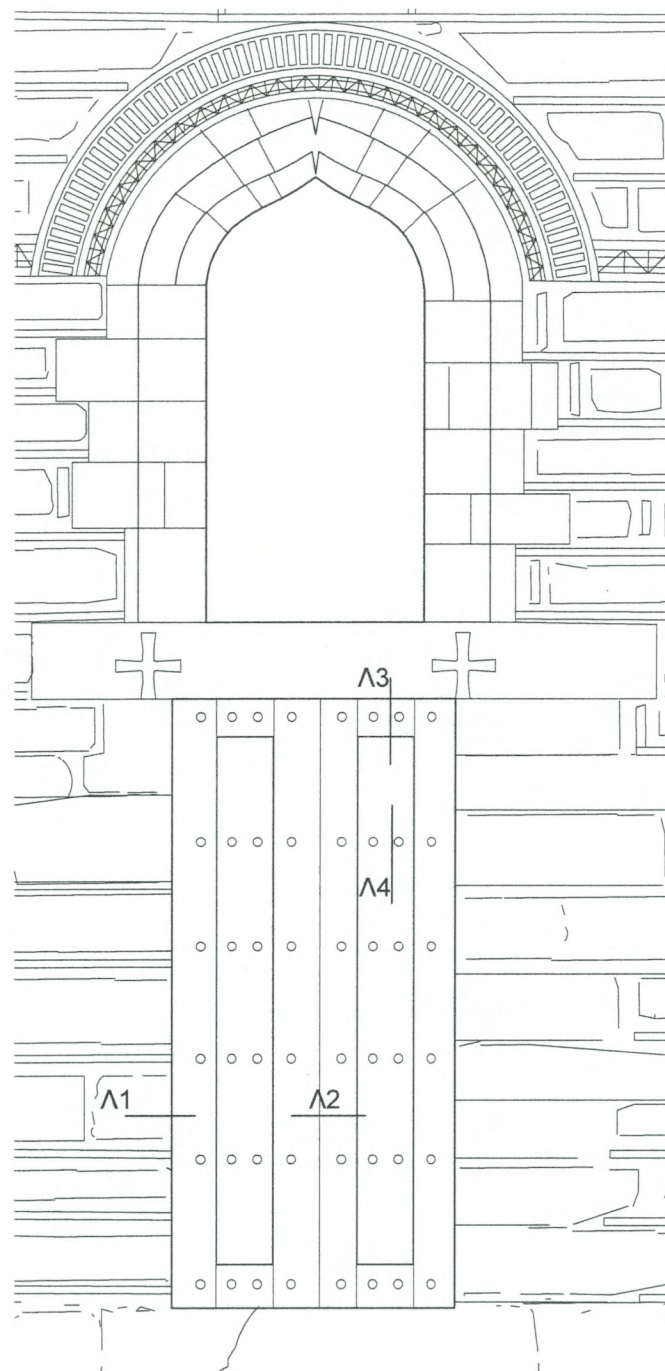

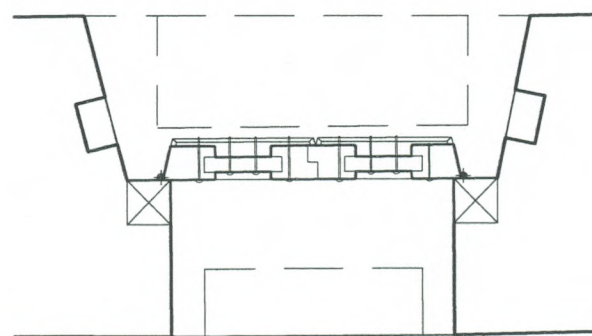
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

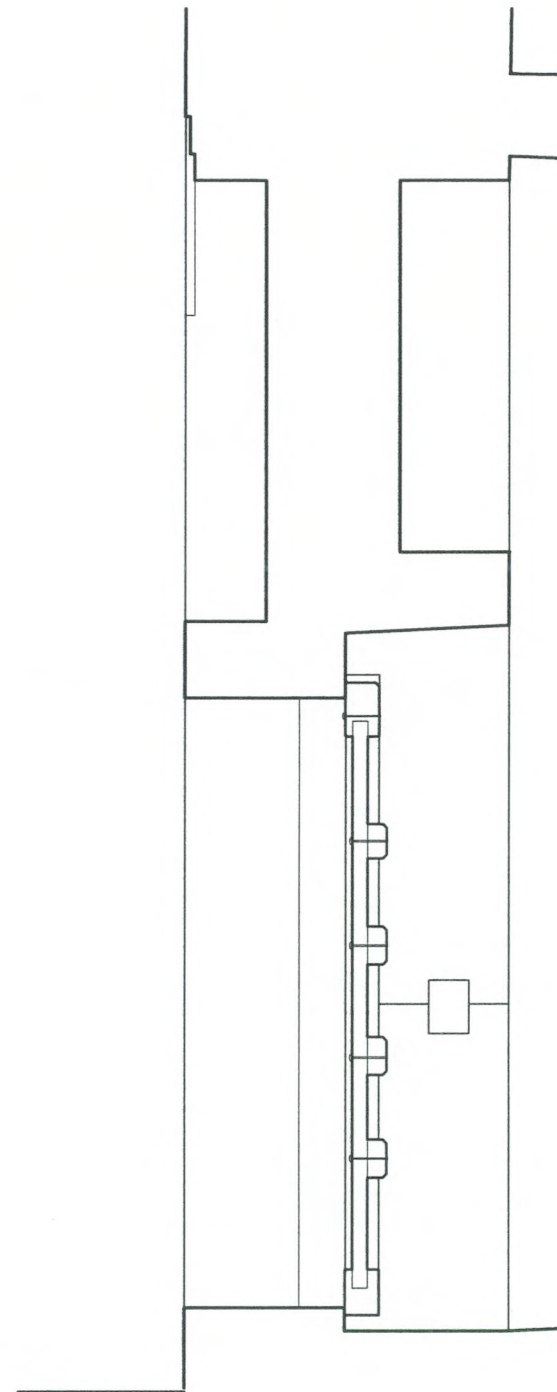
ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ - ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ

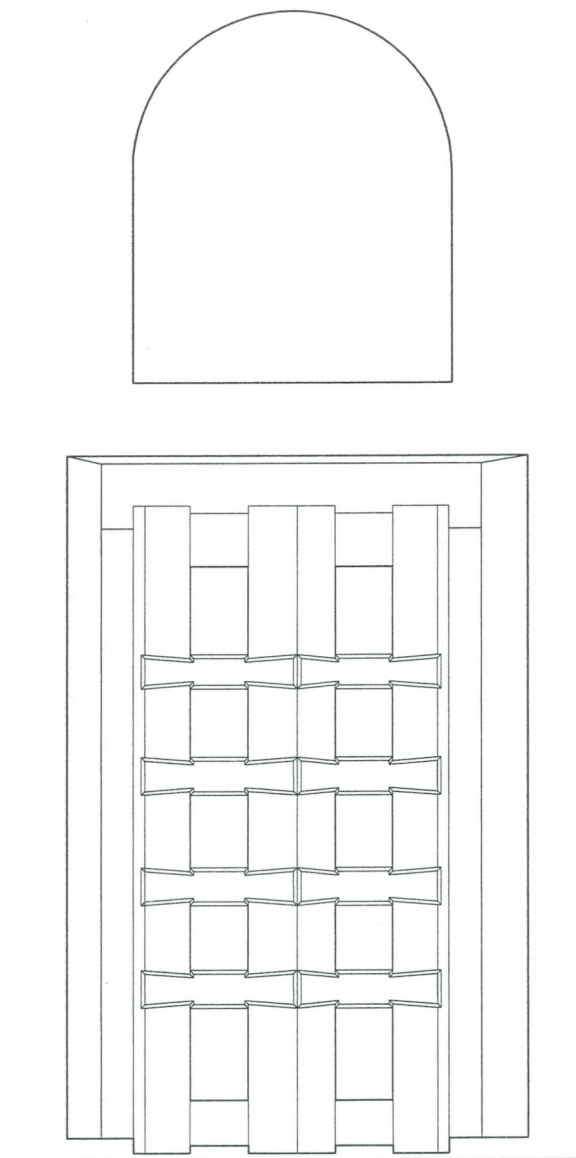
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

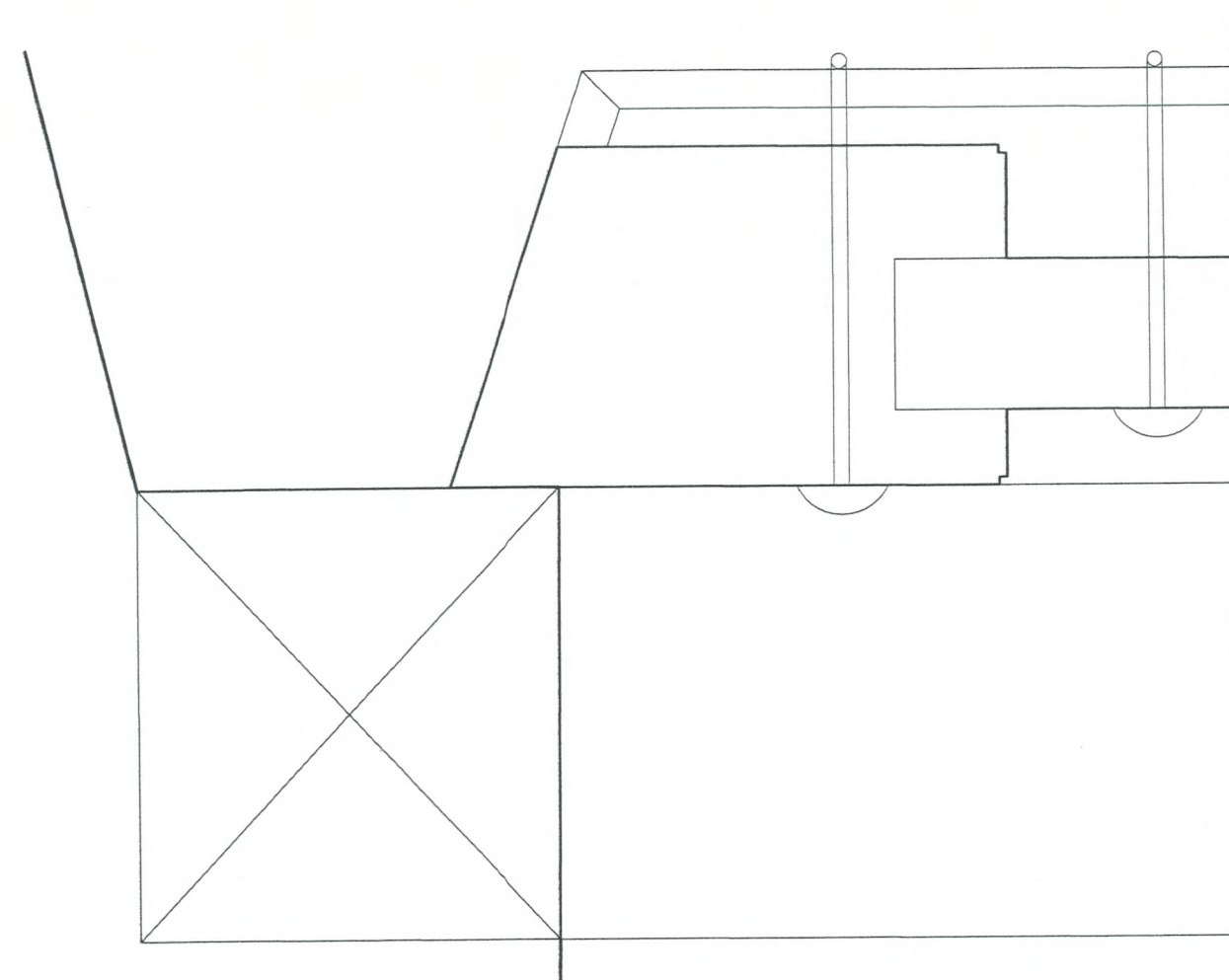
ΚΑΤΟΨΗ

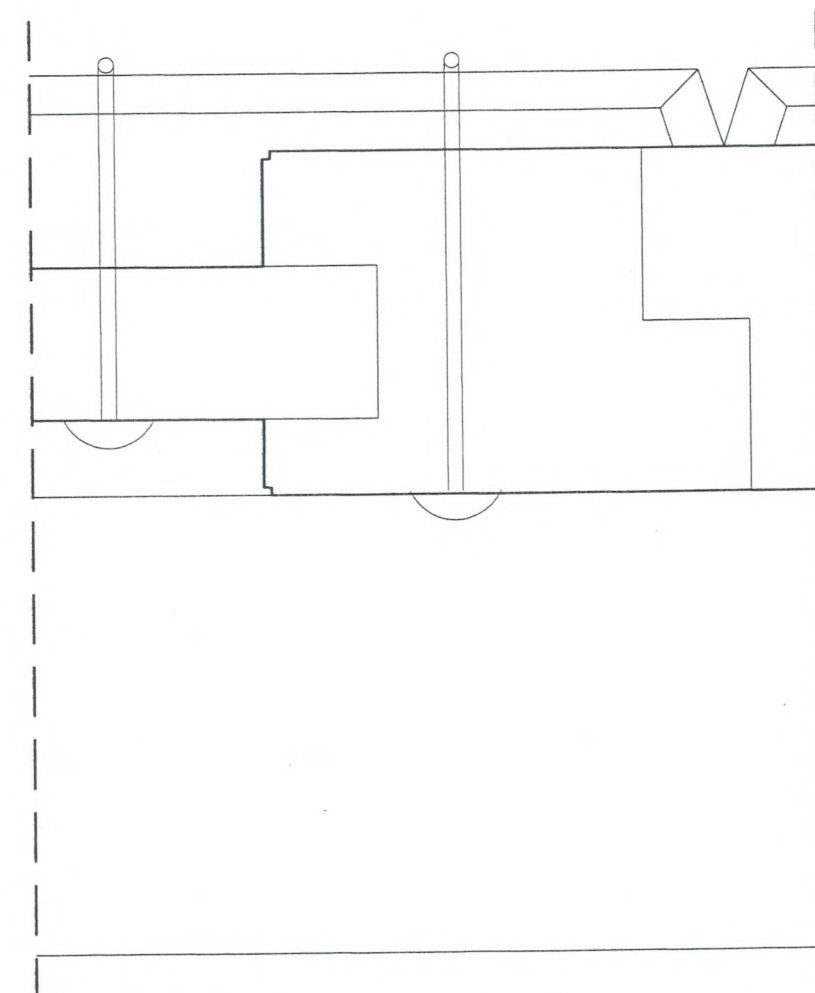
ΤΟΜΗ

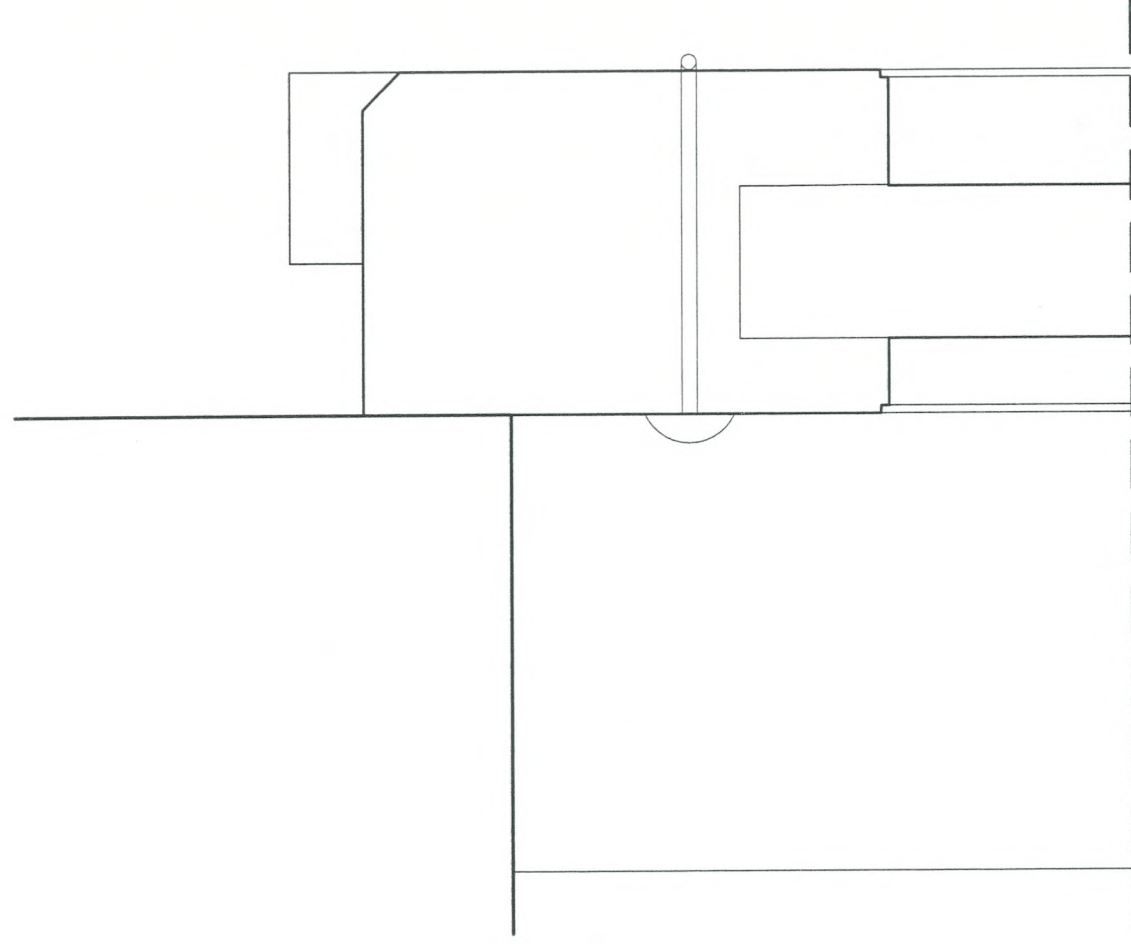
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

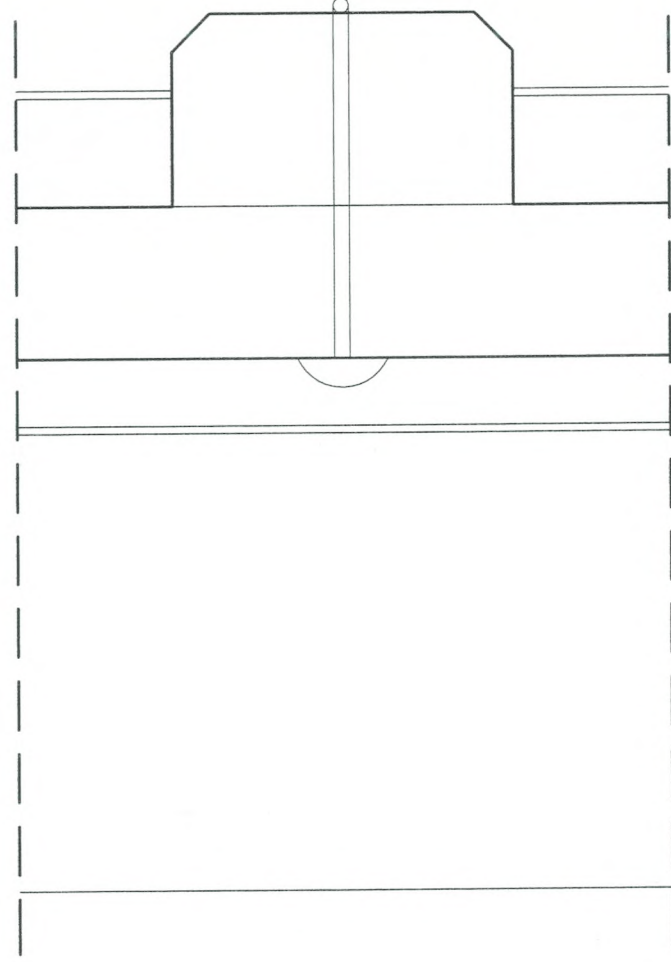
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

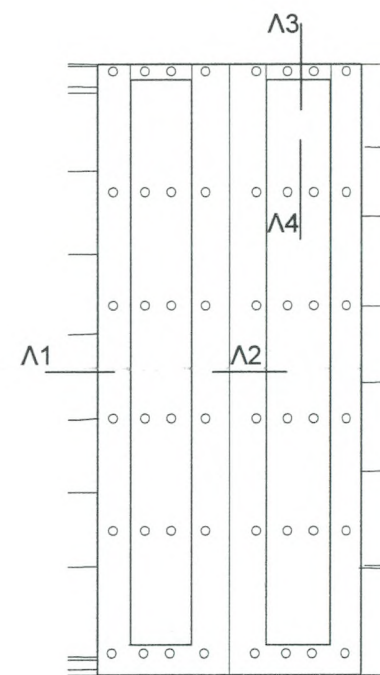
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

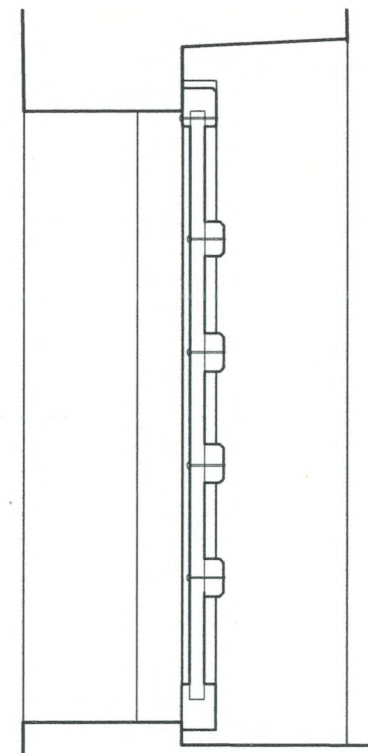
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

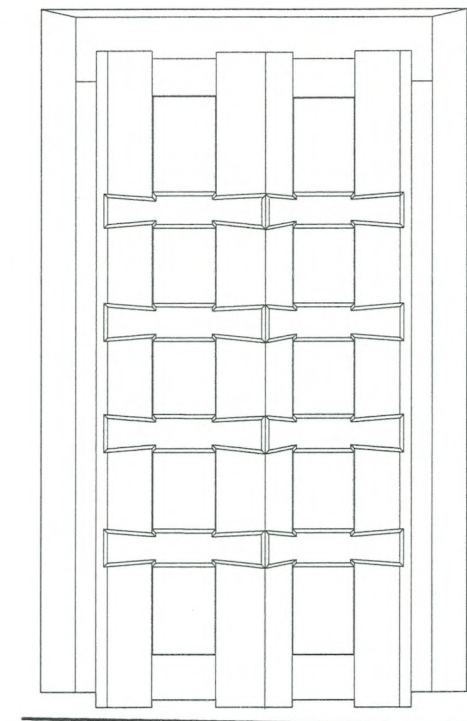
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

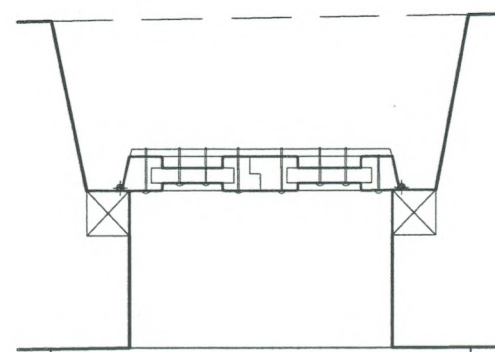
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

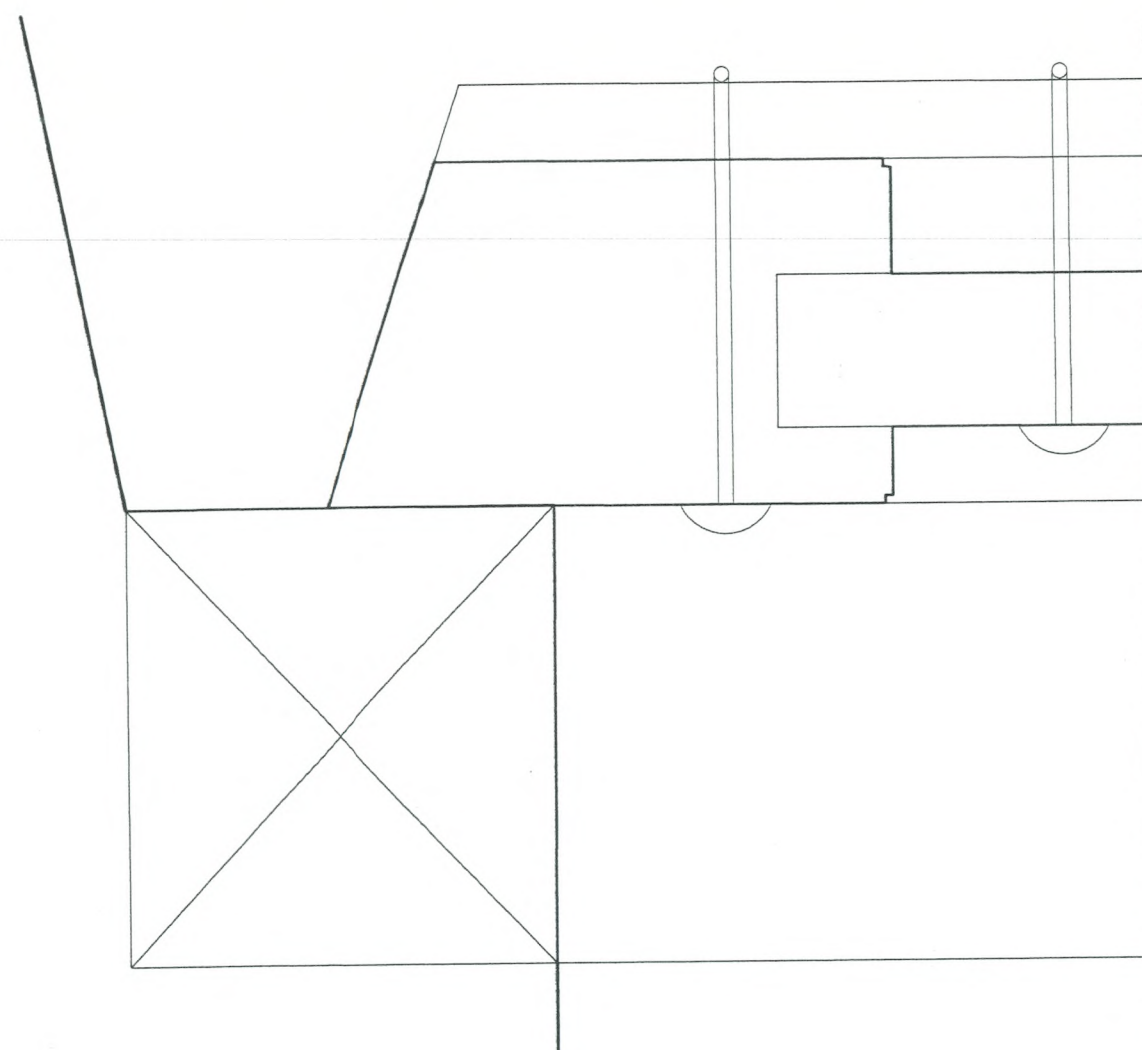
ΤΟΜΗ

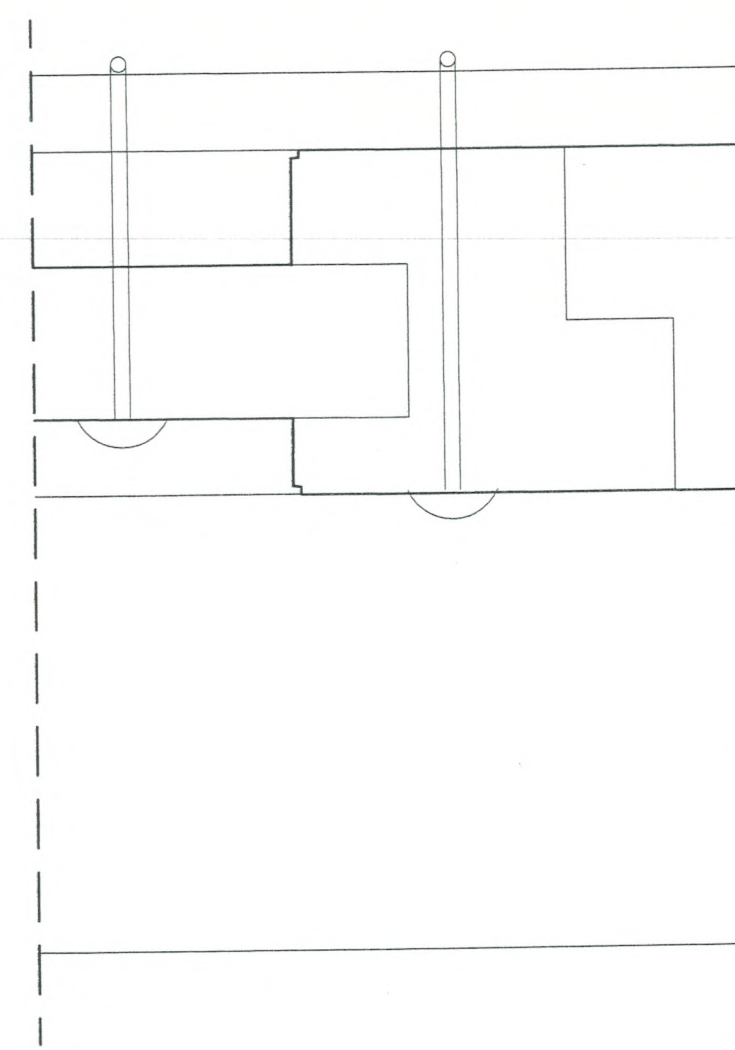
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

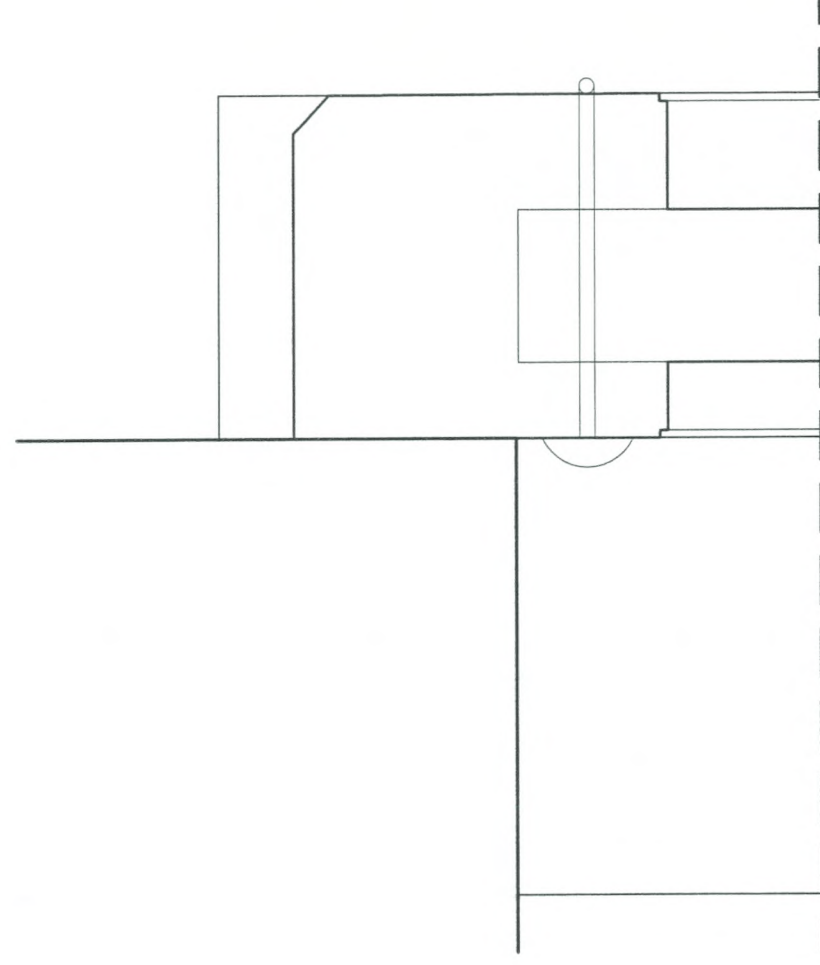
ΚΑΤΟΨΗ

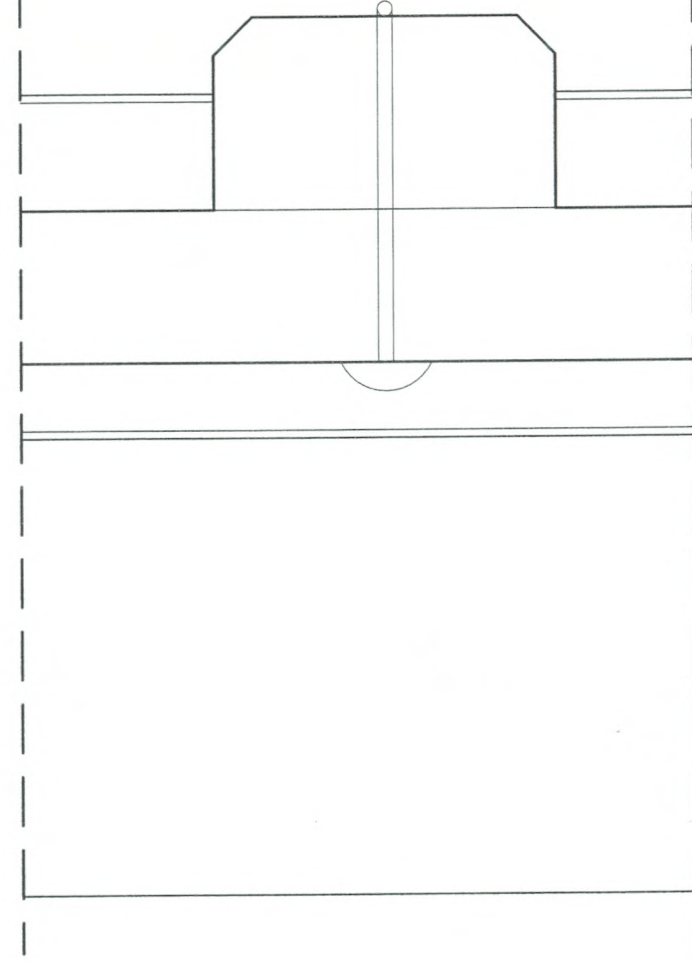
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

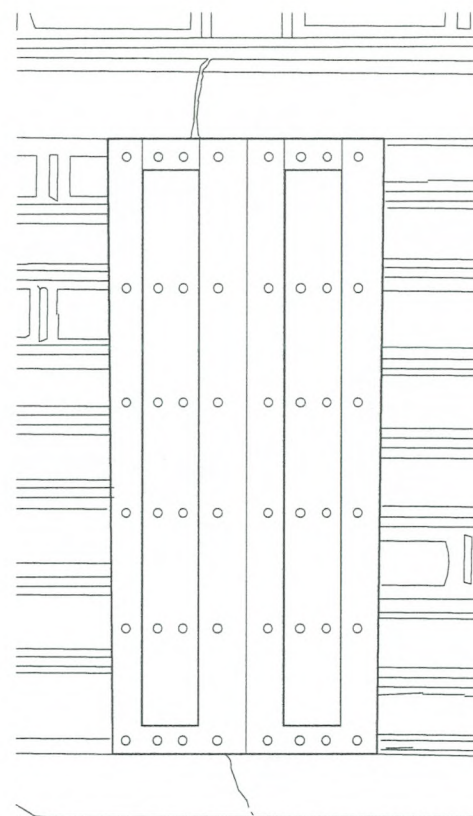
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

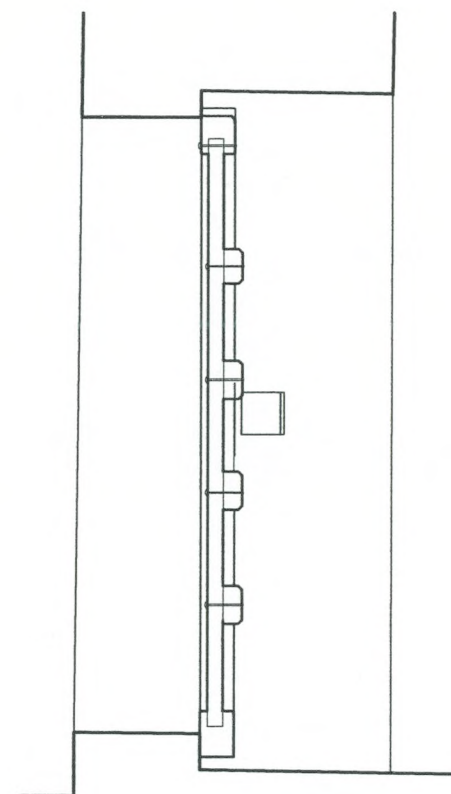
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

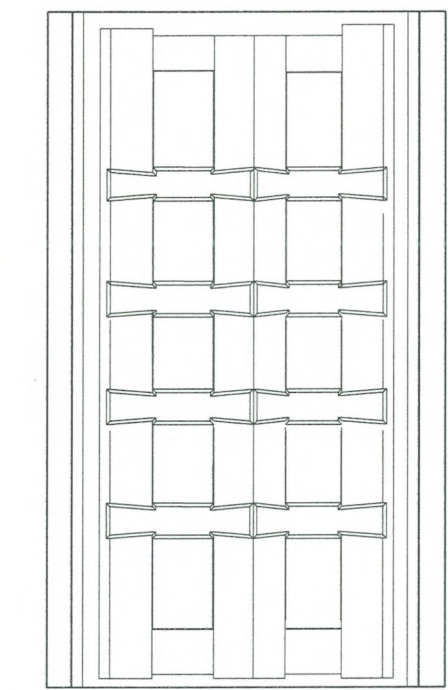
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

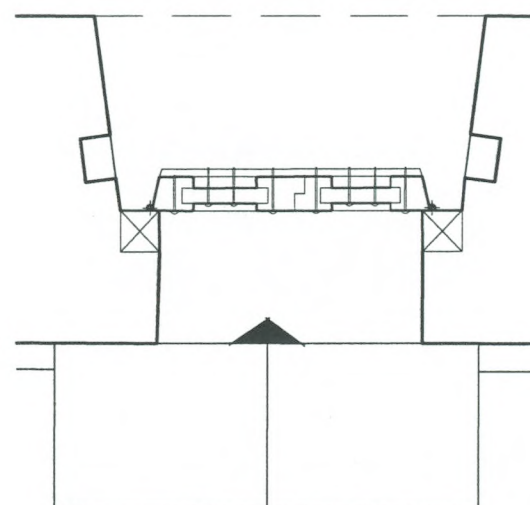
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

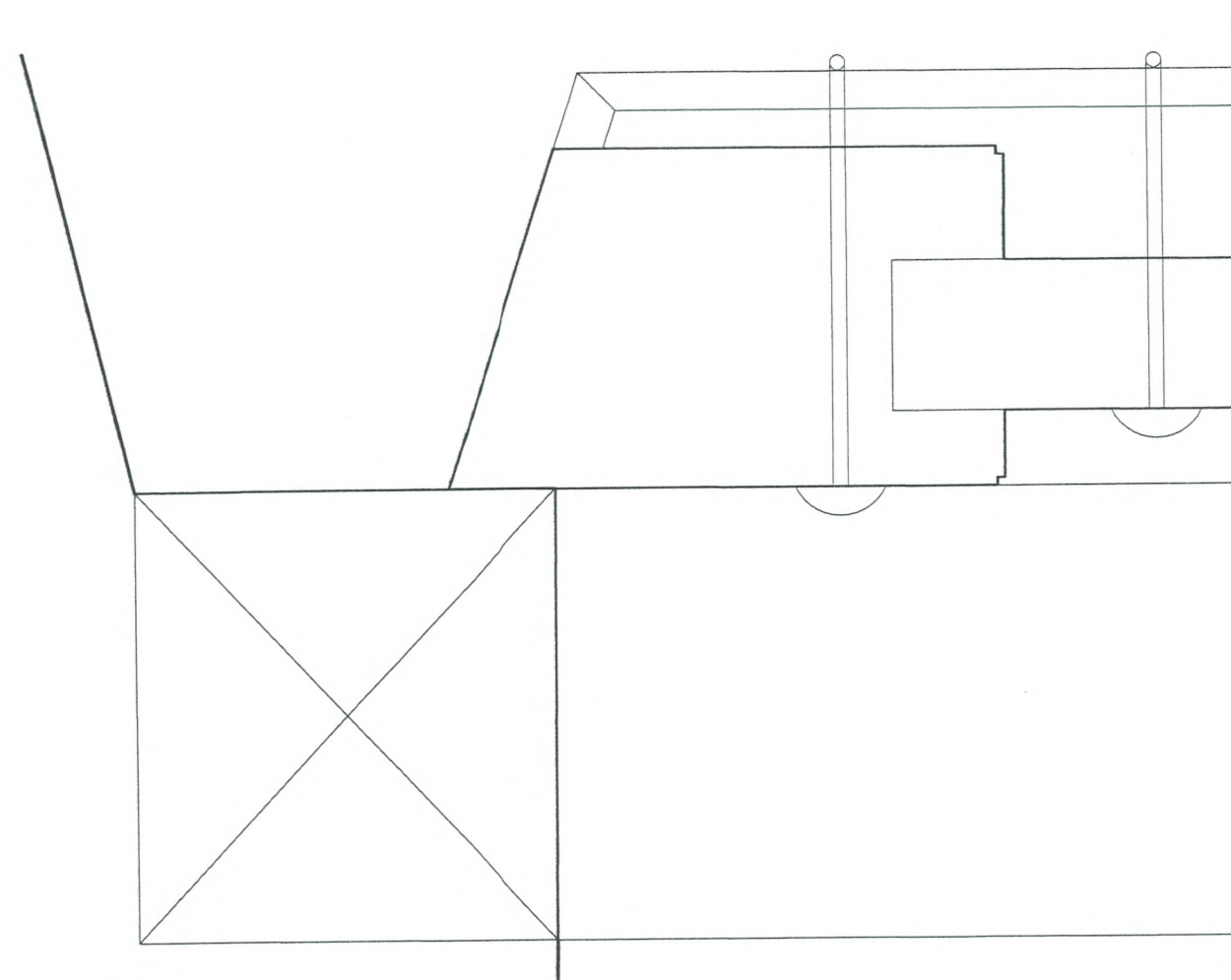
ΤΟΜΗ

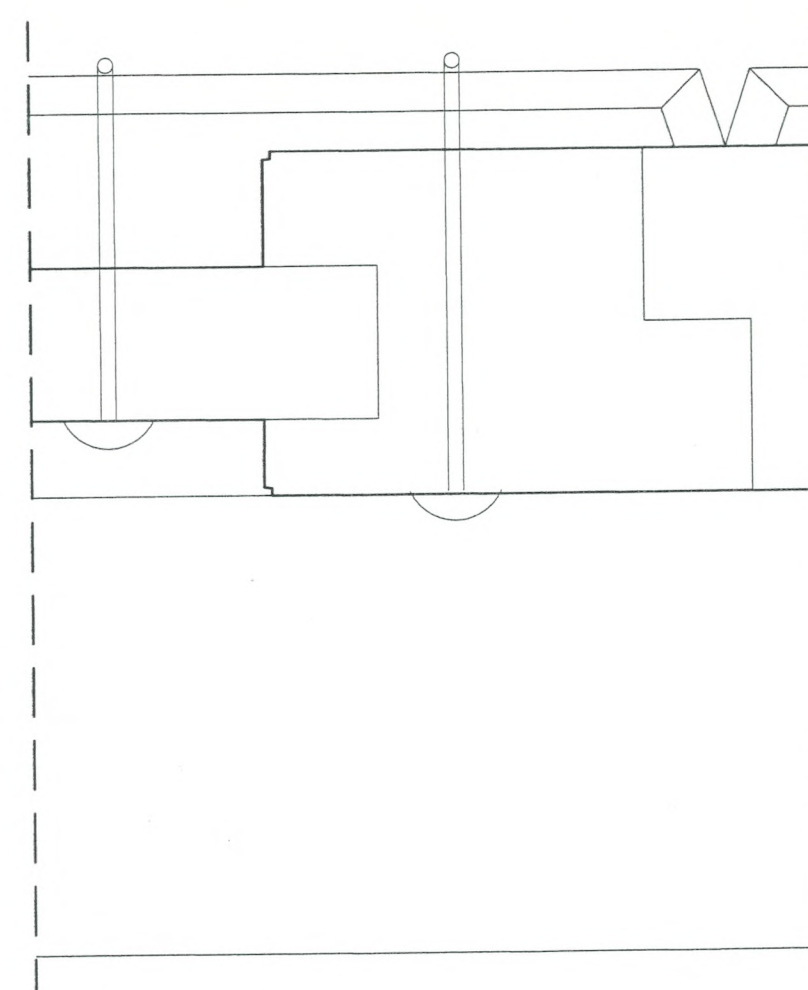
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

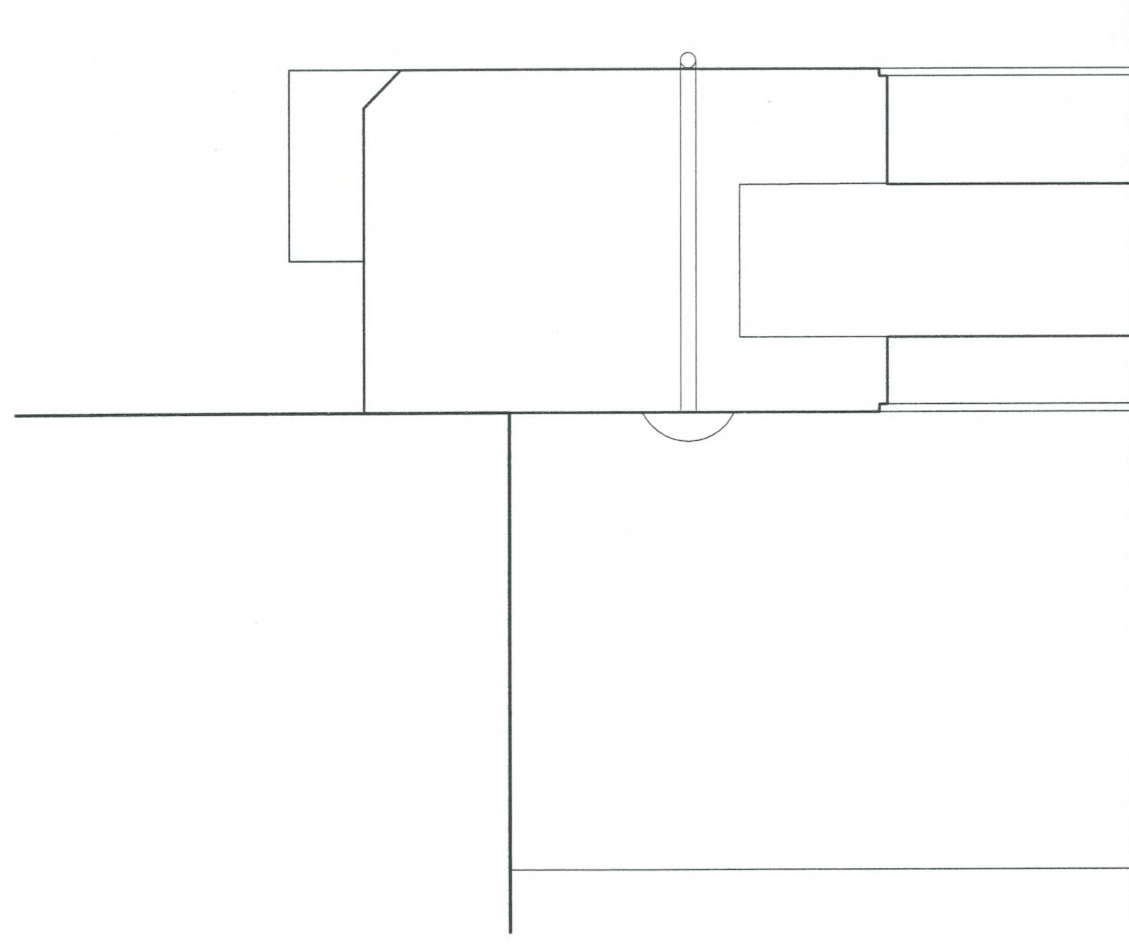
ΚΑΤΟΨΗ

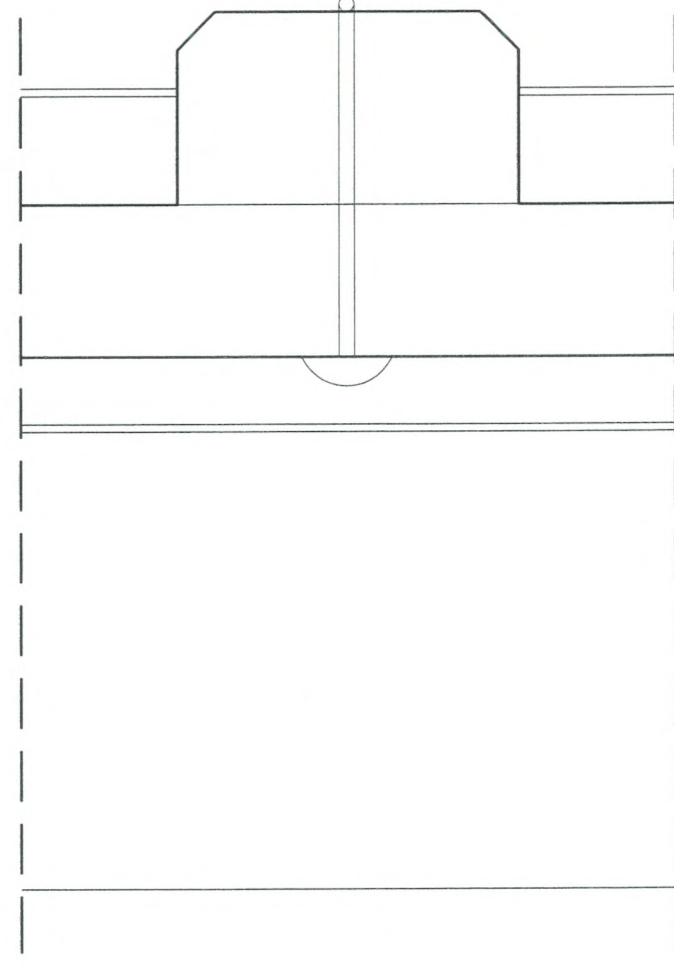
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

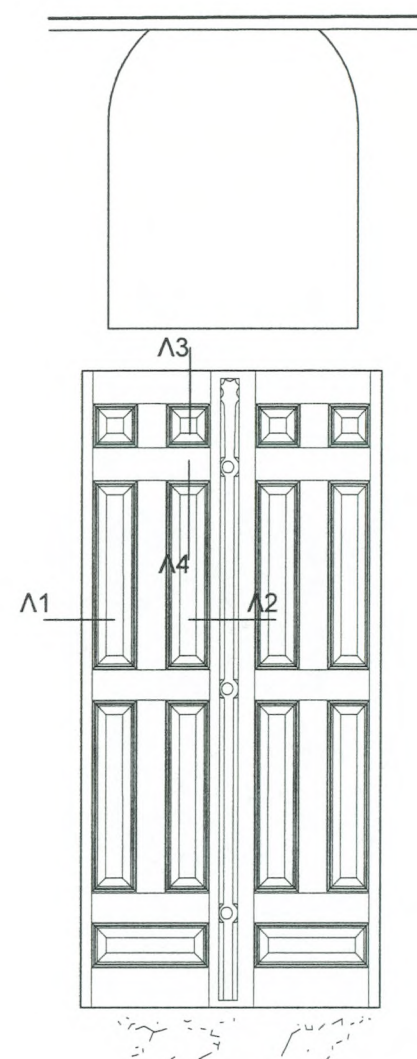
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

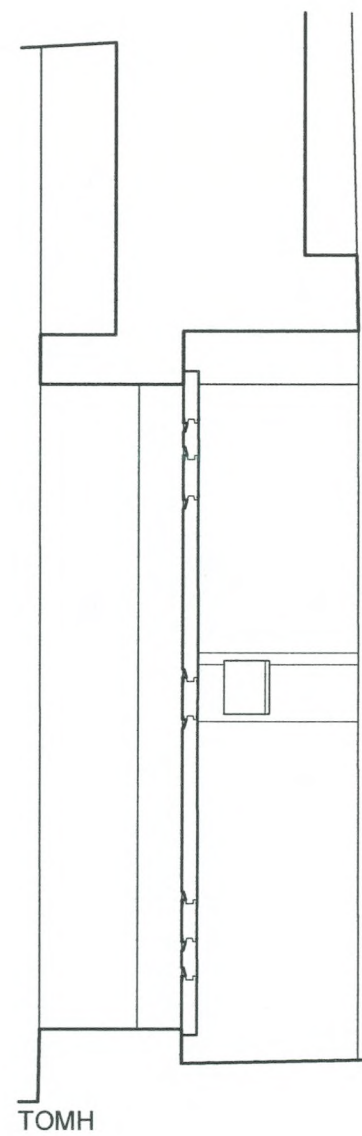
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

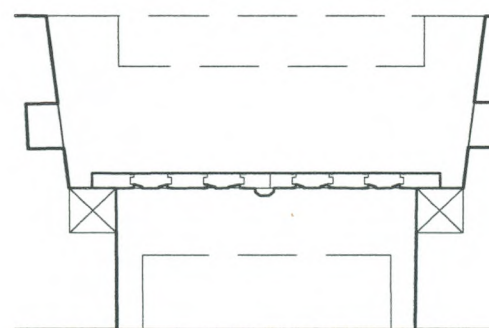
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

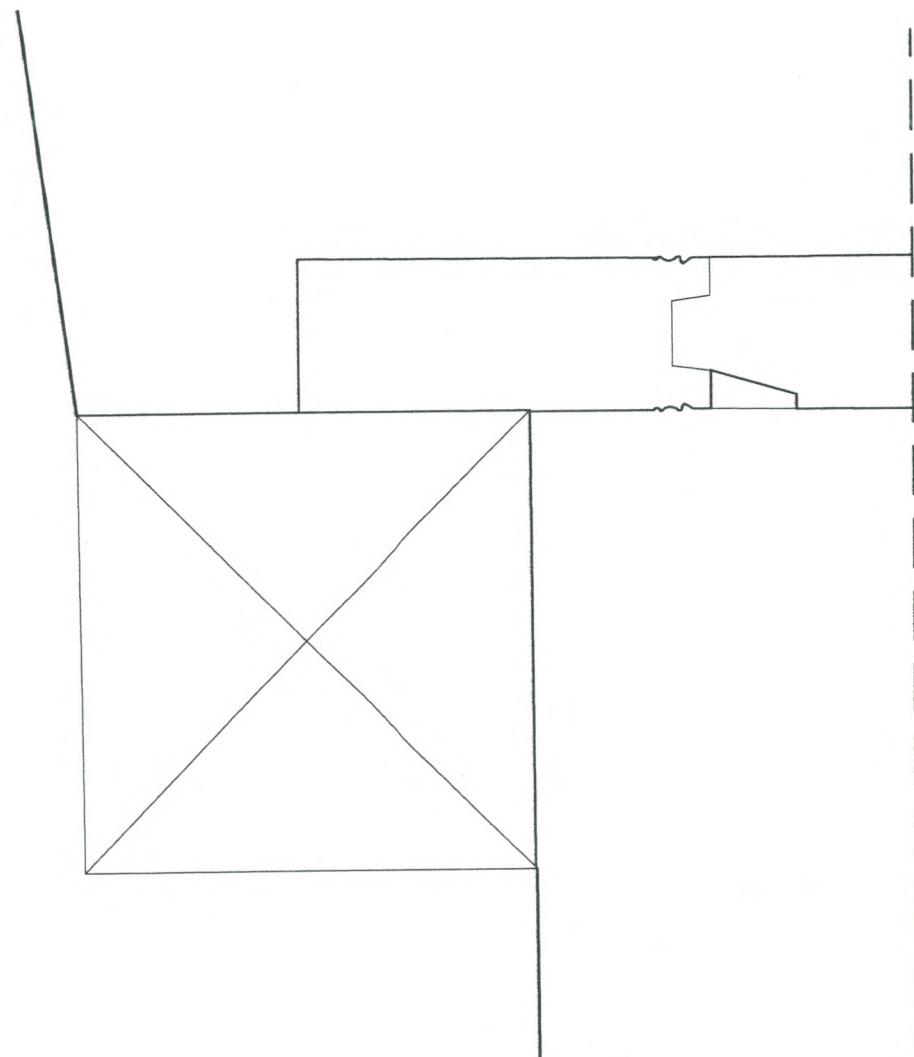
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

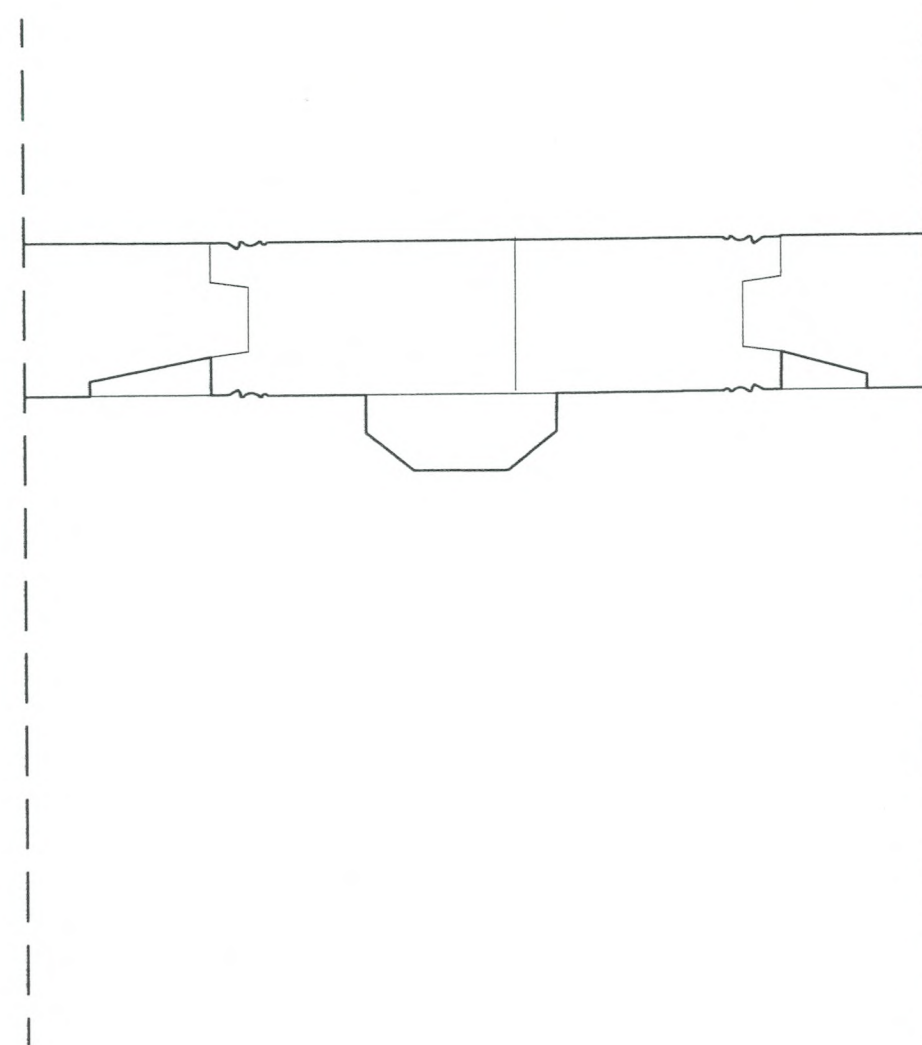
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

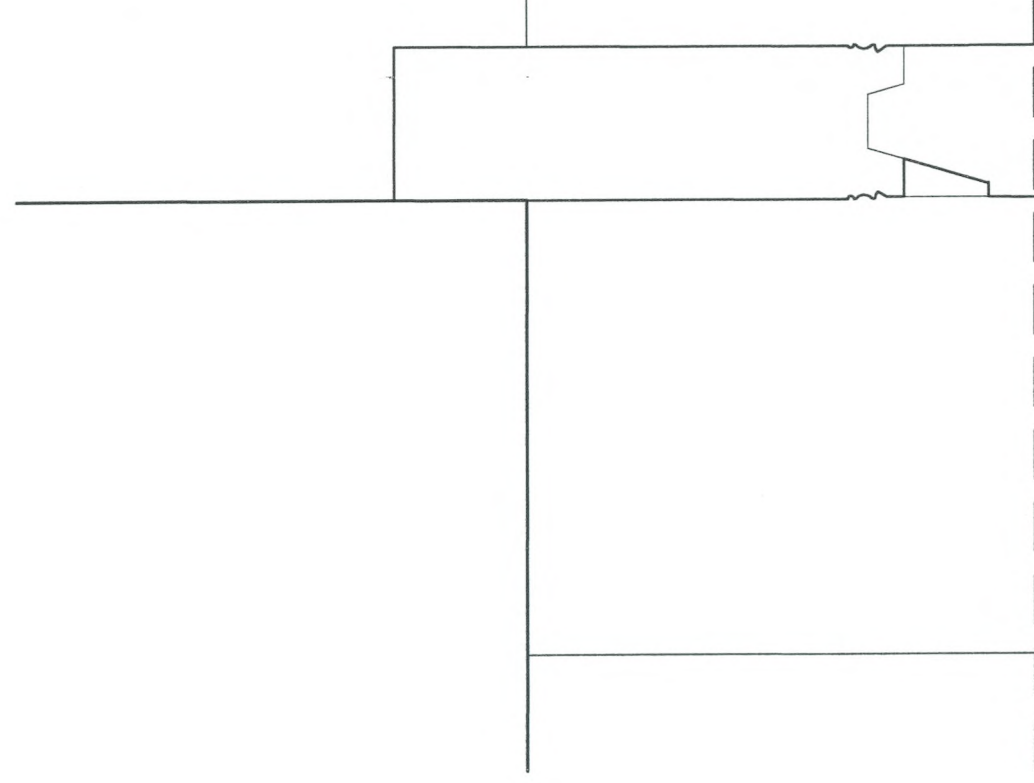
ΚΑΤΟΨΗ

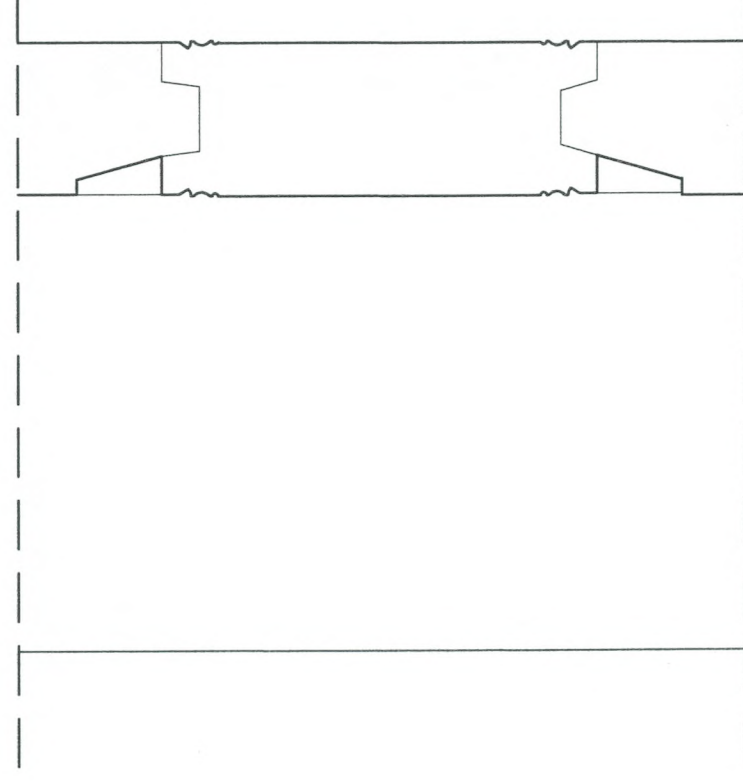
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

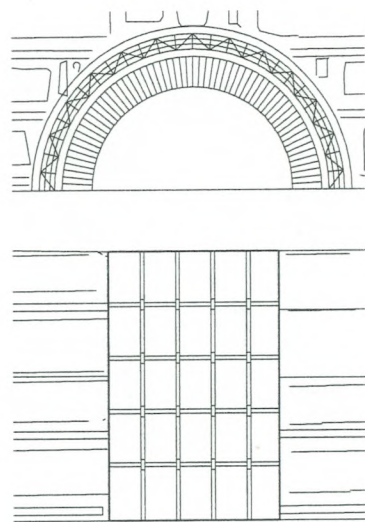
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

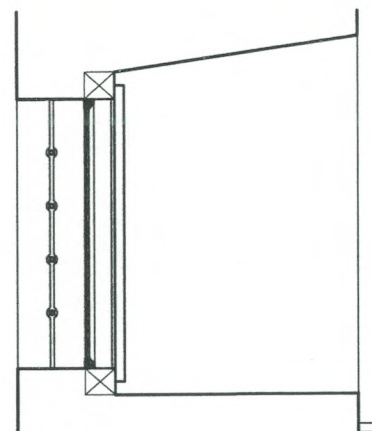
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ3

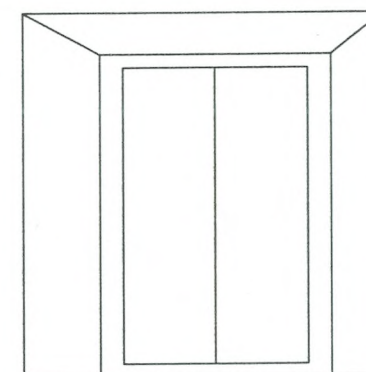
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ4

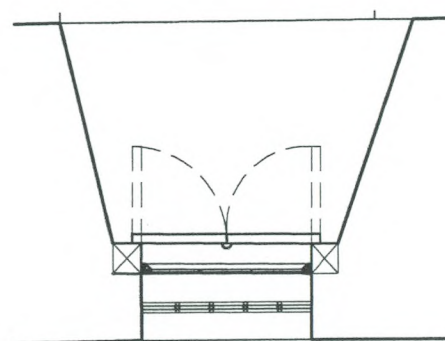
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

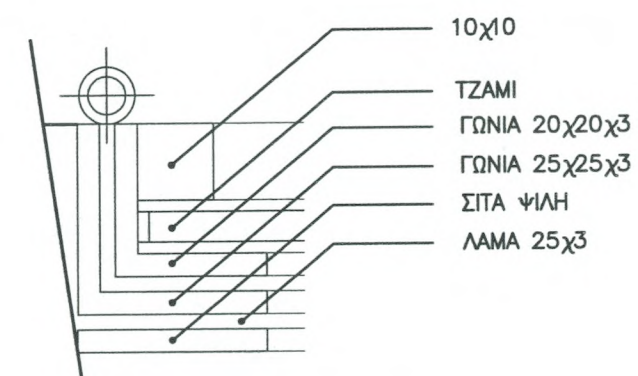
ΤΟΜΗ

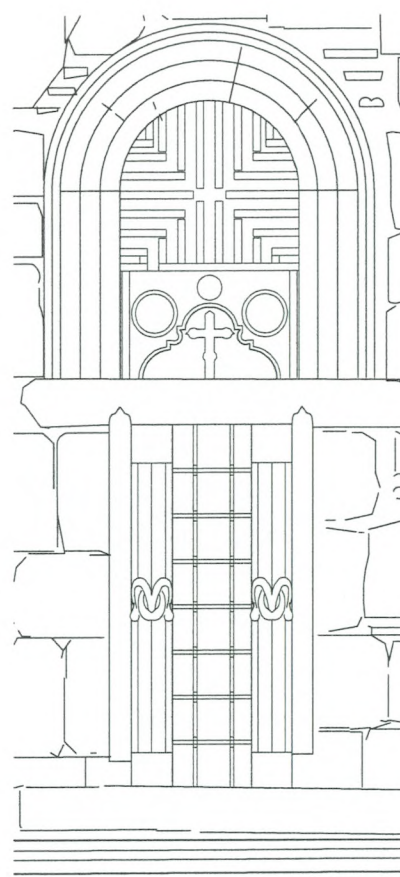
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

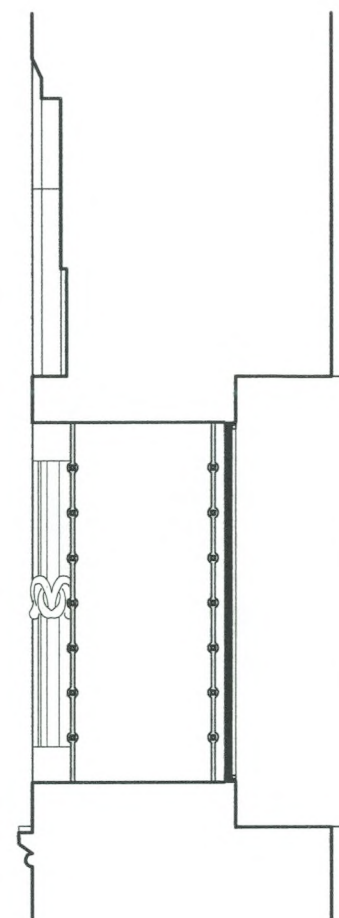
ΚΑΤΟΨΗ

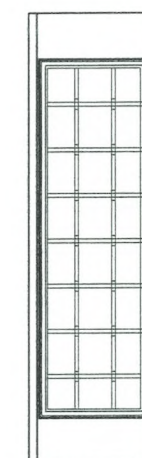
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1 ΚΛ. 1:1

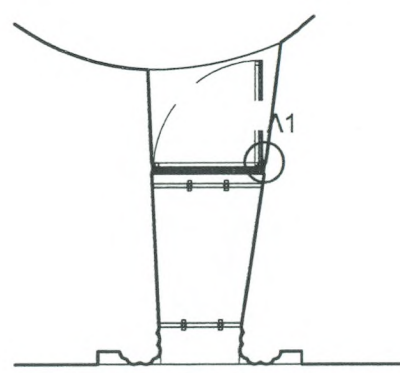
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

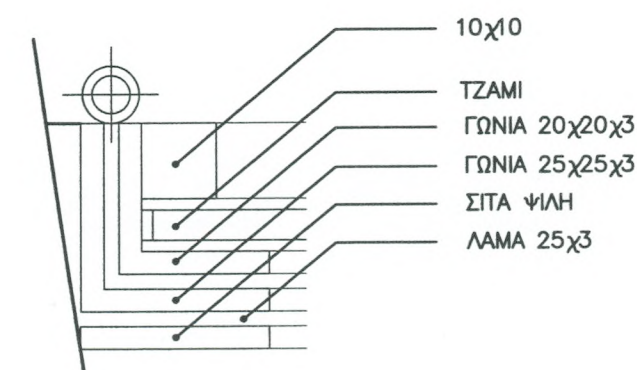
ΤΟΜΗ

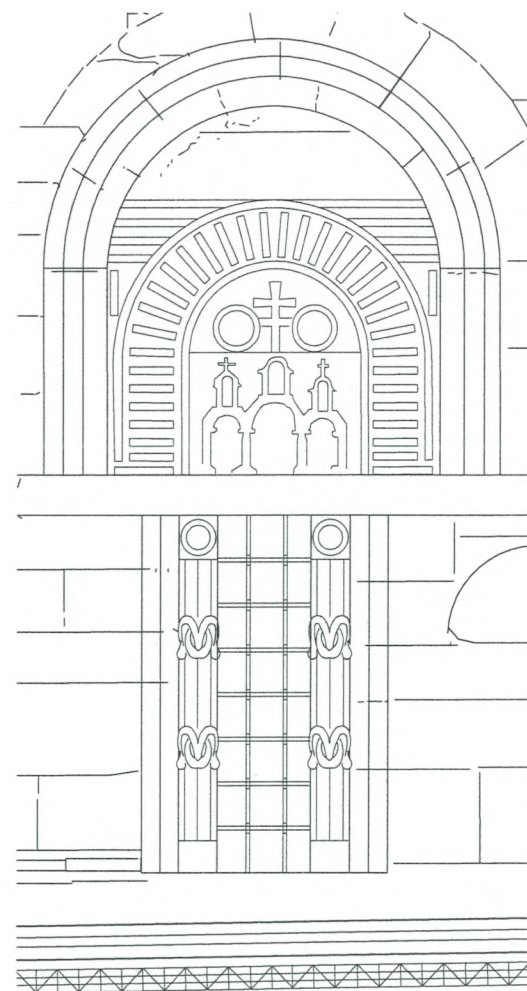
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

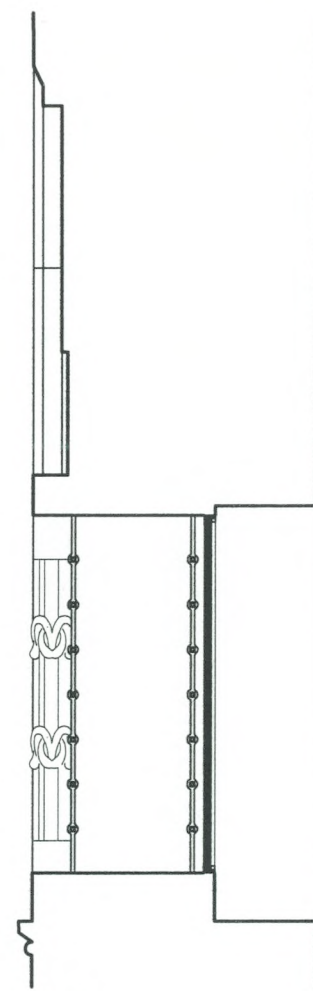
ΚΑΤΟΨΗ

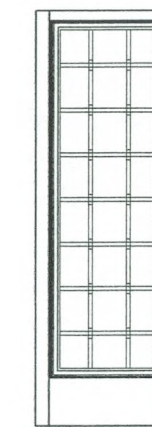
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1 ΚΛ. 1:1

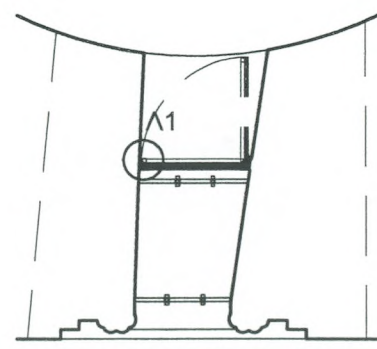
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

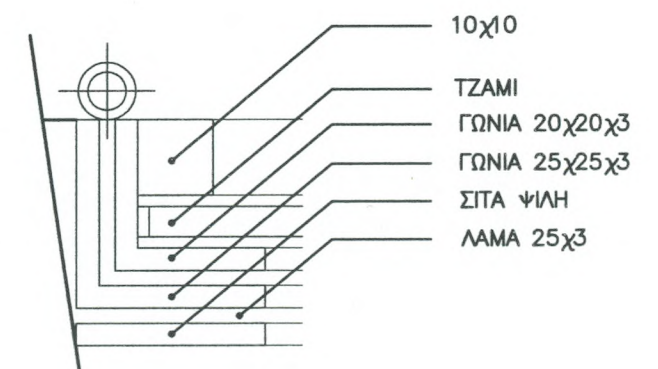
ΤΟΜΗ

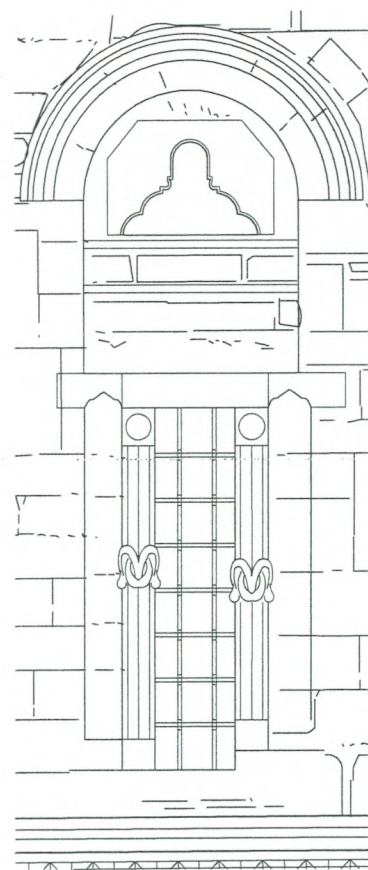
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

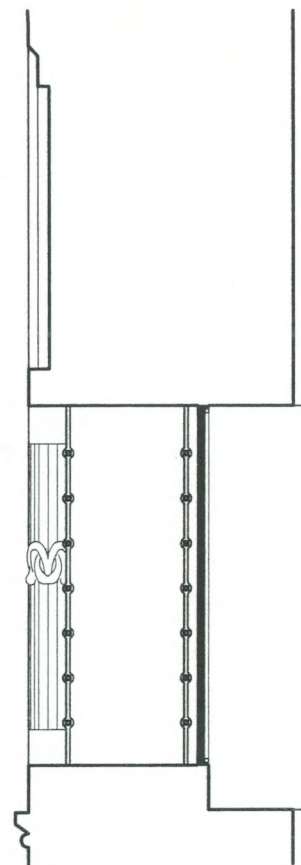
ΚΑΤΟΨΗ

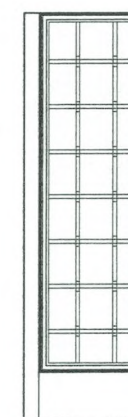
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1 ΚΛ. 1:1

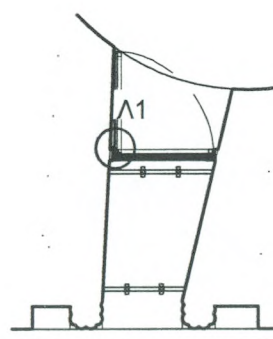
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

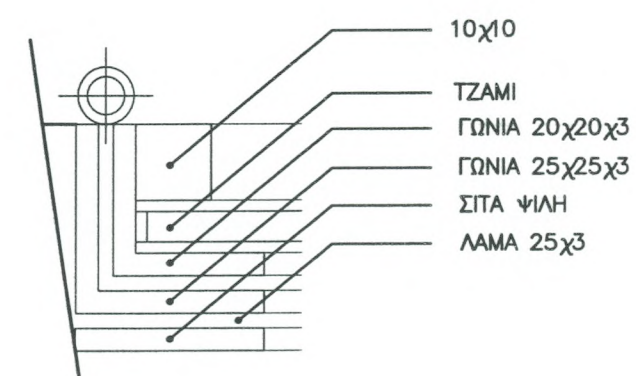
ΤΟΜΗ

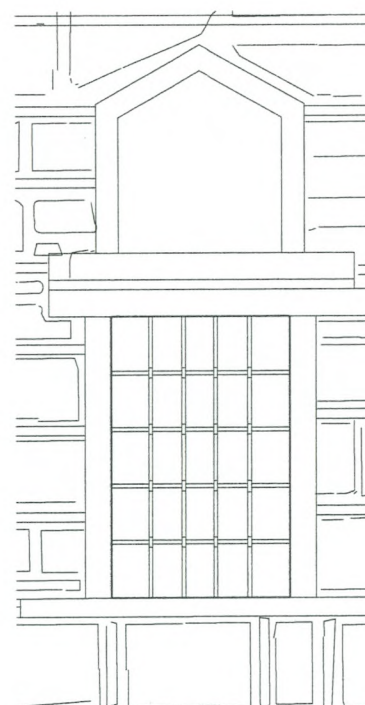
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

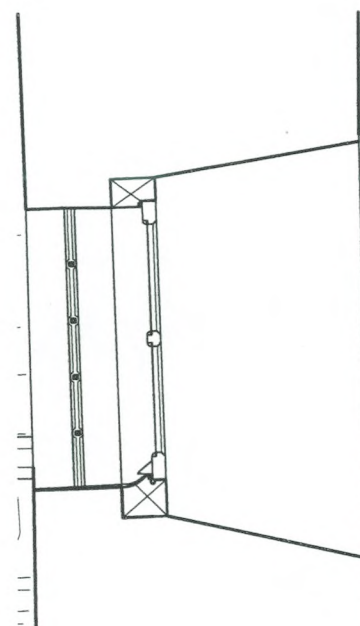
ΚΑΤΟΨΗ

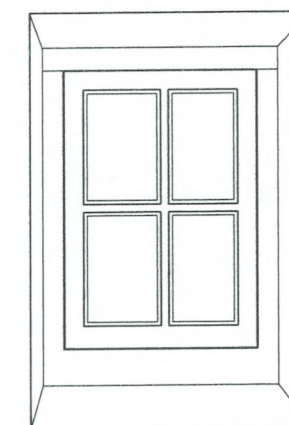
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1 ΚΛ. 1:1

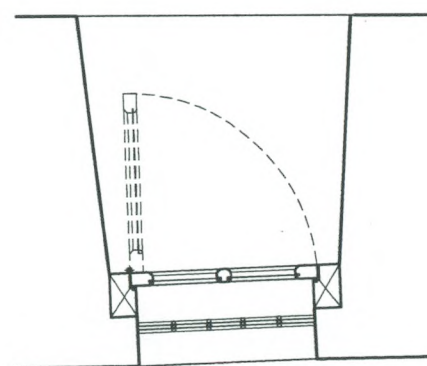
ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

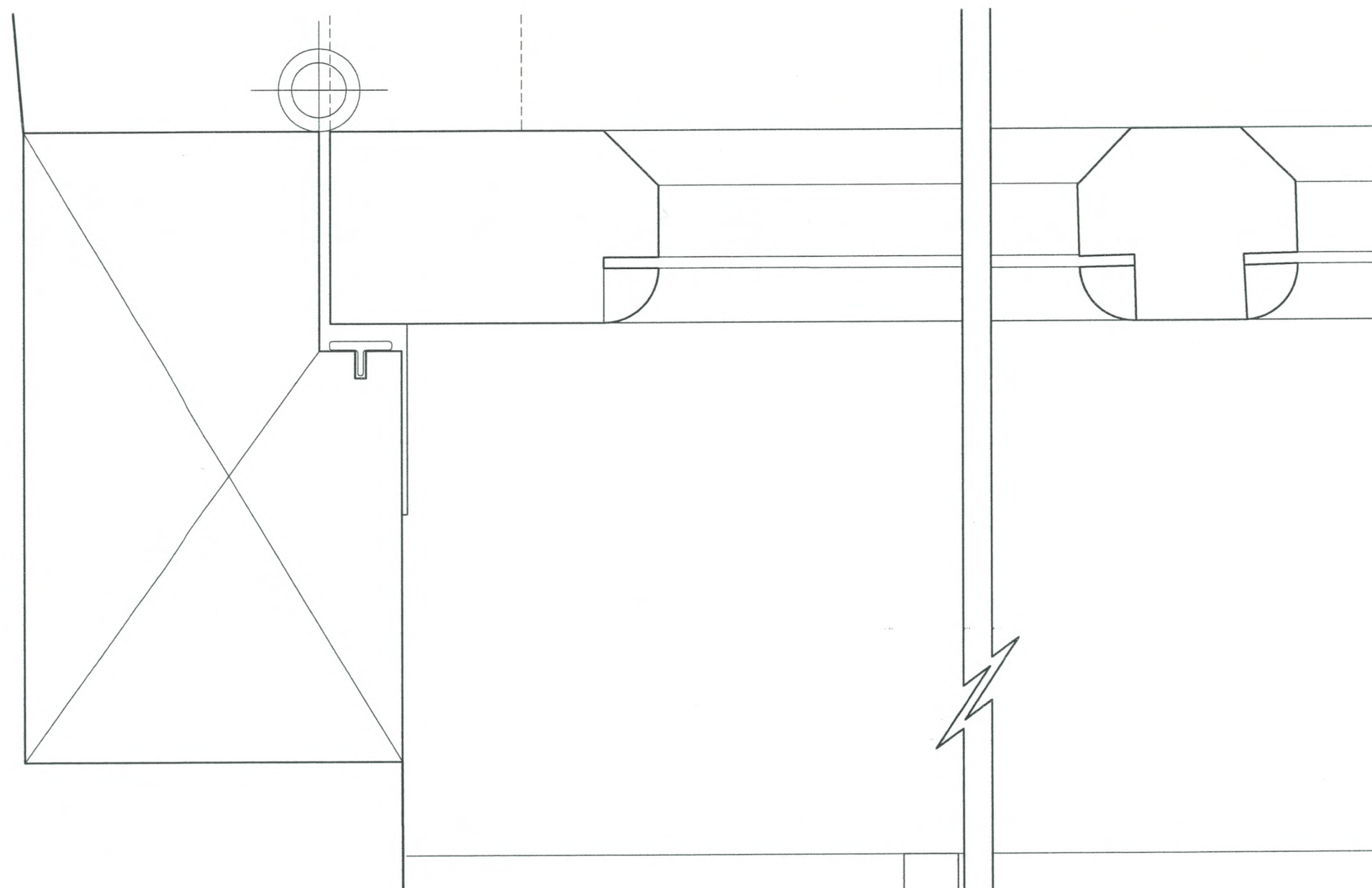
ΤΟΜΗ

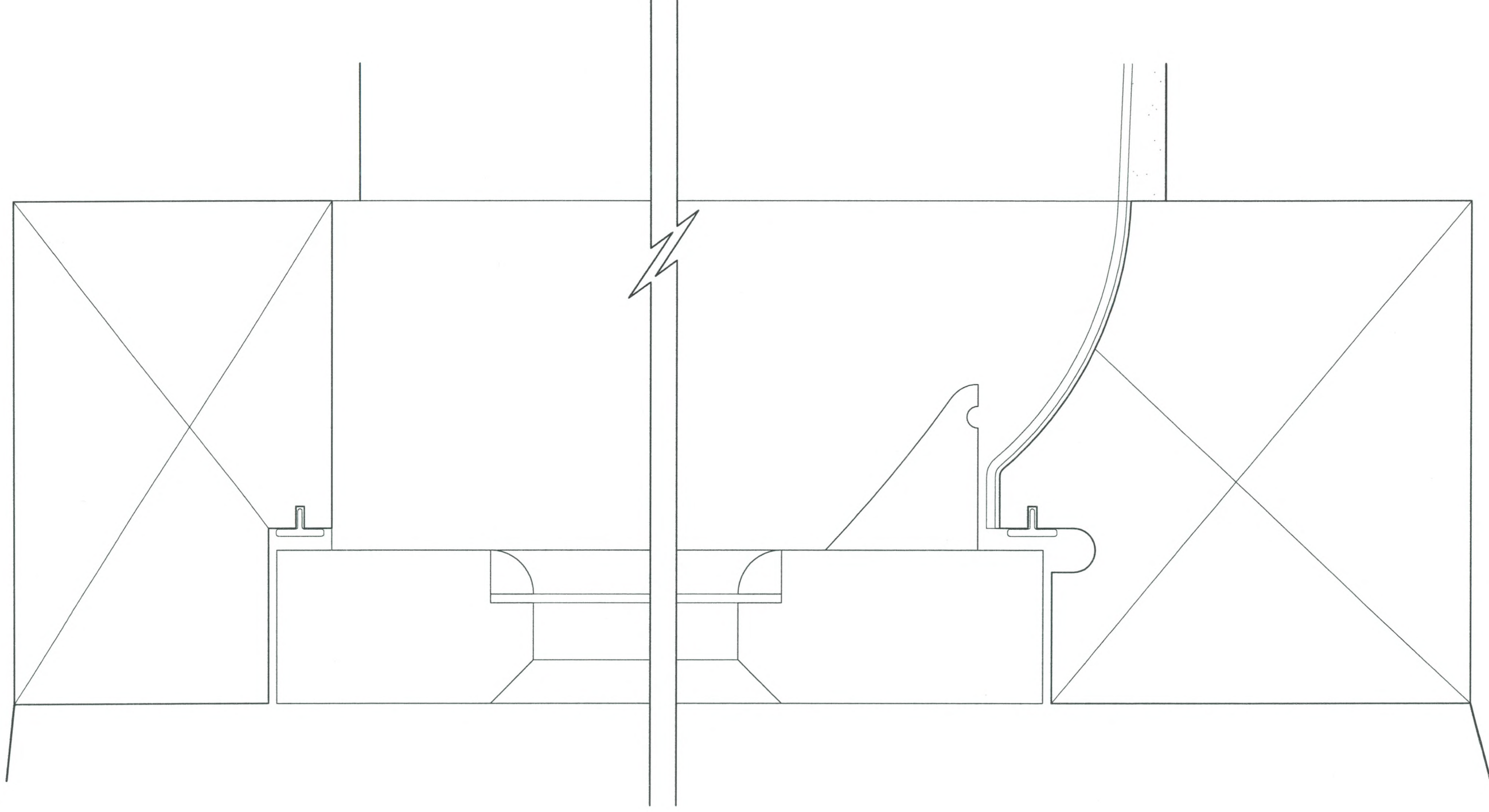
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΑΤΟΨΗ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ1

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ Λ2

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ - ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ - ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΡΟΤΑΣΗ - ΠΡ.Ν.Α/Κ.09γ - Π 204 - ΚΛ. 1:1

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ - ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ

ΘΥΡΕΣ**ΚΩΔ.ΑΡΙΘΜ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΠΡΟΤΑΣΗ****Θ 101**

Εξωτερική θύρα (1764)
με κτιστό πλαίσιο με ευθύγραμμο ανώφλι,
σε καλή κατάσταση, καλυμμένο εν μέρει με ασβεστώματα,
και αρχικό κούφωμα με ιδιόμορφο πλαίσιο
με ξύλινους παραστάτες (μπόγια) και λίθινο ανώφλι και κατώφλι
που φέρει δίφυλλο περαστό θυρόφυλλο, σε μέτρια κατάσταση,
με φθορές στο κάτω μέρος εξ αιτίας της υγρασίας

Διατήρηση και συντήρηση πλαισίου ανοίγματος
με καθαρισμό από τα ασβεστώματα
και διατήρηση και συντήρηση κουφώματος με τοπικές συμπληρώσεις

Θ 102

Ως Θ 101

Θ 103

Εξωτερική θύρα (1764)
με κτιστό πλαίσιο με ευθύγραμμο ανώφλι,
σε καλή κατάσταση, καλυμμένο με ασβεστώματα,
και κούφωμα με αρχικό ιδιόμορφο πλαίσιο
με ξύλινους παραστάτες (μπόγια) και λίθινο ανώφλι και κατώφλι
που φέρει μονόφυλλο περαστό θυρόφυλλο,
με υαλοστάσιο και σιδεριά στο άνω μέρος, σε μέτρια κατάσταση,
χρωματισμένο με νεώτερα ελαιοχρώματα

Διατήρηση και συντήρηση πλαισίου ανοίγματος
με καθαρισμό από τα ασβεστώματα,
διατήρηση και συντήρηση πλαισίου κουφώματος
και κατασκευή νέου θυροφύλλου
όμοιου με τα αρχικά (βλ. Θ 101-102)

Θ 104

Εσωτερική θύρα (1764)
με κτιστό πλαίσιο με ευθύγραμμο ανώφλι,
σε καλή κατάσταση επιχρισμένο
και αρχικό κούφωμα με ιδιόμορφο πλαίσιο
με ξύλινους παραστάτες (μπόγια) και λίθινο ανώφλι και κατώφλι
που φέρει δίφυλλο περαστό θυρόφυλλο, σε καλή κατάσταση,
χρωματισμένο με νεώτερα ελαιοχρώματα

Διατήρηση και συντήρηση πλαισίου ανοίγματος,
Και διατήρηση και συντήρηση κουφώματος
με καθαρισμό από τον ελαιοχρωματισμό

ΠΑΡΑΘΥΡΑ**ΚΩΔ.ΑΡΙΘΜ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΠΡΟΤΑΣΗ****Π 101-102**

Παράθυρο (1764) με κτιστό πλαίσιο με ευθύγραμμο ανώφλι σε καλή κατάσταση,
και αρχικό κούφωμα με τετράξυλο πλαίσιο σε μέτρια κατάσταση
που φέρει σιδεριά και δίφυλλο ανοιγόμενο σκούρο σε μέτρια κατάσταση
και εξωτερικά νεώτερο κούφωμα με τετράξυλο πλαίσιο
που φέρει μονόφυλλο ανοιγόμενο υαλοστάσιο σε κακή κατάσταση

Διατήρηση πλαισίου ως έχει, διατήρηση και συντήρηση κουφώματος
και κατασκευή εξωτερικά νέου σιδηρού κουφώματος
με τετράξυλο πλαίσιο με μονόφυλλο ανοιγόμενο υαλοστάσιο

Π 103-104

Παράθυρο (1764) με κτιστό πλαίσιο με ευθύγραμμο ανώφλι σε καλή κατάσταση,
και αρχικό κούφωμα με ιδιόμορφο πλαίσιο
με ξύλινους παραστάτες (μπόγια) και λίθινο ανώφλι και κατώφλι
που φέρει σιδεριά και αρχικά έφερε δίφυλλο ανοιγόμενο σκούρο

Διατήρηση και συντήρηση πλαισίου ανοίγματος ως έχει
και διατήρηση και συντήρηση κουφώματος με καθαρισμό από τα ασβεστώματα

Π 201 - 203

Αρχικό, μετασκευασμένο το 1764 δίλοβο / τρίλοβο παράθυρο,
με λίθινο πλαίσιο με παραστάδες από μαρμαρίνους αμφικιονίσκους
και ευθύγραμμο ανώφλι σε καλή κατάσταση,
που φέρει σιδεριά και νεωτερικό σιδηρό κούφωμα
με τετράξυλο πλαίσιο που φέρει μονόφυλλο ανοιγόμενο υαλοστάσιο
σε μέτρια κατάσταση

Διατήρηση παραθύρου ως έχει και κατασκευή νέου σιδηρού κουφώματος
με τετράξυλο πλαίσιο με μονόφυλλο ανοιγόμενο υαλοστάσιο

Π 204 – 208

Παράθυρο (1764) με κτιστό ορθογωνικό πλαίσιο
από μαρμάρινα αρχιτεκτονικά μέλη σε δεύτερη χρήση,
σε καλή κατάσταση, που φέρει σιδεριά
και νεωτερικό σιδηρό κούφωμα με τετράξυλο πλαίσιο
που φέρει μονόφυλλο ανοιγόμενο υαλοστάσιο σε μέτρια κατάσταση

Διατήρηση και συντήρηση ανοίγματος
και κατασκευή νέου ξύλινου κουφώματος με τετράξυλο πλαίσιο
με μονόφυλλο ανοιγόμενο υαλοστάσιο

Π 301 – 408

Νεωτερικό μονόλοβο παράθυρο τρούλλου
με ξύλινο κούφωμα με σταθερό υαλοστάσιο σε κακή κατάσταση

Διατήρηση παραθύρου ως έχει
και κατασκευή νέου ξύλινου κουφώματος με σταθερό υαλοστάσιο

